

T.C
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YABANCI UYRUKLU ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKİYE'DEKİ
EĞİTİME BAKIŞLARI: GAZİANTEP İLİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
ASLI BOYRAZ

GAZİANTEP-2021

T.C
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YABANCI UYRUKLU ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKİYE'DEKİ
EĞİTİME BAKIŞLARI: GAZİANTEP İLİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
ASLI BOYRAZ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. EMEL TOPÇU

GAZİANTEP-2021

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Türkiye’deki Eğitime Bakışları: Gaziantep İli Örneği” başlıklı çalışmanın tarafımca, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve onurumla doğrularım. 16/09/2020

Aslı BOYRAZ



ÖNSÖZ

Araştırmanın konusu Türkiye’de Yükseköğrenim görmekte olan yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’ye gelme ve Gaziantep’i tercih etme nedenleri, Türk Yükseköğretim Sistemi hakkındaki bilgileri, bu süreçte eğitimde ve sosyal hayatlarında yaşadıkları adaptasyon süreçleri ile bunları etkileyen etmenlerin Gaziantep ili temel alınarak tespit edilmesidir.

Bu süreçte çalışmama tüm katkılarını sunan, sahip olduğu bilgi ve deneyimleriyle yol gösteren, bana çalışmam için gerekli olan tüm deneyimleri, çalışmayı, bilgi ve beceriyi, araştırma becerimin gelişmesine katkı sunan çok değerli danışman hocam Prof. Dr. Emel Topçu’ya sonsuz saygı, teşekkür ve şükranlarımı sunarım.

Çalışma sürecinde yardım ve katkılarını esirgemeyen Gaziantep Üniversitesi’nin çok değerli hocalarına, personellerine ve Öğretim Görevlisi Burcu Mıhçıoğlu’na çok teşekkür ederim.

Bu çalışma için gerekli olan SPSS programını öğrenme sürecinde yardım ve desteğini esirgemeyen, yol gösteren çok değerli hocam Doç. Dr. Ali Sırrı Yılmaz ve Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Esra Peker hocalarıma da çok teşekkür ederim.

Eğitim hayatına birlikte başladığım, yüksek lisansta her konuda destek çıkan ve yardım eden kız kardeşim Ayşe Boyraz ve Gaziantep’te bulunduğum süreçte bir diğer kız kardeşim olarak gördüğüm, tez sürecini dayanışma ve beraberlik içerisinde bitirmeme yardımcı olan Sena Erbalcı’ya teşekkürlerimi borç bilirim.

Bu süreçte maddi ve manevi olarak sürekli yanımda olan, psikolojik desteğini esirgemeyen, hayatımı kolaylaştıran, sabır gösteren değerli annem Nazire Boyraz ve Babam Fuat Boyraz’a da teşekkür ederim

Tezin bitirilip savunmasında emeği geçen tüm Hasan Kalyoncu Üniversitesi personellerine ve çalışanlarına da ayrıca teşekkür ederim.

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Türkiye'ye yükseköğrenim görmek için gelen ve Gaziantep'te eğitime devam eden yabancı uyruklu öğrencilerin yükseköğrenim hakkındaki olumlu-olumsuz düşüncelerinin, eğitim ve öğretimlerini etkileyen faktörlerin ve bu süreçteki uyum sorunlarının kapsamlı olarak ortaya çıkarılması, değerlendirilmesi ve analiz edilmesidir.

Bu çalışmada, nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma bulguları anket sorularıyla elde edilmiştir. Anket soruları 2018-2019 yılında Gaziantep'te eğitim gören ve çeşitli üniversitelerden karma seçilen 350 yabancı uyruklu öğrenciye uygulanmıştır. Daha sonra anket soruları SPSS 22.0 paket programı aracılığıyla bir araya getirilerek çıkan sonuçlar frekans analizi ile ölçülmüştür. Elde edilen bulgular ilişkiel tarama modeline göre uyarlanmış betimsel yöntemi tarama yöntemi kullanılarak yorumlanmıştır.

Elde edilen bulgulara göre Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu öğrencilerin tamamına yakını Orta Doğu ve Orta Asya ülkelerinden gelmektedir. Gaziantep ilinde ise eğitim gören öğrencilerin çoğu Suriye'den gelmektedir. Öğrencilerin anne babalarının eğitim düzeyinin iyi olduğu, öğrencilerin genelinin aileleriyle birlikte yaşadığı, gelir durumlarının yetersiz olduğu ve gelirlerini ailesinin karşıladığı, Türkiye'yi tercih etme nedeninin coğrafi yakınlık olduğu ve geliş nedeninin savaş olduğu, ülkemizde eğitim görmekten memnun oldukları saptanmıştır. Ayrıca öğrencilerin başlıca yaşadıkları problemler; kayıt olma sürecinin uzun ve zor olması, kayıt sürecinde dil farklılıkları nedeni ile yaşanan problemler, Türkçe konuşma, yurt dışı yaşantısı, yalnızlık, uyum sürecinde yardım almama olarak saptanmıştır.

Öğrencilerin eğitim konusundaki genel memnuniyet durumları ise orta düzeydir, öğretim elemanları, arkadaşlık ilişkileri, eğitim seviyesini orta düzeyde değerlendirmektedirler. Genel olarak Türkiye'de bulunmaktan ve eğitim almaktan memnun oldukları ortaya çıkmıştır. Ancak daha sonra Türkiye'de yaşamaya devam etme konusunda kararsız kaldıkları ortaya çıkmıştır. Bu konuda öğrenciler için yapılacak olan yardımların ve her türlü iyi olanakların sunulması öğrencilerin fikrini değiştirerek Türkiye'de yaşamaya devam etme, kendilerine ve ülkemize faydalı bireyler olması açısından önemlidir. Öğrencilerin sosyal uyumlarına destek olunmasının hem üniversite hayatına hem eğitim hayatına hem de sosyal yaşamlarına uyum sağlanmasını kolaylaştırdığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı uyruklu öğrenci, Eğitim, Yükseköğrenim, Sosyal Uyum.

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to reveal, examine and analyse the positive-negative opinions of those foreign students, who came to Turkey to get their university degree and still continuing their education in Gaziantep, about higher education, as well as those factors affecting their education and their adaptation problems.

During the study, a quantitative research method was used. The results of the research were obtained from survey questions used during the interviews made with 350 foreign students, who were chosen randomly from those students studying in different universities in Gaziantep in 2018-2019 academic year. Following the surveys, questions were compiled through SPSS 22.0 package program and evaluated through frequency analysis. The findings obtained were interpreted by using the descriptive scanning method adapted according to the relational scanning model.

In accordance with the findings of this study, almost all foreign students who came to Turkey are from the Middle East and Central Asia. In Gaziantep, most of the undergraduate students are from Syria. In the consequence of this study, several findings about foreign students were obtained. It was revealed that students' parents are well-educated and the majority of the students live with their parents. The income status of these students were also determined to be insufficient and most of them were found to be supported by their families. The reason for their choice of Turkey to get their university degree was found to be physical closeness of the country and the main reason lying behind their move to Turkey was war. It was also revealed that the students who took the survey were satisfied with their study in Turkey. In addition, the major problems students face about education in Turkey were determined as the existence of a long and difficult registration process, the problems resulting from language differences during registration, difficulty in speaking in Turkish, negative effects of living abroad, loneliness, and the lack of support in their adaptation process.

The overall satisfaction of the students with education was found to be at medium level since they consider the instructors, their friend relationships and educational level to be at a medium level. The study revealed that they are generally satisfied with living and studying in Turkey. However, most of them were found to be indecisive about staying in Turkey after completing their education. In this sense, providing these foreign students with all kinds of supports and opportunities is essential in changing their opinions and encouraging them to stay in Turkey and to be beneficial both for themselves and for this country. Support to be provided

for these students is thought to facilitate their adaptation to their educational and social life in university.

Keywords: International student, Education, Higher Education, Social Cohesion.



İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ	x
GRAFİK, ŞEKİL VE ÇİZELGELE LİSTESİ	xiii
KISALTMALAR DİZİNİ	xiv

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ.....	1
ARAŞTIRMA BİLGİLERİ	3
1.1.Araştırmanın Konusu	3
1.2.Problem Durumu	3
1.2.1.Problem Cümlesi	4
1.2.2.Alt Problemler	4
1.2.3. Araştırmanın Hipotezleri.....	6
1.3.Araştırmanın Amacı	6
1.4. Dizin Taraması	6
1.5. Araştırmanın Önemi.....	12
1.6. Araştırmanın Varsayımları.....	12
1.7.Araştırmanın Sınırlılıkları.....	13

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE	14
2.1.EĞİTİM.....	14
2.1.1.Göç ve Eğitim.....	15

2.1.2. Eğitimde Küreselleşme.....	17
2.1.3. Türkiye’de Yükseköğretim.....	20
2.1.4. Türk Üniversitelerinin Durumu.....	23
2.1.5. Akademik Adaptasyon.....	25
2.2.SOSYAL UYUM.....	26
2.2.1. Kültür Şoku.....	27
2.2.2. Sosyo Kültürel Uyum.....	28
2.2.3. Kültürel Uyum Sürecinin Aşamaları.....	29
2.2.4. Yabancı Uyruklu Öğrenci Kavramı.....	30
2.2.5. Arkadaş Çevresiyle İlişkiler.....	31
2.2.6. Serbest Zaman Etkinliklerine Katılım.....	31
2.3. DİL VE İLETİŞİM.....	32
2.3.1. Yabancı Dil Öğretiminde Genel İlkeler.....	33
2.3.2. Türkiye’de Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi	34

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM.....	36
3.1. Araştırmanın Modeli	36
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklem	36
3.3. Araştırmanın Veri Toplama Aracı	37
3.3.1. Güvenirlilik Çalışması.....	37
3.4. Verilerin İşlenmesi ve Değerlendirilmesi	38

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM:

BULGULAR VE YORUM	40
4.1. Araştırma İle İlgili Genel Bulgular.....	40
4.1.1. Katılımcıların Genel Özelliklerine İlişkin Bulgular.....	40
4.1.2. Katılımcıların Çalışma ve Gelirlerin İhtiyaçları Karşılama Durumuna İlişkin Bulgular.....	42
4.1.3. Katılımcıların Gelmiş Oldukları ve Vatandaşı Oldukları Ülkelere İlişkin Bulgular.....	44
4.1.4. Katılımcıların Türkiye’de Buldukları İkamet Süresi, Gelme Nedeni ve Türkiye’yi Tercih Etme Nedenine İlişkin Bulgular.....	47
4.2. Eğitim Durumları İle İlgili Bulgular	48
4.2.1. Katılımcıların Okudukları Bölüme İlişkin Bulgular.....	48
4.2.2. Katılımcıların Okudukları Fakültelele İlişkin Bulgular.....	51
4.2.3. Katılımcıların Eğitim Gördükleri Alan, Okudukları Bölümün Dili ve Türkiye’de Eğitim Almayı Tercih Etme Nedenine İlişkin Bulgular.....	52
4.2.4. Katılımcıların Gaziantep’teki Üniversiteleri Tercih Etme Durumu ve Türkiye’de Eğitime Başlama Durumuna İlişkin Bulgular.....	53
4.2.5. Katılımcıların Üniversiteye Kayıt Sürecine İlişkin Bulgular.....	54
4.2.6. Katılımcıların Üniversite Eğitimi Bakımından Türkiye’yi Değerlendirmelerine İlişkin Bulgular.....	56
4.3. Aile Durumu ve İkamet Edilen Yere İlişkin Bulgular.....	59
4.3.1. Katılımcıların İkamet Durumuna İlişkin Bulgular.....	59
4.3.2. Katılımcıların Yaşadıkları Yerin Değerlendirmesine İlişkin Bulgular.....	61
4.3.3. Katılımcıların Ailelerinin Eğitim Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	62
4.3.4. Katılımcıların Ailelerinin Mesleki Durumuna İlişkin Bulgular.....	63
4.4. Dil, İletişim ve Uyum Durumlarına İlişkin Bulgular.....	65

4.4.1. Katılımcıların Bildikleri Yabancı Dillere İlişkin Bulgular.....	65
4.4.2. Katılımcıların Türkçe Öğrenme Durumuna İlişkin Bulgular.....	67
4.4.3. Katılımcıların Türkçe Bilme Düzeyleri, Okuldaki Diğer Kişilerle İletişim ve Uyum Durumlarına İlişkin Bulgular.....	67
4.5. Türkiye’deki Eğitimi Değerlendirme ve Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Bulgular.....	70
4.5.1. Katılımcıların Türkiye’ye İlk Geldiklerinde Ülke ve Üniversite İle İlgili Bilgilendirilme Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	70
4.5.2. Katılımcıların Karşılaştıkları Problemlerde Problemi Çözme Durumu ve Sosyal Hayata İlişkin Bulgular.....	73
4.5.3. Katılımcıların Akademik Başarıyı Değerlendirme ve Uyum Sağlayabilme Durumuna İlişkin Bulgular.....	74
4.5.4. Katılımcıların Memnuniyet Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	76
4.5.5. Katılımcıların Gaziantep’te Buldukları Süre İçerisinde Memnuniyet Durumuna İlişkin Bulgular.....	78
4.5.6. Katılımcıların Türk Öğrencilerden Beklentilerine İlişkin Bulgular.....	78
4.5.7. Katılımcıların Aldıkları Eğitimden Memnuniyet Durumu ve Türkiye’de Yaşamaya Devam Etme Durumuna İlişkin Bulgular.....	79
4.6. Katılımcıların Eğitim Hayatına ve Sosyal Hayatını Etkileyen Etmenlere İlişkin Bulgular.....	81
4.6.1. Katılımcıların Cinsiyetleri ile Eğitimdeki Başarıları Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular.....	81
4.6.2. Katılımcıların Geldikleri Bölge İle Türkiye’de Eğitim Almaktan Duydukları Memnuniyet Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular.....	82
4.6.3. Katılımcıların Kayıt Olma Süreci İle Kayıt İşlemlerini Değerlendirme Durumu Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular.....	84
4.6.4. Katılımcıların Türkçe Bilme Düzeyi İle Türkiye’de Eğitim Almaktan Duydukları Genel Memnuniyet Durumu Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular.....	85

4.6.5. Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süreleri ile Akademik ve Sosyal Uyumları Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular.....	86
--	----

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ, DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER98

5.1. Sonuçlar.....98

5.1.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri ve Türkiye’ye Gelme Nedenlerine İlişkin Sonuçlar.....98

5.1.2. Katılımcıların Eğitim Durumlarına İlişkin Sonuçlar.....101

5.1.3. Katılımcıların Aile Durumu ve İkamet Edilen Yere İlişkin Sonuçlar.....105

5.1.4. Katılımcıların Dil, İletişim ve Uyum Durumlarına İlişkin Sonuçlar.....106

5.1.5. Katılımcıların Türkiye’deki Eğitimi Değerlendirme ve Karşılaştıkları Problemlere İlişkin Sonuçlar.....108

5.1.6. Anahtar Bulgular.....113

5.2. Değerlendirme114

5.3. Öneriler.....115

KAYNAKÇA118

EKLER129

Ek 1. Etik Kurul Kararı129

Ek 2. Gaziantep Üniversitesi İzin Belgesi130

Ek 3. Anket Formu131

TABLULAR LİSTESİ

	Sayfa No.
Tablo 1: Temel Yasalar.....	21
Tablo 2: Yabancı Uyruklu öğrencilerin yükseköğretimdeki dağılımı (2019).....	22
Tablo 3: Katılımcıların Genel Özellikleri.....	40
Tablo 4: Katılımcıların İhtiyaçlarını Karşılatabilme Düzeyleri.....	42
Tablo 5: Katılımcıların Hangi Ülkenin Vatandaşı Oldukları Durumu.....	44
Tablo 6: Katılımcıların Vatandaşı Olduğu Devletin Bulunduğu Bölge.....	45
Tablo 7: Katılımcıların Türkiye'ye Hangi Ülkeden Geldikleri Durumu.....	45
Tablo 8: Katılımcıların Türkiye'de İkamet Ettikleri Süre, Türkiye'ye Gelme Nedeni ve Türkiye'yi Tercih Etme Durumları.....	47
Tablo 9: Katılımcıların Okudukları Bölümler.....	48
Tablo 10: Katılımcıların Okudukları Fakülteler.....	51
Tablo 11: Katılımcıların Eğitim Gördükleri Alan, Bölüm Dili ve Türkiye'yi Tercih Nedeni.....	52
Tablo 12: Katılımcıların Gaziantep'teki Üniversiteleri Tercih Etme ve Üniversiteye Başlama Durumu.....	53
Tablo 13: Katılımcıların Üniversiteye Kayıt Süreci.....	55
Tablo 14: Katılımcıların Ders Başarı Durumu ve Başka Ülkede Okumayı Tercih Etme Durumu.....	56
Tablo 15: Katılımcıların Seçme Şansı Olsa Hangi Ülkede Okumak İstedikleri Durumu.....	56
Tablo 16: Katılımcıların Yeniden Türkiye'yi Tercih Etme Durumu, Avantaj Durumu ve Aldıkları Eğitimin Değerlendirilmesi.....	58
Tablo 17: Katılımcıların İkamet Durumları.....	60
Tablo 18: Katılımcıların Kaldıkları Yerlerde Başka Yabancı Uyruklu Öğrenci Bulunması Yaşadıkları Yerlerin Fiziki Koşullarının Değerlendirilmesi.....	61

Tablo 19: Katılımcıların Anne ve Babalarının Eğitim Düzeyleri.....	62
Tablo 20: Katılımcıların Annelerinin Mesleki Durumu.....	63
Tablo 21: Katılımcıların Babalarının Mesleki Durumu.....	64
Tablo 22: Katılımcıların Kaç Dil Bildikleri.....	65
Tablo 23: Katılımcıların Bildikleri Diller.....	65
Tablo 24: Katılımcıların Türkçe Öğrenme Durumu.....	67
Tablo 25: Katılımcıların Türkçe Bilme Düzeyleri Ve Okuldaki İletişim Durumları.....	68
Tablo 26: Katılımcıların Arkadaş İlişkileri Ve Türkiye’deki Farklılıklar.....	69
Tablo 27: Katılımcıların Türkiye’de En Çok Zorlandıkları Durumlar.....	70
Tablo 28: Katılımcıların Türkiye’ye Geldiklerinde Bilgilendirilme Durumu.....	71
Tablo 29: Katılımcıların Eğitim Gördükleri Üniversite İle İlgili Bilgi Düzeyleri.....	72
Tablo 30: Katılımcıların Problemi Çözme Durumu ve Sosyal Hayat.....	73
Tablo 31: Türkiye’de Okumanın Akademik Başarıya Etkisi ve Uyum Sağlamada Alınan Desteğin Değerlendirilmesi.....	75
Tablo 32: Katılımcıların Memnuniyet Düzeyleri.....	76
Tablo 33: Katılımcıların Gaziantep’te Yaşamaktan Memnuniyet Duyma Durumu.....	78
Tablo 34: Katılımcıların Türk Öğrencilerden Beklentileri.....	78
Tablo 35: Katılımcıların Aldıkları Eğitimden Memnuniyet Durumu ve Türkiye’de Yaşamaya Devam Etme Durumu.....	79
Tablo 36: Katılımcıların İleride Yaşamak İstedikleri Ülkeler.....	81
Tablo 37: Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı İle Türkiye’deki Eğitim Seviyesini Değerlendirme Durumu Arasındaki İlişki.....	82
Tablo 38: Katılımcıların Geldikleri Devletin Bulunduğu Bölge İle Türkiye’de Olmaktan Duydukları Memnuniyet Arasındaki İlişki.....	82
Tablo 39: Katılımcıların Türkiye’de Üniversiteye Kayıt Olma Süreci İle Kayıt İşlemlerini Değerlendirme Durumu Arasındaki İlişki.....	84

Tablo 40: Katılımcıların Türkçe Bilme Düzeyleri İle Türkiye’de Eğitim Almadan Duydukları Genel Memnuniyet Durumu Arasındaki İlişki.....	85
Tablo 41: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Ders Başarı Durumu Arasındaki İlişki.....	86
Tablo 42: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Seçme Şansı Olsa Başka Ülkede Okumayı İsteme Durumu Arasındaki İlişki.....	87
Tablo 43: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Türkiye’de Eğitim Almaya Devam Etmeyi İsteme Durumu Arasındaki ilişki.....	88
Tablo 44: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Şuanda Seçme Şansı Olsa Yine Türkiye’de Okumayı İsteme Durumu Arasındaki İlişki.....	89
Tablo 45: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Türkiye’de mi Yoksa Kendi Ülkelerinde mi Eğitim Almanın Avantajlı Olduğu Durum Arasındaki İlişki.....	90
Tablo 46: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Türkiye’deki Eğitim Seviyesini Değerlendirme Durumu Arasındaki İlişki.....	91
Tablo 47: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Öğretim Üyelerinin Alanlarındaki Yeterliliklerini Değerlendirme Durumu Arasındaki İlişki.....	91
Tablo 48: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Yeterli Düzeyde Türkçe Bilme Durumu Arasındaki İlişki.....	92
Tablo 49: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Sınıflarındaki Türk Öğrencilerle İletişimlerini Değerlendirme Durumu Arasındaki İlişki.....	93
Tablo 50: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Türkiye’de Eğitim Almadan Duydukları Genel Memnuniyet Durumu Arasındaki İlişki.....	94
Tablo 51: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Türkiye’de Olmaktan Duydukları Genel Memnuniyet Durumu Arasındaki İlişki.....	95
Tablo 52: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Bundan Sonraki Yaşamlarını Türkiye’de Devam Ettirmeyi İsteme Durumu Arasındaki İlişki.....	96

GRAFİK, ŞEKİL VE ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa No.

Grafik 1. Yıllara göre küresel uluslararası öğrenci sayısı.....	19
Grafik 2. Yıllara göre Türkiye’deki uluslararası öğrenci sayısı (2014-2019).....	20
Grafik 3. Yıllara göre yükseköğretim kurumlarının sayıları (1984-2018).....	22
Şekil 1. Türkiye’de eğitim gören üniversite öğrencilerinin illere göre dağılımı (2017-2018).....	23
Şekil 2. Türkiye’de eğitim gören yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin illere göre dağılımı (2017-2018).....	24
Çizelge 1. İki Ayrı Güven Düzeyi Ve Çeşitli Kesinlik (Gözyumulabilir Hata) Sınırları İçin Örnek Büyüklükleri, %95 Güven Düzeyi.....	38

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD:	Amerika Birleşik Devleti
BMMYK:	Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
IDB:	İslam Kalkınma Bankası
KYK:	Kredi ve Yurtlar Kurumu
MYO:	Meslek Yüksek Okulu
ODTÜ:	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
OECD:	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
SPSS:	Statistical Package for the Social Sciences (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı)
STK:	Sivil Toplum Kuruluşları
T.C.:	Türkiye Cumhuriyeti
TCS:	Türk ve Akraba Toplulukları Sınavı
TÖMER:	Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi
UNESCO:	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
YÖK:	Yükseköğretim Kurulu
YÖS:	Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı
YURTKUR:	Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Tarihsel zamana bakıldığında toplumlar değiştikçe buna paralel olarak toplumsal değişimlerle beraber eğitim sistemlerinin de değiştiği görülmektedir. Bu sebepten küreselleşmenin egemen olduğu günümüz dünyasında da eğitim sistemlerinin düzene uygun bilgiler üretebilecek kapasitede yeniden yapılanması gereği ortaya çıkmıştır. Eğitim, küreselleşme sayesinde ülke sınırlarını aşarak yeni bir boyut kazanmış, tek çatı altında toplanmıştır (Kılınç, 2009:3). Bugün dünyanın herhangi bir yerinden bir öğrenci istediği ülkede eğitim alabilmektedir.

Siyasal kurumlarda, ekonomide, bilim ve teknolojiye, sosyokültürel değerlerde dinamik dönüşümlere yol açan küreselleşmenin eğitim alanındaki en belirgin etkenlerinden biri uluslararası öğrenci hareketliliğidir (Levent ve Karaevli, 2013). Uluslararası öğrenci hareketliliği sayesinde ülkeler, kendi kültürlerini, değerlerini tanıtmaya ve eğitimde ortak bir alan oluşturma fırsatına sahip olmuştur. Ciddi bir şekilde artış gösteren uluslararası öğrenci dolaşımı, kültürel, ekonomik, sosyal ve politik katkılar açısından dünya yükseköğretim alanında giderek önemini artırmaktadır (Günay ve Günay, 2011). Dünyada uluslararası öğrenci sayısının en fazla olduğu ilgi merkezi ülkeler Kanada, Amerika, Avustralya, İngiltere, Fransa, Çin, Japonya, Malezya ve Rusya'dır. Bu ülkelere olan öğrenci göçünün en yoğun kısmını Çin'den gelen öğrenciler oluşturmaktadır (YÖK, 2017:13).

Dünya ile hızlı bir etkileşim ve uyum içerisinde bulunan Türkiye'de de son yıllarda uluslararası öğrenci hareketliliği önemli noktalara ulaşmıştır. Sayısı günden güne artan uluslararası öğrenciler için Türkiye'de eğitim hizmetlerinin yeterli düzeyde sunulması, gelecek nesillerin yetiştirilmesi, işgücü verimliliğinin artırılması, kamusal kaynakların akıllı bir şekilde kullanılması ve adil gelir dağılımı temel hedefler arasına girmiştir. Bu temel hedeflere paralel olarak gerçekleştirilecek eğitim politikaları içerisinde eğitim, yapısal etkilenmelerin hedefi haline gelmektedir (DTP, 2000). Türkiye'deki eğitim imkanlarının artması ve kolay hale gelmesi, iş imkanları, burs olanakları, yaşam maliyeti, dini-kültürel yapı, kurumların teşviki ve yakınlardan alınan tavsiyeler, Türkiye'de eğitim almanın kazandırdığı diğer avantajlar öğrencilerin Türkiye'de eğitim görmeyi tercih etme sebepleri arasındadır (Özer, 2012:11-12).

Küreselleşmeyle yaşanan artış ile birlikte çeşitli ülkelerden öğrenim görmek üzere ülkemize gelen öğrenciler, öğrenciliğin getirmiş olduğu bir takım sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Eğitim sürecinde öğrenme zorlukları, dil öğrenmede karşılaşılan problemlerin yanı sıra sosyokültürel problemler, farklı ülkede bulunmanın getirdiği kültürel farklılıklar, aile özlemi, arkadaşlık ilişkileri, yurt yaşantısı, sağlık gibi sorunlarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu sorunlardan dolayı öğrencilerin Türkiye'deki eğitim sistemini öğrenmeleri ve uyum sağlamaları kolay olmamaktadır. Elde ettikleri olanaklar ile en üst düzeyde eğitim almaları, yükseköğretimdeki eğitim düzeyine ve aynı zamanda içinde buldukları toplumun sosyokültürel ortamına alışmalarına, bu süreçte yaşanan zorlukların ortadan kalkması, öğrencilerin gösterdikleri çaba ve gayrete bağlıdır. Bu nedenle öğrencilerin sorunlarına yardımcı olabilmek için bu konularda yapılacak olan çalışmalar önem kazanmaktadır (Allaberdiyev, 2007:4).

Bu araştırmada öğrencilerin Türkiye'de aldıkları eğitimden memnuniyetleri, eğitim konusunda olumlu-olumsuz değerlendirmeleri ve bu süreçte yaşamış oldukları sosyokültürel uyumları değerlendirilmek istenmiştir. Türkiye'de buldukları süreçte eğitim alırken en çok karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunları etkileyen etmenlerin belirlenmesi, beklentilerinin değerlendirilmesi ve buna yönelik çözüm önerileri geliştirilerek literatüre katkı sağlanmak hedeflenmiştir.

Araştırmanın birinci bölümünde araştırma bilgileri başlığı altında araştırmanın konusu, problem durumu, araştırmanın amacı, dizin taraması, araştırmanın önemi, araştırmanın varsayımları ve araştırmanın sınırlılıklarına yer verilmiştir.

Araştırmanın ikinci bölümünde kavramsal çerçeve başlığı altında araştırma konusuna dahil olan kavramlar açıklanmıştır. Üç ana başlık olan eğitim, sosyal uyum ve dil ve iletişim başlıkları altında verilen kavramların yabancı uyruklu öğrencilerle olan ilişkilerine yer verilmiştir.

Araştırmanın üçüncü bölümünde yöntem başlığı altında araştırmanın modeli, evreni ve örnekleme, veri toplama araçları ve verilerin işlenip değerlendirilmesine yer verilmiştir.

Araştırmanın dördüncü bölümünde araştırma socunda elde edilen veriler frekans analizi ile ölçülerek elde edilen bulgular yer almaktadır.

Araştırmanın beşinci ve son bölümünde ise araştırma sonunda elde edilen sonuç, değerlendirme ve bu doğrultuda öneriler kısmı yer almaktadır.

ARAŞTIRMA BİLGİLERİ

1.1. Araştırmanın Konusu

Bu araştırmanın konusu Türkiye’de yükseköğrenim görmekte olan yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’ye gelme ve Gaziantep’i tercih etme nedenleri, Türk Yükseköğretim Sistemi hakkındaki bilgileri, bu süreçte eğitimde ve sosyal hayatlarında yaşadıkları adaptasyon süreçleri ile bunları etkileyen etmenlerin Gaziantep ili temel alınarak tespit edilmesidir.

1.2. Problem Durumu

Küreselleşme ile birlikte dünyada diğer alanlarda olduğu gibi eğitimde de hızlı değişimler meydana gelmiştir. Bu değişim neticesinde her alanda meydana gelen ortak pazar anlayışı eğitim alanınada yansımıştır. Bu pazarın en önemli unsurunu yabancı uyruklu öğrenci hareketliliği oluşturmaktadır. OECD’nin 2016 yılındaki raporuna göre dünyadaki toplam yabancı uyruklu öğrenci sayısı 1975 yılında 800.000 civarında iken bu sayı 2010 yılında 4,2 milyona ulaşmıştır. 2022 yılında ise bu rakamın 8 milyonu aşacağı tahmin edilmektedir (OECD, 2016). Uluslararası öğrenci hareketliliğindeki yoğunluk neticesinde yükseköğretim kurumları öğrencileri kendi ülkelerine çekmek için çaba sarfetmektedir. Bugün Türk bir öğrenci ABD, Almanya, Kanada, İngiltere gibi farklı ülkelerde rahatlıkla eğitim alabildiği gibi yabancı bir öğrencide Türkiye’de eğitim alabilmektedir. Ülkeler yükseköğretim programlarını buna yönelik olarak hazırlamaktadır. Türkiye’de bu süreç kendi imkanlarıyla 1981 yılında gelen ve yükseköğrenim görmek isteyen öğrenciler için düzenlenen Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı (YÖS) ile başlamıştır. Daha sonra ise 1989 yılında Sovyetler Birliği’nin dağılması ile birlikte bağımsızlıklarını ilan eden Türk Cumhuriyetlerindeki öğrencilerin eğitim görmesi amacı ile Türk ve Akraba Toplulukları Sınavı (TCS) yapılmaya başlanmıştır (Kavak ve Baskan, 2001). Günümüze kadar her geçen gün eğitim-öğretim görmek için gelen öğrencilerin sayısı artış göstermiştir. Türkiye’nin gelişmişlik düzeyi, diğer Türk devletleri ve yakınında bulunan Ortadoğu ülkeleri başta olmak üzere dünyanın birçok yerinden öğrencilerin gelmesine neden olmuştur. Daha iyi bir eğitim almak isteyen öğrenciler, eğitim gördükleri üniversitelerde ve yaşadıkları illerde zaman zaman çeşitli problemlerle (eğitimde karşılaşılan zorluklar, öğretim elemanlarıyla iletişim, barınma koşulları, toplum yaşamı ve kültürel adaptasyonla ilgili kurallar, giyim kuşam alışkanlıkları, ekonomik koşullar, arkadaşlık ilişkileri vs.) karşılaşmışlardır. Çağlar (1999) yılında yaptığı çalışmada “Öğrencilerin Karşılaştıkları Sosyo-Kültürel, Ekonomik, Psikolojik, Siyasal ve Eğitim Sorunları” na yer vermiştir. Sezgin ve Yolcu ise

(2016) da yaptığı çalışmada artan göç dalgası ile birlikte Türkiye’de ortaya çıkan sorunlar neticesinde “Suriye İç Savaşı Sonrası Göç İle Gelen Uluslararası Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Uyum ve Toplumsal Kabul Süreçleri ve Toplumla Etkileşim” problemini ele almıştır. Uluslararası öğrencilerin yaşadıkları problemler neticesinde çevreye uyum sağlayabilmelerinde ve üniversite eğitiminde aksaklıklar yaşandığı gözlemlenmiştir.

Öğrencilerin buldukları ülkede yaşamış oldukları uyum sorunları hem çevrelerine bakış açılarını hem de akademideki başarılarını etkileyebilmektedir. Eğitimde karşılaştıkları problemler, dil sorunu, arkadaş ilişkileri ve öğretim elemanları ile olan ilişkiler zaman zaman öğrencinin çeşitli bunalımlara girmesine ve akademik başarısızlığa sebep olabilmektedir. Bununla beraber bu tür sorunlar öğrencilerin derslerindeki başarılarını olumsuz etkileyebileceği gibi kendi ülkelerine döndükleri zaman Türkiye ile ilgili olumsuz düşüncelere de sebep olabilmektedir. Türkiye eğitim öğretim konusunda burs olanakları gibi pek çok alanda yatırım yaparak ve yabancı öğrencilere çeşitli imkânlar sağlayarak gelişmekte olan ülke sınıfında bulunmaktadır. Bu imkânları etkili bir süreç içerisinde izleyebilmesi durumunda Türk toplumuna ve değerlerine hayranlık duyacak ve sempatilerini artıracak nitelikli kişiler yetiştirebilecektir. Aksi takdirde bu durum ülke için olumsuz duygu ve düşüncelere sahip olan öğrencilerin, kendi ülkelerine döndükleri zaman yanlış aktarımlar yapabilecek kişiler olarak yetiştirilmiş olunacaktır. Buradan hareketle Türkiye Cumhuriyeti’nin öncelik göstereceği konu yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimde karşılaştıkları sorunlardır ve bu kapsamda gerekli önlemlerin alınması gerektiği düşünülmektedir.

1.2.1. Problem Cümlesi

Araştırmanın temel problem cümlesi yapılan anketler ile bu süreçteki görüşmelerden yola çıkılarak “Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin Türkiye’de yükseköğretimde eğitim görmekten duydukları memnuniyet durumu ve bu süreçte yaşadıkları sosyo-kültürel adaptasyonun eğitim sürecine etkileri nasıldır?” olarak belirlenmiştir. Buna ek olarak belirlenen problemler alt problemlerde belirtilmiştir:

1.2.2. Alt Problemler

1. Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin eğitim için Türkiye’yi ve Türkiye’deki üniversiteleri tercih etme nedenleri nelerdir?

2. Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin Gaziantep'i ve Gaziantep'teki üniversiteleri tercih etme nedenleri nelerdir?
3. Yabancı uyruklu öğrencilerin Gaziantep'teki üniversitelerde tercih ettikleri branşlar konusundaki talep dağılımı nasıldır?
4. Yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimlerini Türkiye'de sürdürme konusundaki talep durumu nasıldır?
5. Yabancı uyruklu öğrencilerin üniversitelere kayıt sürecindeki yaşadıkları problemler ve yükseköğretim sistemi hakkındaki bilgileri Türkiye'deki eğitime bakışlarını nasıl etkilemiştir?
6. Yabancı uyruklu öğrenciler eğitimlerini tamamladıktan sonra kendi ülkelerine dönme konusunda nasıl bir düşünce ve eğilime sahiptirler?
7. Yabancı uyruklu öğrenciler Gaziantep'teki yaşam koşulları ve gelir durumlarını nasıl değerlendirmektedirler?
8. Yabancı uyruklu öğrencilerin genel olarak Türkiye'de bulunma ve eğitim almaktan memnuniyet düzeyi nasıldır?
9. Yabancı uyruklu öğrenciler genel olarak Türk yükseköğretim sistemini nasıl değerlendirmektedirler?
10. Türkiye'ye okumaya gelen yabancı uyruklu öğrenciler daha çok hangi dillere hâkimdir ve Türkçe bilme dereceleri nasıldır?
11. Yabancı uyruklu öğrenciler Türkçeyi nerede ve nasıl öğrenmişlerdir?
12. Yabancı uyruklu öğrencilerin diğer yabancı uyruklu öğrencilerle ve Türk öğrencilerle etkileşimleri nasıldır?
13. Yabancı uyruklu öğrencilerin öğretim elemanlarıyla olan iletişimleri nasıldır?
14. Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'de buldukları süre içerisinde Türk öğrencilere olan tutum ve beklentileri nasıl değerlendirilmektedir?
15. Yabancı uyruklu öğrenciler Türkiye'de buldukları süre içerisinde uyum sürecini nasıl değerlendirmektedir ve en çok hangi konularda sıkıntı yaşamışlardır?

1.2.3. Araştırmanın Hipotezleri

1. Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin Türkiye’de üniversiteye kayıt olma süresi ile kayıt işlemlerini değerlendirmeleri arasında ilişki vardır.
2. Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin Türkiye’de bulunma süresi ile yeterli düzeyde Türkçe bilmeleri arasında ilişki vardır.
3. Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin Türkiye’de bulunma süresi ile öğrencilerin sınıflarındaki Türk öğrencilerle iletişimleri arasında ilişki vardır.
4. Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin Türkiye’de bulunma süresi ile Türkiye’de eğitim almaktan duydukları memnuniyet arasında ilişki vardır.

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Türkiye’ye yükseköğrenim görmek için gelen ve Gaziantep’te eğitime devam eden yabancı uyruklu öğrencilerin yükseköğrenim hakkındaki olumlu-olumsuz düşüncelerinin, eğitim ve öğretimlerini etkileyen faktörlerin ve bu süreçteki uyum sorunlarının kapsamlı olarak ortaya çıkarılması, değerlendirilmesi ve analiz edilmesidir.

1.4. Dizin Taraması

Son yıllarda yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin sorunları ile ilgili çeşitli araştırmalar yapıldığı görülmektedir. Bu araştırmalar, hem araştırma sınırının farklı olması, araştırma kapsamı olarak aynı ülkeden gelen bir grup öğrenci ya da farklı ülkelerden gelen tüm öğrencileri kapsamaması ve sorunun farklı boyutlarının incelenmesi nedeniyle birbirinden ayrılmaktadır. Bu araştırmaların genelinde nicel araştırma yöntemi kullanılmış olup anket ya da görüşme ile bulgular elde edilerek betimsel analiz, ilişkisel analiz gibi farklı analiz yöntemleri ile yorumlanmıştır.

Bu araştırmada ele alınan çalışmaların farklı boyutlarına örnek olarak;

Ekşi’nin (1982) üniversite öğrencilerine yaptığı 1974-1978 yılları arasını kapsayan çalışmasındaki amacı öğrencileri tanımak ve problemlerinin neler olduğunu saptamaktır. Çalışma bulgularından öğrencilerin problemlerinin barınma, ekonomik, arkadaşlık ilişkisi kurmada yaşanan sıkıntılar, kişisel problemler, üniversite yaşamına adaptasyonda sıkıntılar, cinsel problemler, eğitim sistemindeki problemler (derslerin teorik olması ve ezbere

dayanması) ve son olarak üniversite olaylarından huzursuzluk duyma problemleri olarak saptanmıştır.

Kocacık'ın (1987) üniversite öğrencilerinin problemlerini saptamak için yaptığı çalışmasında, öğrencilerin en çok problem yaşadığı konuların eğitim ve ekonomi alanındaki konular olduğunu belirtmiştir.

Aydın'ın (1995) "Azerbaycan'dan Türkiye'ye eğitim amacıyla gelen öğrencilerin dil-kültür-sosyal problemleri ve çözüm teklifleri" adlı çalışmasında, Azeri öğrencilerin öğrenim hayatlarında çevre şartları ve alfabe farklılığından kaynaklanan sorunlarla karşılaştıkları ve bunun yanında Büyük Öğrenci Değişimi Projesi'nin bütçesinin sınırlı olması sebebiyle öğrencilerin öğrenim hayatlarının ciddi bir düzeyde etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Özbay (1996), çalışmasında üniversitelerdeki adaptasyon çalışmalarının yeterli olmaması ve yabancı uyruklu öğrencilerin öğrenim gördükleri üniversiteyi yeterince iyi tanımamalarının sonucu olarak öğrencilerin üniversiteye adaptasyonlarında sıkıntı yaşayacaklarını ve akademik başarı seviyelerinin olumsuz yönde etkilenebileceğini ifade etmiştir. Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin yaşadıkları stresin temel sebepleri; aile ortamından kopmaları ve yeni çevreye uyum sağlamaya çalışma, yeni bir arkadaş çevresine sahip olma ve hem bu arkadaşların kültürel değerleriyle çatışma hem de diğer farklı kültürel değerlerle karşılaşmaktadırlar.

Can (1996) tarafından Ankara'daki beş üniversitede eğitim alan 227 yabancı uyruklu öğrenci ile yapılan anket çalışmasının sonuçlarına göre öğrencilerin en önemli problemlerinin yiyecek masraflarını karşılamada yaşadıkları güçlükler olduğu, özellikle geldikleri ilk yıl olmak üzere barınmada sıkıntı yaşadıkları, Türkiye'de mevcut olan ve yaşanan trafik, sağlık ve enflasyon problemlerinin yabancı uyruklu öğrencileri de olumsuz etkilediğini, öğrencilerin Türk toplumuyla kültürel uyum sağlamada ve etkileşime geçmede uygun örgütsel ortamı bulamadıklarını ve son olarak yabancı uyruklu öğrenciler kendilerine verilen burs miktarının yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir.

Çağlar (1999), Türkiye'de eğitim alan Türk Cumhuriyetleri ve Akraba Toplulukları vatandaşı olan öğrencilerin karşı karşıya kaldıkları ortak problemleri belirlemeyi hedeflediği araştırmasında ODTÜ, Hacettepe, Cumhuriyet ve Atatürk Üniversitelerinden 210 yabancı uyruklu öğrencinin katılım sağladığı bir anket uygulamış ve sonucunda Türkiye'deki kurumların öğrencilerin yaşadıkları sorunlarla yeterince ilgilenmedikleri, öğrencilerin kendi aralarında bir alt kültür meydana getirdikleri, öğrencilerin büyük bir oranının KYK (Kredi ve

Yurtlar Kurumu)'da kaldıkları fakat personelin davranış ve tutumlarından hoşlanmadıkları, öğrencilerin ulaşım araçlarında yer bulamamaları ya da memleketlerine gidiş gelişte bilet fiyatlarının oldukça pahalı olması gibi ulaşım konusunda sıkıntılar olması ve son olarakta öğrencilerin kendilerine verilen burs miktarının yetersiz olduğunu ifade ettikleri sonucuna ulaşmıştır.

Allaberdiyev'in (2007), hazırlamış olduğu çalışmasında ise Türk dünyasından öğrenim görmeye Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu öğrencilerin karşı karşıya kaldıkları problemler incelenmiş ve ekonomik sorunların, Türkçeyi yeterince konuşamamanın, farklı kültürel yaşantının ve eğitim sistemi gibi bir çok problemin yabancı uyruklu öğrencilerin çevreye ve üniversiteye adapte olmalarını zorlaştırdığı bunun sonucu olarak ise akademik başarılarını etkilediği saptanmıştır.

Yi-Fang Chen ve Horng-Jhy Chen (2009) ise Güney Tayvan'da öğrenim gören yabancı uyruklu öğrenciler arasında yaptıkları çalışmada Güneydoğu Asya'dan gelen öğrencilerin sosyokültürel ve akademik uyum konusunda başarılarının Amerika ve Japonya'dan gelen öğrencilere nispeten daha iyi oldukları saptanmıştır. Bu durumun sebebinin ise bu toplumların kültürel ve akademik anlamda benzerlik gösterdikleri için olduğu ifade edilmiştir (Chen ve Chen, 2009: 58).

Kesten, Kıroğlu ve Elma (2010) tarafından Türkiye'deki bir üniversitenin eğitim fakültesinde eğitim alan yabancı uyruklu öğrenciler üzerine yapılan çalışmada dil ve eğitim hakkındaki problemler saptanmaya çalışılmıştır. Çalışmada amaçsal örnekleme yöntemi, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ve betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır. Öğrencilerle yapılan görüşmeler neticesinde dil ile ilgili problemlerin şu noktalarda ortaya çıktığı saptanmıştır: 1. Öğrencilerin okumaya yönelik sorulara verdikleri cevaplara bakıldığında, Türkçeyi yeterince bilmemelerinin, okuduğunu anlamada sıkıntı yaşamalarına sebep olduğu görülmüştür 2.Yazma konusunda yabancı uyruklu öğrencilerin düşük bir oranının problem yaşadığı saptanmıştır 3.Yabancı uyruklu öğrencilerin kendini ifade etme konusunda büyük bir oranının Türkiye'ye geldikleri ilk zamanlarda sıkıntı yaşadıkları saptanmıştır 4. Dinleme becerisi ise yabancı uyruklu öğrenciler için en az sorunun yaşandığı alan olarak belirlenmiştir. Öğrencilerle yapılan görüşmeler neticesinde eğitim ile ilgili problemlerin ise şu noktalarda ortaya çıktığı saptanmıştır: 1.Yabancı uyruklu öğrencilerin hepsi de Türkiye'deki yükseköğretimin kalitesini beğendiklerini ifade etmişlerdir 2.Yabancı uyruklu öğrencilerin düşük bir oranı eğitim aldıkları üniversitedeki öğretim elemanlarının kendilerine karşı takındıkları davranış ve tutumlar konusunda olumsuz görüşler ifade etse de geriye kalan büyük

bir oran genellikle bu konuda olumlu görüşler ifade etmişlerdir 3. Derslerle ilgili ortaya çıkan problemlerin ise büyük oranda yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçelerinin yeterli olmadığından kaynaklandığı saptanmıştır.

Bayraktaroğlu ve Mustafayeva (2010), yaptıkları anket çalışmasında Sakarya Üniversitesi'nde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'de aldıkları eğitimden dolayı mutlu hissettiklerini ve memnuniyetlerinin oldukça yüksek olduğunu belirttikleri sonucuna ulaşmışlardır. Ankette yer alan açık uçlu sorulara verilen yanıtlar incelendiğinde ise yabancı uyruklu öğrencilerin Türk topluluklarına duyulan hasret, Türk halkının yardımseverliği ve misafirperverliğinin dikkatlerini çektikleri, Türk öğrencilerle kurdukları iletişimin kolay olmasının nedeninin benzer dini ve kültürel değerler olmasından kaynaklandığını, Türkiye'deki eğitim sistemine baktıklarında ise rüşvetin olmaması ya da olması için uygun ortamın olmamasından kaynaklı beğendiklerini ifade etmişlerdir fakat bir kısım öğrenci ise eğitim sisteminin ezbere dayanmasından şikayetçi olarak beğenmediklerini ifade etmişlerdir. Buna ilaveten bazı öğretim elemanlarının davranışlarında objektif olmadıklarını da düşündüklerini ifade etmişlerdir (Bayraktaroğlu ve Mustafayeva, 2010:290).

Kondakçı'nın (2011) yaptığı bir araştırmada ise uluslararası öğrenci hareketliliği bakımından öğrencilerin Türkiye'yi tercih etme sebepleri arasında coğrafi konumu, yükseköğretim kurumlarının kaliteli olması, tarihi zenginliği ve kültürü olduğu sonuçları saptanmıştır (Kondakçı, 2011: 588).

Gökalp (2012) tarafından 19 Mayıs Üniversitesi Samsun Eğitim Fakültesi'nde eğitim alan yabancı ve Türk öğrenciler üzerine yapılan araştırmada öğrencilerin öğretim programlarına bakış açıları incelenmiş ve analiz edilmiştir. Çalışmada frekans ve yüzde hesaplamaları, 't' testi, tek yönlü varyans analizi ve LSD çoklu karşılaştırma analizi yapılmıştır. Sonuç olarak araştırmada öğrencilerin öğretim programlarına olan görüş açıları, cinsiyet değişkeni bakımından kız öğrencilerin lehine, medeni durum değişkeni bakımından evli öğrencilerin lehine ve millet değişkeni bakımından da yabancı öğrencilerin lehine anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır ($p < 0.05$). Yine yaş durumları ve öğrenim görülen bölümler bakımından da istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu söz konusudur.

Paksoy vd. (2012)'nin YÖS kapsamında Diyarbakır, Gaziantep ve Kilis illerinde öğrenim gören 32 yabancı uyruklu öğrenci ile yaptıkları anket çalışması sonucunda elde edilen veriler kapsamında öğrencilerin genelinin erkek ve ailelerinin düşük gelirli olduğu, Türkiye'de yaşadıkları sorunlara rağmen eğitimden memnun kalıp beğendiklerini ve buradaki eğitimi

memleketlerine gittiklerinde çevrelerindeki yaşlılarına önereceklerini belirttikleri ancak buna rağmen Türkiye’de öğrenim görmeyen yakın çevrelerinin başarı düzeylerinin daha yüksek olduğu ve son olarak Türkiye’de ya da kendi ülkelerinde Türkçeyi öğrenme konusunda anlamlı bir farklılık olmadığı sonuçları tespit edilmiştir.

Rientes ve arkadaşlarının (2012) Hollanda’da öğrenim gören 288 yerli ve 670 yabancı uyruklu öğrenci ile yaptıkları araştırmada ise katılım sağlayan yabancı uyruklu öğrenciler arasında sosyal ve akademik uyum bakımından batıdan gelen öğrencilerin doğudan gelenlere göre çok daha başarılı oldukları saptanmıştır. Bunun sebebi olarak ise doğu kültürüne sahip öğrencilerin manevi ve maddi destek konusunda aileleri ve yakın çevrelerinden yeterince ilgi göremedikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Fakat ortalama bir yıl içerisinde bu öğrencilerinde yerli öğrenciler kadar akademik başarıyı yakaladıkları saptanmıştır (Rientes ve arkadaşları, 2012: 696).

Şahin ve Demirtaş (2014), İnönü Üniversitesi’nde 2012-2013 öğretim yılında eğitim gören gönüllü 96 yabancı uyruklu öğrenci ile genel tarama modeline dayanan betimsel analiz yöntemi kullanarak bir çalışma yapmışlardır. Yapılan çalışma sonucunda yabancı uyruklu öğrencilerin büyük bir oranının akademik düzeydeki başarılarının oldukça düşük olduğu, buna ilaveten öğrencilerin temel sorunlarının yemek ve yemek kartı, barınma, dil, ulaşım ve okul harçları gibi daha çok ekonomik konularda yoğunlaştığı saptanmıştır.

Göver ve Yavuzer (2015) tarafından yapılan çalışmada Kayseri ilindeki yabancı uyruklu öğrenciler ele alınmış ve verilerin analiz edilmesinde SPSS 21 for Windows (Statistical Package for Social Sciences) programı kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda yabancı uyruklu öğrencilerin büyük bir oranı Türkiye’ye gelmeden önce ülke hakkındaki düşünce ve fikirleri ile geldikten sonraki düşünce ve fikirleri arasında bir fark olduğunu ifade etmişlerdir. Bu düşünce ve fikir farklılığının, bir kısmı olumlu diğer bir kısmı ise olumsuzdur. Olumsuzlukların aşılabilmesi için ülkeyi ve şehri tanıtan kültürel ve sosyal faaliyetlerin sayısı artırılmalı ve öğrencilerin bu faaliyetlere katılımları sağlanmalıdır.

Savaşan vd. (2015)’nin yabancı uyruklu öğrencilere yaptığı araştırmada öğrencilerin Türkiye’yi tercih etmelerinin en önemli sebepleri arasında dini yakınlık, aile tavsiyesi, kültürel yakınlık, eğitim kalitesi ve bilimsel başarılar bulunmaktadır. Öğrencilerin yaşadıkları en önemli sorunun ise dil olduğu saptanmıştır. Ayrıca öğrenciler almış oldukları eğitim kalitesinden memnun kaldıklarını ifade etmişlerdir. Ancak yazılı sınavlarda ve sözel dersleri anlamada güçlük çektiklerini belirtmişlerdir.

Özoğlu ve arkadaşlarının (2015) Türkiye’deki yabancı uyruklu öğrencilere yaptıkları çalışma sonucuna göre katılım sağlayan öğrencilerin Türkiye’yi tercih etmelerinin sebepleri arasında yaşam ve eğitim maliyetlerinin öğrencileri zorlamayacak düzeyde olması ve kendi ülkelerine kıyasla eğitim standartlarının daha yüksek olması sonuçları saptanmıştır. Bunlara ilaveten öğrencilerin daha önce Türkiye’de öğrenim gören çevrelerinin olması ve kültürel olarak kendilerini yakın görmeleri de Türkiye’yi tercih etmelerinde olumlu etkenler olmuştur (Özoğlu ve arkadaşları, 2015:231).

Gültekin (2016) tarafından Anadolu Üniversitesi’nde yapılan araştırmada yabancı uyruklu öğretmen adayı olan öğrencilerin Türkiye’de aldıkları eğitim hakkındaki düşünceleri betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Yapılan araştırmanın sonucunda, öğrencilerin Türkiye’yi beğendikleri, Türkiye’de ki eğitimi olumlu buldukları, nitelikli ve ucuz olduğu için tercih ettikleri, Türkiye’deki eğitimleri esnasında en çok problemi dil konusunda yaşadıkları, bu problemin giderilmesi için ise “Türkçe” konusunda kolaylık sağlanması ve destek verilmesini istedikleri ortaya çıkmıştır.

Radmard (2017) ise Ankara’daki üniversitelerde öğrenim gören 545 uluslararası öğrenciye yapmış olduğu anket araştırmasında analiz olarak yüzde, frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma analizlerini kullanmıştır. Çalışmanın sonuçlarına bakıldığında en önemlisi öğrencilerin ekonomik olarak sıkıntı yaşadıkları, derslerinde dil probleminden kaynaklı başarısızlık yaşamaları, sosyal adaptasyonda sorun yaşadıkları ve uluslararası öğrencileri Türkiye’ye çekmeyi amaçlayan sistematik bir politika yaklaşımının oluşturulmadığı sonuçları saptanmıştır. Tüm bu problemlere rağmen Türkiye’de eğitim gören öğrencilerin geneli mevcut eğitimden memnun kaldıklarını ifade etmişlerdir.

Yıldırım ve Köksal (2017) “Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Gözüyle Türkiye” adlı araştırmasında yabancı uyruklu öğrencilerin genelinin Türkiye’ye kendi tercihleri ile geldikleri, eğitim sisteminden memnun kaldıkları ve Türkiye’de çok fazla problemle karşılaşmadıklarını belirttikleri saptanmıştır. Bunlara ilaveten yabancı uyruklu öğrencilerin büyük bir oranının öğrenim hayatları bittikten sonra da Türkiye’de kalmak ve vatandaşlık almaya yönelik talep ve istediklerinin olduğu saptanmıştır.

Akkaya, Çilingir ve Levent (2018), Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi’nde öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin karşılaştıkları akademik sorunları belirlemeye yönelik yarı yapılandırılmış anketlerin uygulandığı bir araştırma yapmıştır ve anket sonuçları istatistiki olarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucuna bakıldığında öğrencilerin büyük bir oranının yaşamlarını

sürdürme konusunda problemlerinin olmadığını fakat kendilerini ait hissetme konusunda eksiklik yaşadıklarını belirtmişlerdir. Eğitim konusuna bakıldığında ise destek almalarına rağmen çeşitli problemlerle karşı karşıya kaldıklarını ifade etmişlerdir. Son olarak ise öğrenciler dil problemleri olduğunu ve bu problemin hem akademik başarılarını hem de sosyal yaşantıdaki ilişkilerini etkilediğini ifade etmişlerdir.

Konu itibariyle benzer araştırmalara bakıldığında öğrencilerin geldikleri ülkeler, buldukları şehirler ve farklı ihtiyaçları olması nedeniyle farklı sonuçlar çıktığı görülmektedir. Aynı şekilde farklı araştırmalarda öğrenci ihtiyaçları göz önünde bulundurulduğunda genel sorunların barınma, ekonomi, arkadaşlık ilişkileri, yalnızlık, dil öğrenme ve adaptasyon gibi benzer konularda olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu araştırma Gaziantep ilini kapsamaması, jeopolitik konumu ve kültürel yapısı göz önünde bulundurulduğunda diğer çalışmalardan ayrılmaktadır. Araştırmaların çoğu bir konu ya da bir ülkeden gelen öğrenciler üzerine yoğunlaşmıştır. Eğitim konusunda da kapsamlı bir araştırma yapılmadığı görülmüştür. Bu araştırma tüm yabancı uyrukluları kapsamaması, öğrencilerin farklı ihtiyaç ve sorunlarına değinilerek dil konusundaki yeterlilikleri, uyum sağlama sürecindeki eğilimleri ile birlikte, öğrencilerin eğitim konusundaki problem ve eğilimlerinin ortaya çıkarılması açısından yapılmaması ihtiyacı hissedilmiştir.

1.5. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma Türkiye'ye yükseköğrenim görmek için gelen yabancı uyruklu öğrencilerin yükseköğretim sisteminde karşılaştıkları problemlerin tespiti, Türkiye'nin son yıllarda artan tercih edilme sebepleri ile öğrencilerin beklentilerinin öğrenilmesi ve buna yönelik gerekli önlemlerin alınabilmesi açısından önemlidir.

Ayrıca;

- Gaziantep'te okuyan öğrencilerin şehire ve sosyal hayata uyumlarına etki eden etmenlerin tespiti ve buna yönelik çözüm önerileri,
- Öğrencilerin farklı ülkelerden gelme sebebiyle Türkçeye olan ilgileri ve Türkçenin öğrenilebilirlik durumunun ortaya çıkarılması,
- Son olarak, bu konuda yapılmış araştırmaların az sayıda olması ve konunun güncel olması sebebiyle önemli olacağı düşünülmektedir.

1.6. Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırma kapsamında göz önüne alınan varsayımlar aşağıdaki gibidir;

- Yabancı uyruklu öğrencilerin ankette yer alan sorulara kendi ülkelerinde ve Türkiye’de yaşadıkları mevcut durum, bu süreçteki duygu ve düşüncelerine uygun olarak cevapladıkları varsayılmıştır.
- Yabancı uyruklu öğrencilerin ankete gönüllü olarak katıldıkları varsayılmıştır.
- Araştırmada kullanılan anket sorularının probleme ilişkin olarak hazırlandığı, seçilen araştırma yönteminin çözüme yönelik yeterli olduğu varsayılmıştır.
- Araştırmada örneklemin yeterli olduğu ve evreni temsil ettiği varsayılmıştır

1.7. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Bu araştırma yüksek lisans tez araştırması olması sebebiyle Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Yönetmeliğindeki ders dönemlerine ek olarak alınan iki dönemle sınırlıdır.
- Araştırma 2019 yılında Gaziantep ilinde yükseköğrenim görmekte olan yabancı uyruklu üniversite öğrencileri ile sınırlıdır.
- Elde edilen bulgular, araştırma için kullanılan anketteki sorularla sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Eğitim

Eğitim, insanın öncelikle aile ile başlayan ve ömrü boyunca yaşadığı hayata adaptasyon sağlayabilmesi için sürekli olarak öğrenme sürecidir. Eğitimin tarihide insanlık tarihi kadar eskidir. Eğitimin her döneminde günümüzdekine benzer bir eğitim sisteminden bahsetmek olanaksızdır ancak yerleşik çağdan itibaren tüm toplumlarda eğitimin bir etkinliği söz konusu olmuştur. Her çağın kendine özgü bir eğitim sistemi olmuştur ve yerleşik toplumlardan itibaren eğitim en önemli konu olmuştur. İnsanlar hayatlarına devam edebilmek, koşullara uyum sağlayabilmek, toplumsal kurallara ayak uydurabilmek amacıyla sürekli olarak öğrenme çabası içerisindeydi. Toplumlar geleceğini güvence altına almak için sosyal, kültürel, ekonomik, politik vb. özelliklerini benimseyen ve uygulayabilen yeni nesillerin yetiştirilebilmesi adına eğitimi ön planda tutmuşlardır.

Eğitim alanında yapılan çalışmalara göre, bilim insanların ortaya çıkarmış olduğu tanımlar farklılık göstermektedir. Sözlük anlamı olarak eğitim, bir bireyin zihinsel, fiziksel ve törel yetilerini geliştirmesi, toplumsal kuralları öğrenmesi ve uygulamasıdır (Adem, 1981:13).

Bir başka tanıma göre eğitim, toplumun genç bireylerinin, yetişkin üyelerce var olan kültüre düzenli, amaçlı ve bilinçli olarak hazırlanmasıdır (Ozankaya, 1980:45).

Günümüzde ise eğitim, insanın varoluşuyla birlikte getirdiği temel gereksinimlerini ve yeteneklerini yönlendirebilmek, bunları kendi sınırları içerisinde en üst düzeye çıkarabilmek ve geliştirmek olarak tanımlanabilir (Başaran, 1993:26).

Genel anlamda eğitim, bireyin davranışlarını değiştirme sürecidir. Bu kapsamda eğitimin amacı da bireylerin çevresiyle ve dünya ile uyum sağlayabilmesi için belli bir sisteme oturtulmuş insan gücü yetiştirmek olarak açıklanabilir. Her ülkenin kendi önem verdiği değerleri, eğitimin amaç ve yönünü belirler. Eğitim sistemide bu amaçlara ulaşabilmek için belirli bir sisteme oturtulmuştur ve bu doğrultuda etkinliklerde bulunmaktadır (Karataş, 2003).

Eğitim kurumları, toplumun ve bireyin gereksinimlerini göz önünde bulundurarak geliştirilen amaçları, öğrencilerde bulunan özellikleri bir yetişkinde beklenen davranışlara uyarlayarak dönüştürmede izlenecek süreci yönlendirmektedir. Ayrıca eğitim sistemi bu amaca

yönelik izlenecek etkinlikleri belirlemektedir. Bu etkinliklerle belirli bir öğrenme ortamı oluşturarak öğrencilere yetişkinlikte beklenen davranışları ve bilgi birikimini kazandırmak için çaba göstermektedir (Ergun, 1999:193).

Günümüzde insanların eğitimden beklentisi, kendilerini yetiştirme konusunda gerekli olan ihtiyaçları karşılamak üzere uluslararası bir düzeye ulaşmıştır. Yenilenen dünya ile birlikte insanlar artık günümüz çağına daha iyi uyum sağlayabilmek, kendilerini anlatmada ve başkalarıyla iletişim kurmada, sağlıklı yaşam, birlikte çalışma ve sorunları çözme konusunda da yeterlilik düzeyini daha da artırmak için eğitim uluslararası düzeye taşınmıştır. Farklı bir dil öğrenmek, kültürel ve sosyal anlamda yeni şeyler keşfetmek ve çalışma olanaklarını artırmak için göç etmeye başlamışlardır. 20. Yüzyılda ortaya çıkan bu eğilim günümüz eğitim sistemlerinin de bu çerçevede uyum sağlayabilmesi adına yeniden düzenlemesine neden olmuştur. Bu akışla birlikte eğitim, uluslararası öğrencilere de hitap edebilen yeni bir boyut kazanmıştır.

2.1.1. Göç ve Eğitim

Göç, insanların yaşamış oldukları topraklardan, alışmış oldukları sosyal düzenden, sahip oldukları ekonomik imkanlardan, kısaca toplumsal yaşamı etkileyen birçok unsurdan uzaklaşarak ya da uzaklaştırılarak yeni yaşam alanlarına yönelmesidir (Toros, 2008:9).

Bir başka tanıma göre göç, kişilerin yaşantılarının bir bölümünün veya tamamını geçirmek üzere yaşamış oldukları yerleşim yerlerinden diğer bölgelere yerleşmek sebebiyle yapmış oldukları coğrafi nitelikli yer değiştirme olayı olarak tanımlanabilir. Göç, insanların sosyo-kültürel çevrelerini değiştirmelerine ilaveten insanın kendisinde olduğu kadar bulunduğu toplumun şartlarında da değişimler meydana getirmektedir (Durugönül, 1996:95).

İnsanların göç etmesi kimi zaman mekana veya zamana göre savaş, terör ve şiddet ortamından kaçış, insan hakları ihlalleri, siyasi istikrarsızlıklar, ekolojik dayatmalar, ülkelerin siyasi ve ekonomik gelişmişlik düzeyleri, daha iyi eğitim olanakları, iletişim araçlarının gelişmiş olması gibi pek çok nedene bağlı olabilmektedir (Bahar ve Yılmaz, 2018:241). Göçün ana nedenlerine bağlı olarak (Ekonomik nedenler, kültürel nedener, eğitime ilişkin nedenler, siyasi nedenler, güvenlik nedenleri vs.) göç çeşitleri ortaya çıkmıştır. Bunlar; İç göç, dış göç, mevsimlik göç, sürekli-geçici göç, işçi göçü, zorunlu-gönüllü göçler, siyasi kaynaklı göçler,

eğitim kaynaklı güler, iklim kaynaklı güler ve emekli gu olarak sınıflandırılabilir (Günay vd., 2017).

Gün yönüne bakılacak olursa genellikle az gelişmiş bölgelerden gelişmiş bölgelere doğru olduğu görülmektedir. Ancak buradan hareketle gün sadece gelişmiş bölgelere doğru olduğu çıkarılmamalıdır. Aynı zamanda g, farklı nedenlerle gelişmiş bölgeler içinde yaşanabilmektedir. G olgusunun tam anlamıyla yaşanabilmesi için bireyin doğum yerleri ile ikamet ettikleri yerlerin karşılaştırılması gerekmektedir (Özer, 2006:452).

Dünya genelinde uluslararası öğrenci glerinin arka planında kendi ülkelerindeki üniversitelerde yeterli kontenjanın bulunup-bulunmadığı, farklı macera arayışları, yeni bir dil öğrenmek istemeleri, ödeyebilecekleri öğrenim ücretleri ve de kendi ülkeleri ile yurt dışındaki üniversitelerde eğitim olanaklarının kalitesini karşılaştırarak nerede yükseköğrenime devam edeceklerine karar verebilme gibi nedenler vardır. Eğitim için g eden öğrencilerin yarısı dünya genelinde İngilizce konuşulan beş ülkeyi tercih etmektedirler. Bu ülkeler; Kanada, ABD, Birleşik Krallık, Yeni Zelanda ve Avustralya'dır. Bunların hemen arkasından ise sıralamayı Almanya ve Fransa takip etmektedir (UNESCO, 2019:40).

Eğitim için yapılan güler Türkiye'de ise 1981 yılında yükseköğrenim görmek isteyen öğrenciler için yapılan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı'yla (YÖS) başlamıştır. Sovyetler Birliğinin 1989 yılında dağılmasının ardından bağımsızlıklarını ilan eden Türk Cumhuriyetleri'ndeki öğrencilerin Türkiye'de eğitim alması amacıyla 1992 yılında Türk Cumhuriyetleri ile iş birliği içerisinde Türk ve Akraba Toplulukları Sınavı (TCS) yapılmaya başlanmıştır. Bu kapsamda Türkiye'nin başlatmış olduğu "Büyük Öğrenci Projesi" Türk dünyası için yeni politikalar ile bu politikalar kapsamında eğitim sektörünü güçlendirme bakımından önemli bir adım olarak değerlendirilebilir (Kavak ve Baskan, 2011:94).

Türkiye'de son dönemlerde eğitim için tercih edilen ülke konumuna sahip olabilmek için çaba sarfetmektedir. Öğrenciler için çeşitli burs olanakları, eğitimde kolaylıklar gibi ilgi çekici politikalar düzenlemektedir. 1980'lerden itibaren gelen yabancı uyruklu öğrencilerin sayısı her geçen gün artış göstermektedir. Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'ye gelişleri 5 yolla olmaktadır (Aramağan, 2010):

1. Türkiye'nin sağladığı burs ile gelen öğrenciler
2. Kendi imkanlarını kullanarak gelen öğrenciler
3. Türkiye Diyanet Vakfı, IDB (İslam Kalkınma Bankası) ve STK'lar (Sivil Toplum Kuruluşları)

4. Üniversitelerin kendi burslarıyla getirdiği öğrenciler
5. Erasmus gibi öğrenci değişim programıyla gelen öğrencilerdir.

Türkiye’de okuyan yabancı uyruklu öğrencilere sağlanan bu burs imkanlarıyla öğrenciler, istedikleri bölümde istedikleri eğitimi alabilmektedirler ve ayrıca bu imkanlar sayesinde yabancı uyruklu öğrenciler yeni bakış açısı kazanmaktadır.

2.1.2. Eğitimde Küreselleşme

İngiliz iktisatçı Foter tarafından 1833 yılında ilk kez kullanılan ‘‘küreselleşme’’ kavramı, kaynakların kullanımı ve dağılımına ilişkin bir makalede kullanılmıştır (Karabıçak, 2002:117).

Küreselleşme, iletişim ağlarının gelişmesiyle birlikte geleneksel sınırları aşarak (coğrafi, kültürel ve siyasal) sınır tanımayan yeni toplumsal ağların oluşmasını ve bunların etkileşimini sağlayan ilişkileri kapsamaktadır. Bu yeni ağ ve ilişkilerin oluşması, siyasi kararlar ve teknolojik yenilikler dahilinde gerçekleşmektedir. Küreselleşme ile birlikte iletişim ağları sayesinde mesafeler ortadan kalkmakta ve binlerce kilometre uzaklıkta bulunan gelişmeler neticesinde yerel olaylar şekillenmektedir (Steger, 2004:27-28).

Türkçede ise küreselleşme, globalleşmenin karşılığı ve ekonomik bir kavram olarak ortaya çıkmıştır (Tezcan, 1996:187). Bu açıdan bakılacak olursa küreselleşme genellikle ‘‘ulusal ekonomilerin sermaye artışları, ticaret, göç, siyasal, ve sosyal etkileşim, teknoloji ve bilginin yayılması yoluyla birbirine daha da bağımlı olması ve entegrasyona geçme süreci’’ olarak tanımlanabilir (Yay, 2016:582).

Küreselleşme ile beraber birçok yeni kavram ortaya çıkmıştır. Bunlardan birkaç tanesi; küresel ekonomi, küresel rekabet, küresel kültür, küresel eğitim, küresel politika, küresel demokratikleşme, özelleştirme, pazarlama ve de yerelleşme olarak sıralanabilir (Şentürk, 2008:21). Bu neticede birçok kavramı niteleyen küreselleşme en genel anlamıyla dünya ölçeğinde ekonomik, kültürel ve siyasal bütünleşme, görüşlerin, fikirlerin teknolojilerin küresel düzeyde kullanım alanının olması, sermaye dolaşımının evrenselleşmesi, mekanların yakınlaşması, devlet-ulus sınırlarını aşan yeni etkileşim ve iletişim şekillerinin ortaya çıkması, dünyanın küçülmesi, serbest dolaşım ve sınırsız rekabet ortamı oluşturulması yani pazarın dünya ölçeğinde büyümesiyle birlikte uluslararası yeni bir dev pazar oluşturulmasıdır. Kısaca dünyanın bir bütün olarak tek pazar haline gelmesidir (Kaçmazoğlu, 2002:49).

Küreselleşmeyle beraber birçok ülkenin siyasal, ekonomik, teknolojik ve kültürel boyutlarda meydana getirdiği değişimler doğrudan yada dolaylı olarak birçok sistemi etkilemiştir. Bu değişimlerle beraber etkilenen aynı zamanda küreselleşmeyi etkileyen bir başka sistemde eğitimidir. Çağın getirdiği yeniliklerle birlikte değişen bireysel yeterlilikler, eğitim yaklaşımları ve süreç uygulamaları, eğitim kurumları öğrencilerle eğitimcilerin rollerini değiştirmeye zorlarken, buna karşılık olarak tüm bileşenleri ile eğitiminde toplumsal gelişme ve değişmeyi yönlendirici ve etkileyici bir role sahip olduğu söylenebilir. Bu süreçte özellikle gelişme eğiliminde olan ülkelerin küreselleşen dünya koşullarına uyum sağlayabilmeleri ve sınırsız rekabet güçlerini sürdürebilmeleri ancak eğitimi küresel insan gücü yetiştirebilecek bir sisteme uyarlamaları ile mümkün olabilecektir (Çelebi, 2016; Kıvılcım, 2013; Örnek, 2011).

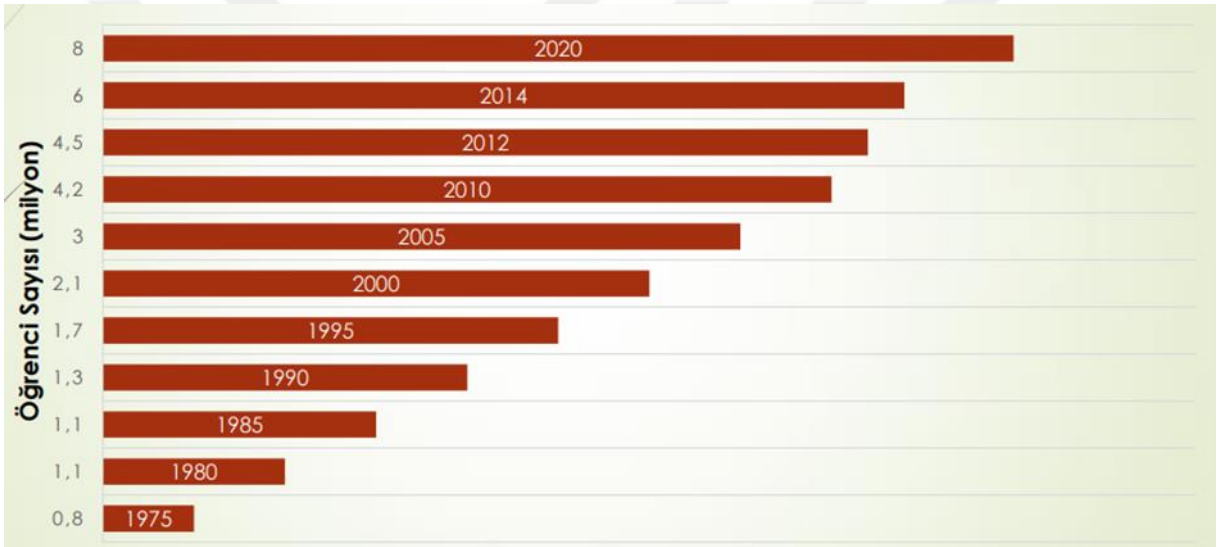
Küreselleşme sürecine giren eğitim ve öğretim, bilgisayar, televizyon gibi enformasyon teknolojisinin gelişmesiyle birlikte ucuzlayarak evlere girmiş bununla beraber hızlı bir dönüşüm ve değişim geçirmiştir. Toplum ve ailenin eğitim ve öğretim süreçleride bu sayede önemli oranda etkilenmiştir. Teknolojik aletlerin eğitimde kullanılması eğitimin etkisinin artmasına neden olmuştur. İnternet, bilgisayar, video vb. araçların eğitim öğretimde kullanılması klasik eğitim- öğretim sistemini değiştirmiş ve küresel düzeye ulaşılmasında etkili olmuştur. Eğitim ve öğretim, bir taraftan özel okullar ve kullandığı malzemeler, diğer taraftan da hizmet ve iş ilanları ile daha büyük bir rekabetin yaşandığı, çok fazla aktörün yer aldığı ve bu nedenle ancak farklı nitelikteki elemanların iş bulabileceği büyük bir pazar haline gelmiştir. Ulus devletlerin sınırlarının aşılması ile beraber uluslararası ticaretinde artması, dil öğreniminin artmasında beraberinde getirmiştir. Bu sebepten kaynaklı piyasada devamlılığı sürdürebilmek için eğitim sisteminin daha etkili bir dönüşüm ve değişimi mecburi hale gelmiştir (Eser, 2014:217). Buna bağlı olarak eğitim için ülke değiştiren öğrencilerin sayısında gittikçe artış göstermiştir. Uluslararası öğrenci sayısının artması ile ulusal ve uluslararası stratejiler önem kazanmış ve yükseköğretimin de uluslararasılaşması zorunlu hale gelmiştir.

Yükseköğretimde uluslararasılaşma denildiğinde günümüzde daha çok gelişmekte olan ülkelere doğru yönelen bir akademisyen ve öğrenci hareketliliği çerçevesinde ele alınmaktadır. Bu akademik hareketliliğin sebebi gelişmiş kaliteli eğitim olanakları olduğu kadar siyasal, ekonomik, kültürel etmenlerde olabilmektedir. İnsanlar yeni yerler görme arzusu, ekonomik ve yaşam standartlarının yüksek olması, dil öğrenmek, o ülkenin tarihi yapısı içinde uluslararası bir eğitim görmeyi tercih edebilmektedir. Bu doğrultuda uluslararası eğitim için dünyada en çok tercih edilen ülkelerin başında; Amerika, Kanada, İngiltere, Avustralya ve Almanya gelmektedir. Bunun yanında tarihsel ve kültürel yapısı

açısından dünyada en çok tercih edilen ülkelerin başında ise Avrupa’da Fransa, İtalya, İspanya gelirken; uzak doğuda Çin, Japonya, Singapur ve Malezya, Asya’da ise Hindistan ilk sırada yer almaktadır (<https://www.hotcourses-turkey.com/>).

Dünyada uluslararası öğrencilerin toplam sayısı OECD (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü) 2016 verilerine göre; 1975 yılında yaklaşık 800.000 iken, bu rakam 1990 yılında 1,3 milyona, yaklaşık on yıl sonra 2000 yılında 2,1 milyona ve 2010 yılında ise iki kat artış göstererek 4,2 milyona ulaşmıştır. Artışın aynı düzeyde devam etmesi durumunda ise 2022 yılında bu rakamın 8 milyonu geçeceği öngörülmektedir. Aşağıda gösterilen Grafik 1’de yıllara göre dünyada uluslararası öğrenci artışı verilmektedir.

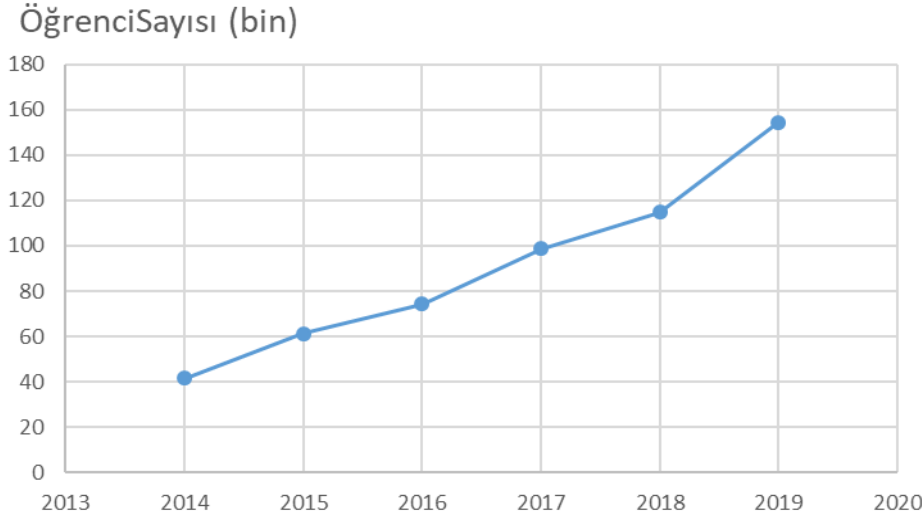
Grafik 1. Yıllara göre küresel uluslararası öğrenci sayısı



Kaynak: Uluslararası Öğrencilerin Ülke ve Üniversite Seçimlerini Etkileyen Faktörler. Erişim Tarihi: 15.3.2020. <https://www.deik.org.tr/uploads/2-prof-dr-hamide-ertepinar.pdf>

Türkiye’de bu küreselleşme hareketliliğine dahil olarak 1980 yılından itibaren her yıl artarak üniversitelere yabancı uyruklu öğrenci almaya başlamıştır. Özellikle son yıllarda üniversite sayısının artması ile yabancı uyruklu öğrenci sayısında da hızlı bir artış yaşanmıştır. Şekil 2’de ise Türkiye’deki uluslararası öğrencilerin yıllara göre dağılımı verilmektedir.

Grafik 2. Yıllara göre Türkiye’deki uluslararası öğrenci sayısı (2014-2019)



Kaynak:YÖK. Bilgi Yönetim Sistemi, Uyuşma Göre Öğrenci Sayıları. Erişim Tarihi: 4.2.2020.
<https://istatistik.yok.gov.tr/>

Türkiye’ye gelen yabancı uyruklu öğrencilerin büyük bir çoğunluğu sınır komşularımız olan Suriye, Irak, İran ve Türk Cumhuriyetlerinden Azerbaycan başta olmak üzere toplam 182 ülkeden 154.446 öğrenci gelmektedir (Yök, 2019).

Yükseköğretim kurumlarının küreselleşmesi ile birlikte yükseköğretim kurumu yöneticilerinin buna yönelik olarak ulusal düzeyde belirlediği strateji ve politikalar oldukça önemlidir. Türkiye’nin de bulunduğu coğrafi bölge, gelişmişlik düzeyi ve her geçen gün artan yükseköğrenim kurumları, bölge ülkeleri açısından uluslararası yükseköğretim için avantaj sağlayarak potansiyelini artırmaktadır. Türkiye’nin profilinde çeşitli ve belirgin bir uluslararası öğrenci topluluğu olması ve gelecekte bu çeşitliliğin daha da artarak toplam uluslararası öğrenci sayısının da bu doğrultuda artması Türkiye için bir avantaj olarak değerlendirilebilir.

2.1.3. Türkiye’de Yükseköğretim

Yükseköğretim akademi, üniversite ve yüksekokul gibi her derecede (ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora) eğitimi niteleyen bir öğretim basamağıdır (Kısakürek, 1976:4). Yükseköğretimin iki temel işlevi vardır. Bu işlevler bilim üretmek ve bu bilime katkı sağlayacak yüksek niteliğe sahip insan gücü yetiştirmektir (Ozankaya, 1990:217).

Yükseköğretimin ana kaynağını üniversiteler oluşturmaktadır ve yükseköğretimin diğer kurumları üniversitelere bağlı olarak kurulmaktadır. Türk yükseköğretim sistemindeki örgün

öğretim programlarında yer alan iki yıllık ön lisans, dört yıllık lisans, tezli-tezsiz yüksek lisans ve doktora öğrenimi üniversiteler aracılığıyla eğitim veren kuruluşlardır.

Cumhuriyet'in kuruluşundan itibaren yükseköğrenime yönelik reform çalışmalarında başlamıştır. Üniversitelerin kurulması ile birlikte çıkarılan kanunlarla, üniversitelerin özerk ve tüzel kişiliğe sahip olmasına yönelik yenilikler yapılmıştır. Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar olan üniversiteye yönelik kanunlar Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Temel Yasalar

31 Mayıs	1933 Tarih ve 2252 Sayılı Üniversite Kanunu
13 Haziran	1946 Tarih ve 4936 Sayılı Üniversiteler Kanunu
27 Ekim	1960 Tarih ve 115 Sayılı, 4936 sayılı Kanunun Bazı Maddelerini Değiştiren Kanun
20 Haziran	1973 Tarih ve 1750 Sayılı Üniversiteler Kanunu
4 Kasım	1981 Tarih ve 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu

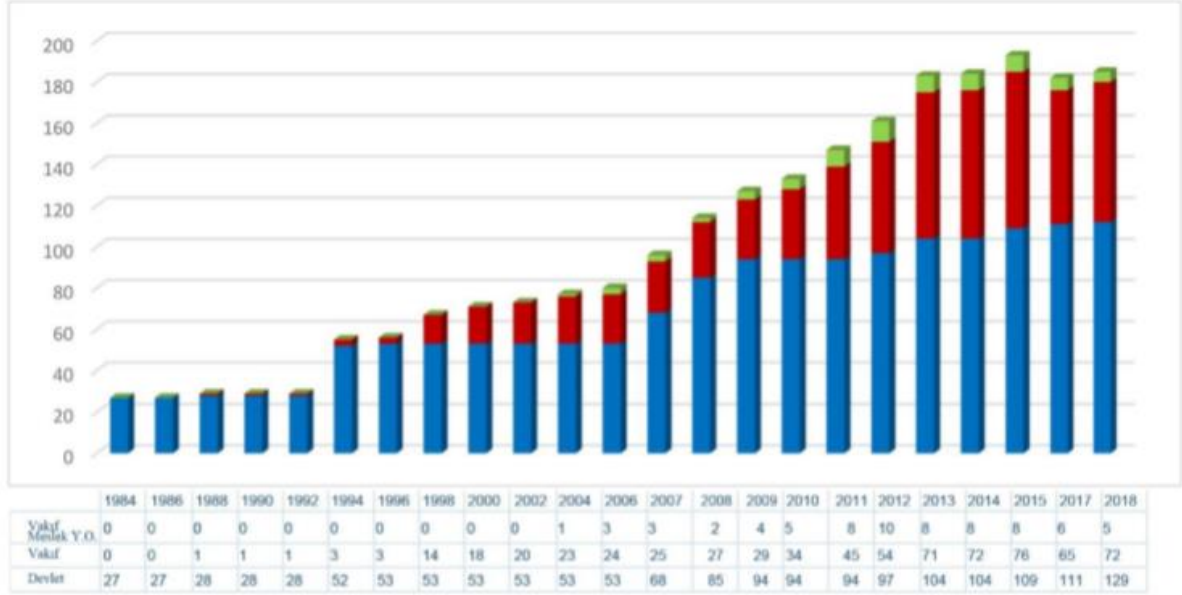
Kaynak: (Tekeli, 2010:194).

Ülkemizde üniversite kelimesi ilk kez 1933 yılında çıkarılan hukuksal düzenleme ile birlikte kullanılmıştır ve üniversiteler bu dönemde özerk değildir (Ataunal, 1993:40; Hatiboğlu, 2000:114; İnönü, 2005). Türk yükseköğrenim sistemi özerk bir yapıya 2547 sayılı kanun ile kurulan Yükseköğrenim Kurulu (YÖK) ile sahip olmuştur ve bu kanun ile yönetilmektedir. YÖK, yükseköğrenim kurumlarının koordinasyon ve planması ile bunların anayasa ve yasalara uygun olarak denetlenmesinden sorumludur (Karasaç ve Sağın, 2019:34). YÖK'ün kurulması ile birlikte yükseköğretim kurumlarının çeşitliliği artmıştır. YÖK'ün kuruluşundan sonra enstitü ve fakültelerde görülen lisans ve yüksek lisans programlarına ilaveten insan gücü yetiştirmeye öncelik veren ve buna göre öğretim programı yapan meslek yüksekokulları ve genellikle çalışan kesime yönelik onların bulunduğu yerde eğitim görme imkanları sunan merkezi açık öğretim programları yaygınlaştırılmıştır (Kılıç, 1999:304).

Türkiye'nin ilk yükseköğretim kurumu Cumhuriyet döneminde 1933 yılında kurulan İstanbul Üniversitesi olmuştur. Bunu takiben Ankara, İzmir, Trabzon, Adana ve yine İstanbul'da çeşitli devlet üniversiteleri kurulmuştur. 1982 yılına kadar devlet üniversitesinin sayısı 19'a ulaşmıştır. 1982 yılından sonra hızlı bir artış yaşanarak günümüzde 129 devlet üniversitesi, 73 vakıf üniversitesi ve 5 vakıf MYO (Meslek Yüksek Okulu) olmak üzere toplamda 207 yükseköğretim kurumuna ulaşılmıştır. Aşağıda Grafik 3'te Türkiye'de ki

üniversitelerin yıllara göre artış oranı gösterilmiştir. Özellikle 2010 yılından itibaren devlet ve vakıf üniversitelerinin sayılarının arttığı söylenebilir, bu durum ise Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu öğrenciler için bir avantaj olmuştur.

Grafik 3. Yıllara göre yükseköğretim kurumlarının sayıları (1984-2018)



Kaynak: YÖK, Türkiye Yükseköğretim Sistemi, (Ocak, 2019).

Üniversite sayılarının artışı ile birlikte doğru orantılı olarak öğrenci sayısında da bir artış meydana gelmiştir. Bilhassa yabancı uyruklu öğrencilerin sayısındaki artış aynı yıllarda ülkemizdeki üniversite sayılarının artışı ile doğru orantılı olarak artmıştır. Günümüzde yabancı uyruklu öğrencilerin yüksek öğrenim kurumlarındaki dağılımı Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Yabancı Uyruklu öğrencilerin yükseköğretimdeki dağılımı (2019)

ÖNLİSANS			LİSANS			YÜKSEK LİSANS			DOKTORA			TOPLAM OKUYAN		
E	K	T	E	K	T	E	K	T	E	K	T	E	K	T
9196	5471	14667	71417	38408	109825	13965	7651	21616	5642	2755	8397	100220	54285	154505

Kaynak: YÖK, Bilgi Yönetim Sistemi, 2019

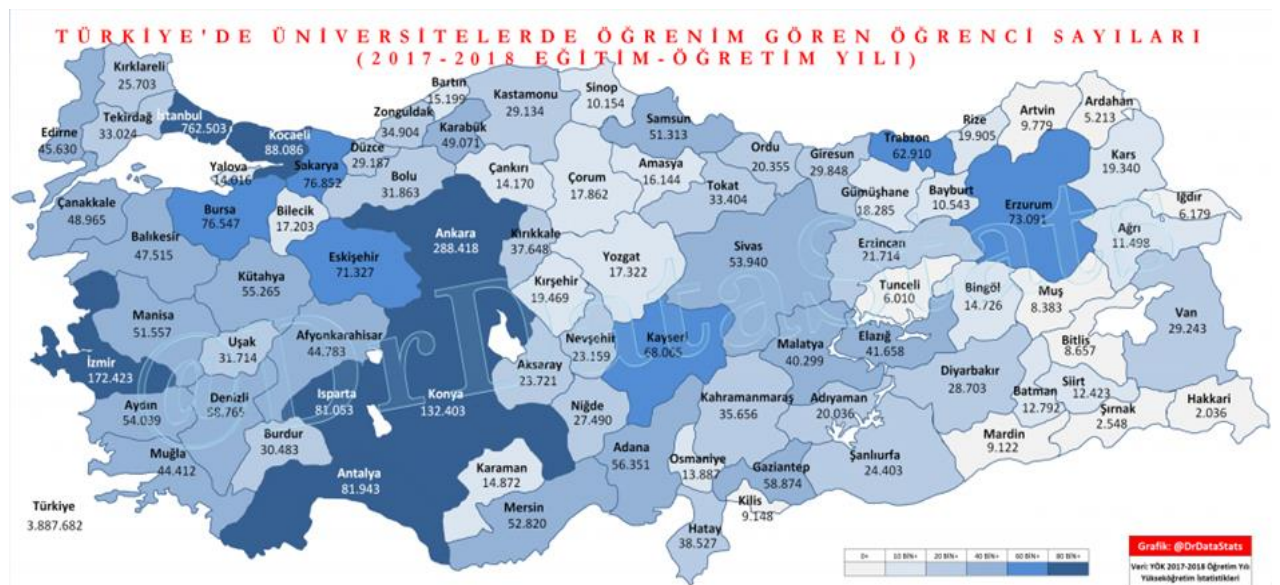
2019 yılı verilerine göre yükseköğretimdeki yabancı uyruklu öğrencilerin çoğunun lisans öğrencisi olduğu görülmektedir. Bu da eğitim almaya gelen yabancı uyruklu öğrencilerin büyük bir oranının en çok lisans okumak için Türkiye’yi tercih ettiklerini göstermektedir.

2.1.4. Türkiye'deki Üniversitelerin Durumu

Gelişmekte olan ülkelerde genç nüfus artışı ile birlikte bu nüfusun beklentilerini karşılamak üzere iyi bir kariyer ve meslek sahibi olmak, iyi bir hayat sürdürmek isteyen gençlerin taleplerini karşılamak, eğitim seviyelerini yükseltmek için yükseköğrenime olan talep artmıştır (Koçyiğit ve Eğmir, 2015:245). Üniversitelerin temel amacı; bilgi üreterek bilimsel araştırmalar sunmak ve bilimsel etkinlikler ile akademik yayınlar ortaya koymaktır. Bunun yanında üniversitelerde yapılmış araştırmalar neticesinde bulunan ve “yeni ürün ve süreç” anlamını taşıyan inovasyon (yenilik), bulunduğu yerin sosyal ve ekonomik kalkınmasında önemli bir rol oynamaktadır (Bigin, Suçin ve Polat, 2013:10). Yani üniversite kurulan illerin gelişmişlik düzeyide bu sayede artmaktadır ve üniversiteler daha çok nüfus yoğunluğunun fazla olduğu şehirlerde kurulmaktadır. Bu nedenle günümüzde en çok üniversite büyükşehirlerde kurulmuştur. Ayrıca gençlerin yükseköğrenime yönelik yoğun taleplerine karşı cevap verebilmek için Türkiye’de bütün illere üniversite açılmıştır.

Öğrenciler üniversite ile birlikte eğitimin yanında buldukları bölge ve şehirlerde farklı kültürel ve sosyal hizmetlerde talep etmektedirler. Bu bakımdan Ankara, İstanbul ve İzmir gibi büyükşehirler sinema, tiyatro, müze, kütüphane, eğlence vb. avantaja sahipken, bunlardan yoksun olan bölge ve şehirler ise öğrenciler tarafından pek talep edilememektedir (Çatalbaş, 2007:94). Aşağıda Şekil 1’de Türkiye’de eğitim gören üniversite öğrencilerinin illere göre dağılımı verilmektedir.

Şekil 1. Türkiye’de eğitim gören üniversite öğrencilerinin illere göre dağılımı (2017-2018)



Kaynak: Türkiye’de Üniversite Öğrenci Sayıları Haritası (2017-2018). Erişim Tarihi: 15.03.2020 <https://www.drdatastats.com/>

Benzer şekilde üniversitelerde verilen eğitimin kalitesiyle birlikte öğretim elemanlarının nitelikleride öğrencilerin üniversite tercihlerinde önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle öğrenciler büyük oranda büyükşehirlerde eğitim almayı tercih etmektedirler. Söz konusu olan bu tercih başka ülkelerden gelen yabancı uyruklu öğrenciler içinde geçerlidir. Çoğunlukla iyi üniversitelerin bulunduğu ve sosyal hayatın gelişmiş olduğu şehirleri tercih etmektedirler. Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’deki dağılımına Şekil 2’de gösterildiği gibi bakılacak olursa;

Şekil 2. Türkiye’de eğitim gören yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin illere göre dağılı (2017-2018)



yönelik gösterilen farklı davranışlar bütünü de denilebilir (Karahana, 2018:12). Başka bir tanımda adaptasyon, bireyin hem kendi hem de çevresiyle iyi ilişkiler kurabilme ve bu ilişkileri sürdürüebilme yetisi olarak ifade edilmiştir. Sürekli bir değişimin gereği olarak adaptasyon dinamik bir süreçtir. Bireyin çevresinde gelişen değişikliklere yönelik geliştirdiği tepkilerle uyum sağlanır (Gençtan, 1994:14).

Üniversiteye uyumun türleri olarak akademik uyum, psikolojik uyum, kurumsal uyum ve sosyal uyum ele alınmaktadır. Üniversiteye uyumun alt unsuru olan akademik uyum, akademik çalışmalara uyumlu etkinliklerde bulunma, üniversitedeki eğitime uyum sağlayabilme, akademik çevre ve ilişkilerde bağ kurma ve uyum sağlama ayrıca öğrenmeye istekli olabilmeyi ifade etmektedir (Aladağ ve Karahandan akt. Alakbarov vd. 2017:19).

Toplumsal kural ve rollere uyum sağlayabilmek ve toplumun beklentilerine cevap verebilmek konusunda önemli bir noktada bulunan genç bireyler bu süreçte bazı uyum sıkıntıları yaşayabilmektedir. Üniversite öğrenimleri sürecinde gençler, aile ve çevreleri tarafından aktarılan değerleri deneme yanılma yolu ile engelleri aşıp yeni yaşamları ile bağdaştırmaya çalışırlar. Bu süreçte genç bireyler yeni arkadaş çevresi, bir grubun içerisinde yer alma, yeni bir şehir ve çevreye uyum sağlama, meslek sahibi olup geleceğe yön verme gibi çeşitli problemlerle mücadele etmek durumunda kalmaktadırlar (Aktaş, 1997:108).

Adaptasyon sürecini en etkili yaşayan uluslararası öğrencilerde ise akademik adaptasyonu sağlayabilmeleri ve eğitimde başarılı olabilmeleri için akademik rehberlik ve desteklerden yararlanmaları ve hangi düzeyde yararlanabildikleri, Türkçe dil yeterliliği, aldıkları derslerin kalitesi ile aldıkları eğitimden duydukları memnuniyet önemli bir etkidir. Özellikle dil yeterliliği sınıf içerisindeki etkinliklere ve grup çalışmalarına katılım, dersi doğru anlama, yazılı ve sözlü soru sorma, düşüncelerini doğru ifade edebilmeleri açısından akademik adaptasyonla bağlantılı bir kavramdır. Öğrencilerde dilin yetersiz olduğu takdirde not tutma ve yazılı sınavlarda problemler yaşama, bununla birlikte sınava hazırlık ve ders çalışma konusunda fazladan çalışma gereksinimi ortaya çıkmaktadır. Buna bağlı olarak öğrencilerde motivasyonu zorlaştıran, sosyal aktivitelerden mahrum bırakan bir durum oluşabilir. Gaither ve Griffin'in ABD'de Tennessee üniversitesinde (1971) yaptıkları bir çalışmada, uluslararası öğrencilerin dil sorununun akademik adaptasyonu sağlayabilmelerinde önemli bir sorun olduğunu belirtilmiştir. Lewthewaite (1996) yaptığı çalışmada ise akademik adaptasyonda sırasıyla akademik eğitmenlerin rolü, eğitimde görmüş oldukları derslerden memnuniyet durumu, derste konuşma, derse katılım ve yazılı sınav stresinin belirleyici olduğunu ifade etmiştir (Dutchin, 1974).

Akademik adaptasyon sürecine yönelik Twente Üniversitesi'nde He-Chen tarafından yapılan başka bir araştırmada ise uluslararası öğrencilerin adaptasyon sorununun bazı eğitimsel farklılıklardan dolayı ortaya çıktığı görülmüştür. Örneğın; bir ödevin nasıl yapılacağı konusunda yetersiz kalmaları ve bundan ötürü teslimin geç yapılması halinde cezai işleme maruz kalıp, işlemin uygulanıp uygulanmadığı konusunda ve eğitimcilerin beklentilerinin belirsiz olmasından yakınmışlardır (He-Chen, 2009). Bu durum da öğrencilerin üniversiteye uyum sağlayabilmeleri için akademik adaptasyonun ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Son olarak uluslararası öğrencilerin sosyal, kültürel ve akademik adaptasyonun sağlanması ve güçlendirilmesine yönelik faaliyetlerin düzenlenmesi ve bu faaliyetlerin yapılması öğrencilerin buldukları üniversite, şehir ve Türkiye'den memnun kalmaları açısından oldukça önemlidir. Ayrıca bu durum Türkiye'yi tercih edecek olan uluslararası öğrenciler için Türkiye'nin çekim merkezi haline gelmesi açısından da önem arz etmektedir (Alakbarov vd., 2017:19).

2.2. Sosyal Uyum

Uyum kavramı ile ilgili daha önce yapılan araştırmalar neticesinde genel bir tanım bulunmamaktadır. Birçok farklı çalışmada çeşitli tanımları bulunmakla birlikte uyum kavramı ile ilgili en yaygın kullanılan ve en çok kabul görülen tanımlardan biri BMMYK (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği) tarafından kullanılan tanımdır. BMMYK, uyum kavramını birbiriyle ilişkili sosyo-kültürel, ekonomik ve siyasal üç farklı boyutu olan çok yönlü, dinamik ve iki taraflı işlem olarak açıklamaktadır. Uyum, mültecilerin gittikleri yerde kendi kültürel kimliklerinden ayrılmadan ev sahibi olan topluluğun kültürünü benimsemesi, ayrıca ev sahibi toplumunda mültecileri bütün kurumları ile birlikte kabul ederek her türlü ihtiyaçlarını karşılaması şeklinde iki taraflı bir durumdur. Etnik gruplar ve bireyler açısından sözü edilen uyum, mesleğe giriş, kültür, okul ve eğitim gibi tüm alanlarda bireylerin katılımını mümkün kılmaktadır (Çağlar ve Onay, 2015: 48). Uluslararası Göç Örgütü'nün (IOM) 2011 yılında yayınlamış olduğu göç terimleri sözlüğündeki uyum kavramına değinecek olursak göçmenlerin hem grup hem de kişi olarak gittikleri topluma kabul edilme süreci olarak açıklanabilir (Topçu ve Büyükbeşe, 2020:26). Sosyal uyum kavramının da uyum kavramı gibi içeriği ve işlevi bakımından esnek olması nedeniyle genel bir anlam yüklemek mümkün olamamaktadır. En genel tanımı ile açıklanacak olur ise; bireyin aynı anda hem çevresindeki değişiklikleri algılaması hem de yeniliklere uyum sağlamasıdır. Yani bulunduğu çevredeki insanların beklenti

ve görüşlerine ters düşmeyecek, toplum tarafından dışlanmayacak davranışlar sergilemesidir (Ongan, 2013).

Küreselleşme ile birlikte teknoloji ve iletişim ağlarının artmasıyla gençlerin yurt dışında eğitim alması giderek popüler hale gelmiştir. Öğrencilerin yurt dışında eğitim alması akademik anlamda gelişme gösterirken beraberinde sosyolojik ve psikolojik birçok probleme de neden olmuştur. Yeni bir kültürde yaşamak, üniversitede eğitim almak ve akademik başarı sağlayabilmek için psikolojik ve sosyal uyum sağlayabilmekte önemlidir ve aynı zamanda ek bir çaba gerektirmektedir. Bu uyumu sağlayamayan öğrencilerde yüksek düzeyde strese neden olabilmektedir. Bu nedenle öğrencilerin akademik başarısı için aldıkları eğitim kadar sosyal uyumları da önemlidir. Bu bölümde öğrencilerin gittikleri toplumlarda sosyal uyumu sağlamaya çalışırken geçirdiği psikolojik sıkıntılara ve bu aşamada sosyal uyum sağlanıncaya kadar geçirdikleri evrelere değinilecektir.

2.2.1. Kültür Şoku

İlk kez 1960 yılında Kalvero Oberg tarafından kullanılan kültür şoku kavramı, farklı bir kültür içerisinde kişinin ne yapacağını ve nasıl davranacağını bilememesinden kaynaklanan kaygı ve sıkıntı durumunu tanımlamak için kullanılmıştır (Pederson,1995:1). Kültür şokunu bir kültürde herhangi bir neden ile yeni bir kültüre geçen kişilerin bu yeni kültüre uyum sağlamada karşılaştığı zorluklar, bunalımlar ve sıkıntılar karşısında gösterdiği tepkiler olarakta açıklayabiliriz (Şahin, 2001:62). Bu açıdan kavrama bakıldığında ilk başlarda bir sağlık sorunu olarak yaklaşılmış ve tıbbi açıdan bir sorun olarak ortaya konmuştur. Ancak daha sonra ilerleyen zaman içerisinde kültür şoku kavramına eğitimsel bakış açısı ile yaklaşmıştır. Kavram, gelişimsel bir süreç olarak tanımlanmaya başlanmıştır (Pederson, 1995:2).

Bireyin kendi yaşadığı ülke ile ziyaret ettikleri ülke kültürü arasında ne kadar fazla fark var ise kültür şoku o kadar yoğun hissedilebilecektir. Aynı zamanda çok farklı kültürle, insanla, yeni yerler, yiyecek ve içecek ile karşılaşan insanlar için ise kültür şoku o ölçüde hafif olacaktır. Birbirine benzeyen yakın ülkeler ve kültürlerde de aynı şekilde kültür şokunun etkisi hafif olmaktadır. Kültür şokunun ortaya çıkması durumunda kişiler üzerinde farklı belirtileri olabilmektedir. Bu belirtileri iki başlık altında toparlayacak olursak (Livan, 2011:7-8);

Duygusal Belirtiler

- Karşılaştıkları zorluklarda sıkıntı çekme ve yalnızlık duygusu

- Gereğinden fazla özlem çekme
- Ağlama ve endişe duyma
- Yeni kültüre düşmanlık duyma ve sinir bozukluğu
- Başka insanlara karşı aşırı bağımlılık
- Farklı düşünce ve davranış şekillerine karşı isyan

Fiziksel Belirtiler

- Yeme bozukluğu ve çok fazla yemek yeme durumu
- Uykusuzluk ve uyku saatlerinde düzensizlik
- Baş ve karın ağrısı
- Stres ve gerginlik

Bireyler açısından yaşadıkları kültür şokunun en kısa zamanda atlatılabilmesi ve böyle zorlu bir durumun yaşanmaması için yaşadıkları çevreye kültürel uyum sağlamaları beklenir. Uluslararası göçlerde sebebi her ne olursa olsun kişilerin göç edilen ülkenin yaşam şekillerine ve standartlarına uyum sağlamaları kaçınılmaz olmaktadır (Aksoy, 2012:299).

2.2.2. Sosyo Kültürel Uyum

Daha önce uyum kavramının göçmenlerin hem grup hem de kişi olarak yeni gittikleri toplumda toplum düzenine kabul edilme süreci olduğundan bahsetmiştik. Sosyo-kültürel uyum kavramı ise daha çok sosyal bir durumu ifade eden ve bireyin gündelik hayat döngüsü gibi daha geniş kapsamlı konuları ele alan bir kavram olarak açıklanabilir (Berry, 1997:46). Başka bir ifade ile açıklanacak olursa, farklı toplumlardan gelen göçmenlerin ve yerleşik toplumun, birbirine karşı kültürel alışverişte buldukları, yine birbirlerinin kültürüne saygı duydukları karşılıklı iletişim ve etkileşim yolu ile sosyo kültürel varlığı yok etmeden senteze ulaşma süreci olarak tanımlanabilir (Göker, 2015:40). Yeni kültüre uyum sağlamaya çalışan bireyler bu süreçte iletişim, yiyecek-içecek, kıyafet, statüyü koruma ve birey olma konusunda sorunlar yaşayabilmektedir (Fanta, 2005).

2.2.3. Kültürel Uyum Sürecinin Aşamaları

Kültürel uyum, kişi ve toplulukların göç ettikten sonra göç edilen yerin beklentilerini dikkate alarak bu doğrultuda hayatlarını yeniden düzenleme ve her iki taraf içinde daha tatmin edici bir yaşam kurma çabaları olarak tanımlanabilir (Berry, 1997-2006 akt. Sam, 2006:15).

Göç eden azınlık grubun göç ettikleri yerde kaldıkları zaman uzadıkça azınlık grubun ana toplumun kültürüne ve diline karşı yatkınlığı artmakta ve daha iyi öğrenmektedirler. Bu süreç onların kültürel uyumlarını olumlu etkilemektedir (Maydell-Stevens ve ark. 2007:184). Bu durumun aksine göç edilen yerde yaşam süresi daha kısa olan azınlık grubun kültürel uyum düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır (Ward ve ark. 1998, Ward ve Kennedy, 1999).

Kültürel uyum sürecini etkileyen bir başka durum ise azınlık grubun kendi ülkelerindeki olanaklardan daha iyi olanaklara ve avantajlara sahip olan ülkelere göç etmeleri durumu kültürel uyumlarını olumlu yönde etkilemektedir (Ward ve Kennedy, 1999, Güngör, 2014). Aynı şekilde azınlık grubunun kültürel uyum düzeyleri ile birlikte gelir seviyesi ve eğitim düzeyinin doğru orantılı arttığına dikkat çekilmektedir (Ataca ve Berry, 2002).

Kültürel uyum süreci belirli aşamalardan geçmekte ve bu sürecin sonunda uyum sağlanmış olmaktadır. Tutkun (2006) çalışmasında kültürel uyum sürecinin aşamalarını aşağıdaki gibi sıralamıştır;

- Balayı dönemi: Yeni bir kültür ile tanışan kişi için ilk aşama eğlenceli, ilginç ve heyecan vericidir. Yeni çevreyi keşfetmek ve tanımaya çalışmaktadır.
- Düşmanlık/Saldırganlık: Bu aşamada birey yeni kültüre adapte olmak için çok daha fazla çalışmak zorunda olduğunu fark eder. Bu süreç beklenenden daha fazla stresli olabilir, birey ağır kültürel deneyimler yaşayabilir. Kendi ülkesindeki yiyecek-içecek ve bazı ihtiyaçlarını yeni çevrede bulamayabilir ve bu süreci hayal kurarak geçirir. Bu süreçte kendini kızdırılmış, izole edilmiş ve depresyona itilmiş hissedebilir.
- İyileşme, ağır ağır adapte olma: Birey yeni kültürde zaman geçirdikçe, kültürü tanıdikça rahat hissetmeye başlar ve daha anlamlı gelmeye başlar. Kendine güveni artar, artık evinde gibi hissetmeye başlar.
- Adaptasyonu tamamlama, iki kültürlülük: Etkin olarak yeni çevrede, ilişkilerde ve etkinliklerde bulunabilme. Yeni kültür ve kendi kültürü arasında rahat hareket edebilme sürecidir.
- Yeniden katılma: Yeni kültürü artık tamamı ile benimsemiş olma ve bütünü ile ona katılma sürecidir (Tutkun, 2006:258).

Bu süreç sonunda birey artık kültürel uyumunu tamamlamış olmaktadır ve bulunduğu çevrede yaşamak daha kolay hale gelmektedir.

2.2.4. Yabancı Uyruklu Öğrenci Kavramı

Uluslararası öğrenciler, farklı ülkeler ve uluslararası kurum ve kuruluşlarda yabancı uyruklu öğrenci, yabancı öğrenci, misafir öğrenci şeklinde tanımlanmaktadır. Bazı ülkelerde yabancı öğrenci ve uluslararası öğrenci aynı kabul edilip bir tanım çerçevesinde toplanmıştır. OECD ise yabancı öğrenci ve uluslararası öğrenciyi birbirinden ayırmıştır. Farklı tanımlara sahip olan bu kavramlardan yabancı öğrenciyi, eğitim amaçlı başka ülkeye giden ve orada uzun süreli ikamet iznine sahip kişi olarak tanımlarken, uluslararası öğrenciyi ise vize veya özel izin ile kendi ülkesi dışında kalitesi onaylanmış, herhangi bir öğrenim programına katılma hakkı tanınan kişi olarak tanımlanmıştır (OECD, 2013:314-315). UNESCO (Birleşmiş Milletle Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü) nun yaptığı bir tanımda ise uluslararası öğrenciyi yabancı öğrenciden farklı olarak, “eğitim amacıyla ulusal ya da bölgesel sınırların dışına çıkan ve uyuşu bulunduğu ülke dışında olan öğrenci” olarak belirtmiştir (UNESCO, 2009:250).

Türkiye’de uluslararası öğrenci yerine yabancı uyruklu öğrenci kavramı tercih edilmiştir. 1983 yılından itibaren kanun maddeleri ve yönetmelikler ile kapsamı belirlenmiştir. 1983 tarihli ve 2922 sayılı “Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Kanun’un” 2. Maddesinde “ilgili kurum ve kuruluşlar ile çeşitli anlaşmalar çerçevesinde hükümetimiz ve yabancı hükümetler emrine verilen burslardan yararlanmak suretiyle veya kendi imkanlarıyla Türkiye’ye gelen yabancı uyruklu öğrenciler” olarak tanımlanmıştır (Mevzuat, 1983). 1985 yılında çıkarılan “Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Yönetmelik” kapsamında ise “Her derece ve daldaki eğitim kurumlarında öğrenim gören, T.C. uyuşu bulunmayan kişi” olarak tanımlanmıştır (Kalkınma Bakanlığı, 2015:18). 2010 tarihli ve 5978 sayılı “Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun” da ise yabancı uyruklu öğrencinin tanımı “Kamu kurum ve kuruluşlarınca ülkemizde eğitim görmesi uygun görülenler ile uluslararası anlaşmalar çerçevesinde eğitim amacıyla Türkiye’ye gelen yabancı uyruklu öğrenci” olarak ifade edilmiştir (Mevzuat, 2010).

Yabancı öğrenci kavramı, yerini zamanla ülke dışına eğitim için giden ve daha sonra misafir olarak gittikleri ülkenin ekonomisine katkı sağlaması, bilimsel çalışmalara destek vermesi nedeniyle kendilerine yönelik dışlayıcı algıya sebep olabilecek “yabancı öğrenci” kavramı yerine daha avantajlı ve karizmatik olan “uluslararası öğrenci” ifadesine bırakmıştır (Günaydın, 2012:17-18).

2.2.5. Arkadaş Çevresiyle İlişkiler

Başka kültürden ve eğitim sisteminden gelen öğrenciler akademik ve sosyal yaşamlarında sorun yaşadığı kadar insan ilişkilerinde de sorunlar yaşayabilmektedir. Farklı kültürlerden oluşan öğrencilerin bulunduğu bir sınıf ortamında insani ilişkiler, sınıf etkinliklerine katılım ve grup çalışmalarında akademik başarılarını artırabilmeleri için önemlidir.

Çulha ve Dereli'nin (1987) yaptığı bir araştırmada üniversite öğrencilerinin genel olarak düşünce ve duygularını ifade etmekte zorlanma, açık ve rahat konuşamama, sosyal statü ve yaş farkı olan insanlarla iletişim kurmakta zorlanma, karşı cins ile arkadaş olmada ve bir arkadaş grubununa dahil olmakta zorlanmaları gibi iletişim sıkıntıları yaşadıkları belirtilmiştir (Çulha ve Dereli, 1987:124).

Başka bir araştırmada Kıroğlu ve arkadaşları (2010) yabancı uyruklu öğrencilerin insan ilişkileri kurma, çevrelerinden yardım alma ve sosyal becerilerinin yeterli olması konusunda daha başarılı oldukları görülmüştür. Önyargı konusunda yabancı uyruklu öğrencilerin Türklere karşı önyargılı olup olmadığı belirlenmeye çalışılmış ve yabancı uyruklu öğrenciler Türklerin genellikle önyargılı olmadığını belirtmiştir. Ayrıca yabancı uyruklu öğrencilerin arkadaşlık ilişkileri kurarken tamamına yakınının kendi ülkelerinden gelen öğrencilerle arkadaşlık kurmaya öncelik verdiği, ikinci olarak ise Türk öğrencilerle arkadaşlık yapmayı tercih ettikleri görülmüştür (Kıroğlu vd., 2010:30).

Öğrencilerin fakülte ve üniversite topluluklarına ve sınıftaki grup çalışmalarına katılması, derste arkadaşlarından yardım alabilmesi, birlikte çalışmak, arkadaşlık ilişkilerinde ve akademik başarıda kolayca uyumun sağlanmasında etkili olmaktadır.

2.2.6. Serbest Zaman Etkinliklerine Katılım

Eğitim hayatı içerisinde bir diğer önemli hususta öğrencilerin okul dışındaki zamanlarını nasıl geçirdikleri ve nasıl geçirmeleri gerektiğidir. Üniversite öğrencileri okul saatleri dışında da yaptıkları etkinlikler ve buldukları ortamlar ile kendilerini geliştirebilmektedirler. Bu nedenle üniversitelerin düzenlediği etkinlikler önem arz etmektedir. Bilhassa yabancı uyruklu öğrencilerin bu etkinliklere katılması hem arkadaş çevresi ile ilişkilerinde hem sosyal çevreye uyumunda hem de etkinliklerin çeşitliliğine göre akademik düzeyde kendilerini geliştirebilmesi açısından önemlidir.

İnan (1989) yapmış olduğu bir çalışmada serbest zamanın değerlendirilmesi konusunda iki ayrı tür olduğundan bahsetmiştir. Bunlar etkin ve edilgen zaman değerlendirme biçimidir. Etkin değerlendirmede; bireyin yapmış olduğu uğraşın bireyin kendisine ve topluma fayda sağlayacak gelişimine katkıda bulunacak işler olduğundan bahsederken edilgen değerlendirmede ise; bireyin veya gencin zamanını iyi ve güzel bir biçimde kendini memnun hisseceği etkinliklerle geçirmesi söz konusudur. Bunlara örnek; kitap okumak, öğrenmek, müze ve fuar gezmek, spor yapmak, çeşitli müzik dalları ile meşgul olmak etkin; televizyon izlemek, gezmek, tiyatro, sinema, konsere gitmek gibi eğlencelere katılmak ise edilgen biçimde serbest zaman geçirmeye örnektir (İnan, 1989:167-168).

Serbest zamanda yabancı uyruklu öğrencilerin daha çok ne ile ilgilendikleri, geldikleri ülke ve kültüre göre yapmaktan hoşlandıkları etkinliklerin, üniversiteler ve yabancı öğrenciler ile ilgilenen dernekler tarafından araştırılması ve buna yönelik çalışmaların artırılması öğrenciler tarafından memnuniyet uyandırabilir. Öğrencilerin bu zamanı iyi değerlendirmeleri her açıdan olumlu düşünmesine sebebiyet verebilir. Yabancı öğrenciler için toplu kültür gezileri düzenlenebilir çeşitli sanat ve bilim faaliyetlerine katılım artırılabilir. Bu tarz etken ve edilgen boş vakti değerlendirecek faaliyetler öğrencilerin sosyal uyumunu hem kolaylaştırmakta hem de hızlandırmaktadır.

2.3. Dil Ve İletişim

Dil, insanların duygu ve düşüncelerini iletmede iletişim aracı olarak kullandığı, kendilerini ifade edebileceği, anlaşma sağlayan, kendine özgü kuralları olan ve bu kurallar çerçevesinde gelişebilen canlı bir varlık, sesler aracılığı ile örülmüş içtimai bir müessesedir. Başlangıç zamanı bilinmeyen bir anlaşma sistemidir (Ergin, 1989:3).

Her topluluğun kendine özgü bir dilinin olması, insanların evrensel bir bütün olmasını zorlaştırmıştır. Devletler ve milletlerin oluşmasında, bunların aralarında farklılık olmasında, değişik yapılara ayrılmasında önemli etken olmuştur. Bu bakımdan dil, aynı zamanda millet ve ulus kavramlarının oluşmasına katkı sağlayan temel kurucu öğedir. Bu farklılıklardan dolayı insanlar anlaşabilmek için diğer toplumların dilini de öğrenmeye ihtiyaç duymuşlardır. Güngör (1991) dili, kültürün mekan ve zaman boyutlarında aktarılmasını sağlayan ve zenginleştirilmesi için temel bir mekanizma olarak ifade etmiştir (Güngör, 1991:214).

İnsanlar devletler arası ticari ve politik anlaşmalarda, bilimsel verilerin yaygınlaşmasında, sağlık alanındaki çalışmalar ve eğitime kadar birçok konuda anlaşabilmek için dil öğrenmek zorundadır. Günümüzde dünyada evrensel dil olarak İngilizce kabul edilir ve kullanılır. Türkiye’de de eğitim ve öğretimde İngilizce yabancı dil olarak ilk sırada yer almaktadır. Bunun yanında öğrencilerin öğretim programlarına ve okudukları bölümlere göre Arapça, Almanca ve Fransızca da Türkiye’de öğretilen diğer diller arasındadır. Yabancı dil öğretimi günümüzde küreselleşen dünya için en önemli konu haline gelmiştir. Bu sebepten dolayı bu bölümde yabancı dil öğretimi için gerekli olan ilkelere ve Türkiye’de eğitim gören yabancı uyruklu öğrenciler için Türkçenin öğretimi durumuna değinilecektir.

2.3.1. Yabancı Dil Öğretiminde Genel İlkeler

Dil öğretimi için dört temel beceriye; okuma, yazma, dinleme ve konuşmaya öncelik verilmelidir. Bu becerilerin bir bütün olarak öğretilmesi amaçlanmalıdır. Bunları gerçekleştirebilmek için ise iyi bir planlı eğitim şarttır. Ders için planlama yapılırken farklı metot, yöntem ve metin açısından çeşitlilik yapılmaya çalışılmalıdır. Yabancı dil öğretiminin asıl hedefi içerisinde dikkat edilmesi gereken nokta, sıklıkla öğrenilen dili duyma ve kullanma gerekliliğidir. Bu sebepten mümkün olduğu kadar ana dili kullanmaktan kaçınılmalı ve öğrencilerin öğrenilen yabancı dilde konuşmasına imkan sağlanmalıdır (Demir ve Açık, 2011:54).

Dil öğretimi ve öğreniminde istenilen hedefler doğrultusunda verim alınabilmesi için gerekli bir takım ilke, teknik ve yöntemlerin programlar çerçevesinde yerli yerince kullanılması önemlidir. Demirel (2019) çalışmasında dil öğretimi için gerekli temel ilkeleri aşağıdaki gibi sıralamaktadır (Demirel, 2019:29-30);

- Dil öğretiminde gerekli olan dört temel beceriyi (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) geliştirmek
- Önceden planlanmış öğretim etkinlikleri
- Somuttan soyuta ve basitten zora doğru öğretmek
- İşitsel ve görsel araçlar kullanmak
- Ana dili mümkün mertebe az kullanmak
- Aktarılan bilgilerin günlük yaşamda kullanılmasını sağlamak
- Öğrencilerin derse aktif olarak katılmasını sağlamak

- Bireysel farklılıkları göz önünde bulundurmak
- Öğrencileri cesaretlendirmek

Yabancı dil eğitimi verilirken bu ilkeler ışığında plan ve programlama yapılması gerekmektedir. Ayrıca dil öğretiminde öğretim programı ve eğitimciler kadar öğrencilerin özerkliğide önemlidir. Candy (1991) bireylerin öğrenirken özerk, disiplinli, düzenli, sorumluluk sahibi, mantıklı, kararlı, analitik, atılgan, bağımsız, yaratıcı, öğrenme süresi ile ilgili bilgiye sahip olma ve bilgiye ulaşma becerileri yüksek bireyler olması gerektiğine dikkat çekmiştir (Candy, 1991).

2.3.2. Türkiye’de Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi

Son yıllarda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ülkemizde önem kazanmıştır. 1991 yılından itibaren, Türk Dünyası Öğrenci Projesi ile birlikte ülkemizde önlisans ve lisans okumak isteyen gençlere yönelik çalışmalar yürütülmektedir (Alyılmaz, 2010). Ayrıca Türkçenin yabancı dil olarak öğretimiyle ilgili üniversiteler bünyesinde yüksek lisans ile doktora programları açılmış olup bu programlarda bu alana katkı sağlayacak faaliyetler yapılmaya başlanmıştır (Göçer ve Moğul, 2011:798).

Uluslararası öğrenciler için büyük önem taşıyan yabancı dil öğrenimi çeşitli nedenlerden dolayı zorlaşmakta ve öğrenciler yeterli verim elde edememektedirler. Türkiye’ye geldiklerinde öğrenciler Türkçe öğreniminin zorlukları ile karşılaşmışlardır. Konyar’ın (2019) yaptığı bir çalışmada, uluslararası öğrencilerin akademik Türkçeye ciddi bir düzeyde ihtiyaçları olduğu belirtilmiştir. Çalışmanın bulgularında öğrencilerin en fazla okuma ve yazma becerilerinde zorlandıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca 1. sınıfta olan uluslararası öğrenciler daha fazla zorlanırken diğer sınıflarda olan (2,3,4) öğrencilerin akademik Türkçe düzeylerinde bir artış olduğu gözlemlenmiştir (Konyar, 2019).

Türkiye’ye eğitim almak için gelen öğrencilerin türkçe öğrenebilmeleri için ilk karşılaştıkları kurum TÖMER’dir. TÖMER öğrencilere ihtiyaç duydukları türkçe eğitimini vermek için kurulmuştur (Güleç ve İnce, 2013:98). İlk olarak 1984 yılında Ankara Üniversitesi’nde kurulan TÖMER, günümüzde pek çok üniversite bünyesinde faaliyetlerini devam ettirmektedir. Ankara Üniversitesi’nde TÖMER’in kurulması ile birlikte Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi artık kurumsallaşmıştır. Ayrıca Türkiye’de yabancılara Türkçe öğreten başlıca kurumlar; enstitüler, akademiler, vakıflar, dernekler, kolejler, özel kurslar,

kültür merkezleri, büyükelçilikler ve en önemlisi üniversite merkezlerinde kurulan TÖMER'lerdir (Göçer vd., 2012:75).

TÖMER'lerin amaç ve faaliyetlerine ilişkin bazı maddeler;

- Yurtdışında ve yurtiçinde Türkçeyi ve diğer yabancı dilleri öğretmek, dil öğretme faaliyetlerine yönelik şubeler açmak ve bu faaliyetlere destek olmak,
- Türkçenin ve diğer dillerin öğretimi konusunda araştırma ve uygulama yaparak bu araştırmalar çerçevesinde program hazırlamak ve yöntem geliştirmek,
- Türkçe eğitimine yönelik öğretim materyalleri hazırlamak; dergi, kitap, rapor, bülten, proje ve broşür yayınlamak,
- Kurum ve kuruluşların isteklerine yönelik dil sınavları yapmak,
- Bu merkezlerde Türkçe eğitimi alan yabancı öğrencilerin diğer Türk öğrencilerle tanışıp kaynaşması amacıyla kültürel ve sosyal etkinlikler düzenlemek, konuşma kulübü, gösteri ve koro gibi çeşitli çalışma grupları oluşturmaktır.

TÖMER merkezlerinde verilen türkçe dersleri öğrencilere aşamalı kur sistemi ile verilmektedir. Türkçe dersleri başlangıç (temel) olarak; (A1, A2), orta, yüksek ve sonra daha ileri düzeyler için ayrılmış olan sınıflarda, bu düzeylere uygun olarak hazırlanan ders kitapları ile birlikte yürütülmektedir. Ayrıca avantaj olarak Türkçeyi Türkiye'de öğrenen öğrenciler günlük yaşamlarında da Türkçeyi duyabilir ve kullanabilirler (Candaş Karababa, 2009:271). Konuşma, hem eğitim hem de sosyal yaşam için sıkça kullanılan bir beceri olduğundan, öğrencinin günlük yaşamının büyük bir bölümünü dinleme ile birlikte konuşma oluşturur. Bu nedenle yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin günlük yaşamda da Türkçe konuşmayı dikkate almaları, sosyal olmaları ve konuşmanın bir dili öğrenmede en önemli beceri olduğunu bilmeleri gerekmektedir (Emiroğlu, 2013:279).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmada kullanılan model, araştırmının evreni, örnekleme, veri toplama araçları ve verilerin yorumlanmasında kullanılan teknik açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, yükseköğrenim görmek üzere Türkiye'ye gelen ve Gaziantep'te okuyan öğrencilerin Türkiye'de bulunmaktan ve eğitim almaktan duydukları memnuniyet düzeylerine ilişkin görüş ve düşünceleri, çoklu seçeneklerin ve açık uçlu soruların yer aldığı anket yoluyla elde edilmeyi amaçlayan nicel araştırma yöntemlerinden biri olan ilişkisel tarama modeline göre uyarlanmış betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Bu yöntem ile yapılan araştırmalarda, araştırmaya konu olan sorular araştırmaya uygun olan ölçme aracı kullanılarak betimlenir ve bu veriler üzerinden istatistiksel işlemler yapılır. Araştırmada ortaya çıkan mevcut durum üzerinde bir değişiklik yapılmaksızın, herhangi bir etkileme çabası olmadan veriler olduğu gibi betimlenmeye çalışılır.

Nicel araştırmalar sayısal olarak ölçülebilen verilere dayanmaktadır. Olay ve olguların nesnelleştirilerek ölçüldüğü, gözlemlendiği ve sayısal olarak ifade edildiği bir araştırma türüdür. Kullanılan nicel veriler, alan araştırmalarında yapılan gözlem, yapılandırılmış görüşme, anket ya da laboratuvar ortamında yapılan gözlem ve deneylerden elde edilebilmektedir (Akman, 2014:10). Tarama modelleri çok büyük bir sayıdan oluşan evrende belirli bir oranda alınacak örneklem genel bir yargıya varmak için kullanılan araştırma modelidir. Bu modelde amaç, geçmişte ve halen var olan durumu olduğu gibi betimlemektir (Karataş, 2012:45-48). Ayrıca araştırmada değişkenler arasındaki ilişkiler ki-kare bağımsızlık testi ile belirlenmeye ve açıklanmaya çalışılmıştır. Ki-kare; bir değişkenin her bir kategoride gözlenen sayı ile kategoride beklenen sayıların anlamlılığını inceleyen, bir çok maksat ile oldukça yaygın olarak kullanılan bir dağılımdır (Büyüköztürk, 2014:155). Bu araştırmada da mevcut durumu belirlemeye ve değişkenler arasındaki ilişkiyi açıklamaya yönelik olarak ki-kare bağımsızlık testi uygun görülmüştür.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklem

Evren, yapılmak istenen bir araştırmada sonuçların genellenebileceği en geniş kümeyi ifade etmektedir. Yani ulaşılmak istenen kitle, evreni temsil etmektedir. Bu araştırmanın evrenini, Gaziantep'te 2018-2019 eğitim öğretim yılında eğitim gören Gaziantep Üniversitesinde 2805 öğrenci, Hasan Kalyoncu Üniversitesinde 162 öğrenci ve Sanko Üniversitesinde 14 öğrenci olmak üzere toplamda 2981 öğrenci oluşturmaktadır.

Örneklem ise, araştırmada genel bir sonuç elde etmek için evreni temsil eden en küçük birimi ifade etmektedir. Bu araştırma için 350 öğrenci uygun bulunarak anket soruları kartopu yöntemi ile öğrencilere ulaştırılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçlarından anket kullanılmıştır. Anket soruları 7 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin sorular, ikinci bölümde gelir durumu, üçüncü bölümde katılımcıların geldikleri yer ve geliş nedenlerine ilişkin sorular yer almaktadır. Dördüncü bölümde eğitim ile ilgili sorular, beşinci bölümde aile ve yaşam alanına ilişkin sorular, altıncı bölümde dil ve iletişim durumlarına ilişkin sorular ve son olarak yedinci bölümde ise üniversite hayatına ilişkin sorular yer almaktadır.

Anket soruları, öğrencilerin daha kolay kavramaları, soruların daha anlaşılır olması için doğru veriler elde etmek adına Türkçenin yanı sıra öğrencilerin çoğunlukta kullandığı diller tespit edilerek İngilizce ve Arapça dillerine de çevrilmiştir.

3.3.1. Güvenilirlik Çalışması

Çalışmada kullanılan örneklem büyüklüğünün güvenilir olması adına bulunduğu evrenin büyüklüğüne oranla bir sayı belirlenmiştir. Örneklem büyüklüğünde önemli olan belirleyici nokta evrenin temsil ettiği büyüklük ve heterojenlik derecesidir. Bu bağlamda evren hangi ölçüde büyük ise örnekleminde o ölçüde büyük olması gerekmektedir. Evren ne derece heterojen ise örneklem de o derece heterojen olmak durumundadır (Balcı, 2015).

Güven seviyelerinde yer alan örneklem büyüklükleri Çizelge 1’de verilmiştir.

Çizelge 1. İki Ayrı Güven Düzeyi Ve Çeşitli Kesinlik (Gözyumulabilir Hata) Sınırları İçin Örnek Büyüklükleri, %95 Güven Düzeyi.

Evren Büyüklüğü	Kesinlik (Göz yumulabilir Hata)				
	1%	2%	3%	4%	5%
1.000	375	278
2.000	696	462	322
3.000	...	1334	787	500	341
4.000	...	1500	842	522	350
5.000	...	1622	879	536	357
10.000	4899	1936	964	566	370
20.000	6489	2144	1013	583	377
50.000	8057	2291	1045	593	381
100.000	8763	2345	1056	597	383

Kaynak: (Sencer ve Sencer, 1978).

Çizelge 1’den de anlaşılacağı gibi evrenin büyüklüğü ve güven seviyesi arttıkça örneklem büyüklüğünde artmaktadır. Bu çalışma için ise 2981 evren büyüklüğü için %5 gözyumulabilir hata oranı göz önünde bulundurularak 350 örneklem uygun bulunmuştur.

3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırma için yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS (Standart Program For Social Sciences) for Windows 22.0 paket programı aracılığı ile aktarılmıştır. Elde edilen bulguları incelemeye yönelik frekans analizi, güvenilirlik analizi ve çapraz tablo analizi yapılmıştır.

Veri toplama sürecinde öğrencilerin çoğuna bizzat ulaşılarak ve yüz yüze görüşülerek anket sorularının yapılması istenmiştir. Bu süreçte öğrenciler ile daha iyi iletişim kurmak, onları daha iyi anlamak için birlikte çeşitli etkinliklere katılmıştır. Üniversite içerisinde düzenlenen iftar programları, çeşitli vakıfların düzenlediği etkinlikler ve öğrencilerin çoğunlukta tercih ettiği kitap kafe ve kütüphane gibi yerlerde öğrencilerle iletişim kurularak daha fazla gözlem yapılma olanağı bulunmuştur. Bu süreçte öğrencilerin sıcak tepkileri ile karşılaşmıştır. Uzun

süre Türkiye’de bulunan öğrencilerin Türkçe konuşma ve anlama konusunda ve diğer insanlarla iletişimlerinde genel bir sıkıntı yaşanmadığı gözlemlenmiştir. Uzun süre Türkiye’de kalan öğrenciler genel olarak Türkçe öğrenmede ve konuşmada çok zorlanmadıklarını belirtmiştir. Okul hayatı dışında sosyal hayatta ve televizyon aracılığı ile de Türkçelerini pekiştirme fırsatı bulmuşlardır. Suriye’den gelen öğrenciler alfabe farklılığından dolayı yazma konusunda daha çok zorlandıklarını belirtmişlerdir. Bu süreçte yabancı uyruklu öğrencilerle yapılan etkinliklerde öğrencilerin diğer yabancı uyruklulara ve Türklere karşı tutumları gözlemlenmiş, sonuç olarak öğrenciler tercih olarak ilk başta kendi uyruklarından öğrencilerle arkadaşlık kurmayı tercih ettileri daha sonra ise Türk öğrencilerle arkadaşlık kurduğu tespit edilmiştir. Genel olarak ise arkadaş seçiminde bir fark gözetmedikleri gözlemlenmiştir. Üniversitede yapılan etkinliklerin tüm öğrencilerin katılabileceği toplu etkinlikler ve uyuşma göre düzenlenen etkinlikler olarak ayrıldığı tespit edilmiştir. İftar programları hem tüm öğrencileri kapsayacağı şekilde düzenlenirken ayrıca çeşitli öğrenci topluluğu aracılığıyla Türk uyruklu öğrencilere ya da Suriyeli öğrencilere yönelik etkinlikler şeklinde düzenlenmiştir. Bu etkinlikler aracılığı ile daha detaylı gözlem yapma fırsatı bulunmuş ve anket soruları her uyruktan ve her bölümden öğrenciye ulaştırılmaya çalışılmıştır.

Yüz yüze anket yapmanın zor olduğu durumlarda online anket tekniği kullanılarak öğrencilere ulaşılarak gerekli örneklem sayısı tamamlanmıştır. Verilerin öğrencilerin anlayacağı şekilde toplandığından emin olunmuştur. Yüz yüze anketlerde bizzat yanlarında bulunularak öğrencilerin anlamadıkları yerler konusunda yardımcı olunmuş, sorular açıklayıcı şekilde aktarılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular beş temel başlık altında toplanmıştır. Birinci bölümde araştırma ile ilgili genel bulgular, ikinci bölümde araştırmaya katılanların eğitim durumları ile ilgili bulgular, üçüncü bölümde araştırmaya katılanların ailelerinin eğitim ve mesleki durumu ile ikamet ettikleri yere ilişkin bulgular, dördüncü bölümde dil, iletişim ve uyum durumlarına ilişkin bulgular yer almaktadır. Son olarak beşinci bölümde ise Türkiye’de ki eğitimi değerlendirme ve karşılaştıkları sorunlara ilişkin bulgular yer almaktadır.

4.1. Araştırmayla İlgili Genel Bulgular

4.1.1. Katılımcıların Genel Özellikleri

Katılımcıların %51,7’nin kadın ve %48,3’nün erkek olduğu görülmüştür.

Katılımcıların %38,9 ile 17-20 yaş, %32,3 ile 21-23 yaş, %17,4 ile 24-26 yaş ve %11,4 ile 27 yaş ve üzerinde olduğu görülmüştür. Katılımcıların %17,7’nin evli ve %82,3’nün bekâr olduğu görülmüştür. Katılımcıların %89,1’nin çocuklarının olmadığı tespit edilmiştir. Çocuğu olan katılımcıların %4,6 ile tek, %3,1 ile iki, %2 ile üç ve %1,1 ile dört ve üzerinde sayıda çocuğa sahip olduğu görülmüştür.

Katılımcıların aylık gelir düzeylerinin %14,6 ile 500 TL altında, %46 ile 501-1000 TL arasında, %19,7 ile 1001-2000 TL arasında, %19,7 ile 2001 TL ve üzerinde aylık gelirlere sahip olduğu görülmüştür. Katılımcıların aylık giderleri %25,1 ile 500 TL altında, %44,6 ile 501-1000 TL arasında, %15,1 ile 1001-2000 TL arasında, %15,1 ile 2001 TL olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılanların genel özellikleri (cinsiyet, yaş, medeni durumu, çocuk sayısı ve gelir durumu) Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: Katılımcıların Genel Özellikleri

Örnekleme Ait Cinsiyet Dağılımı	N	%
Kadın	181	51,7
Erkek	169	48,3
Örnekleme Ait Yaş Dağılımı	N	%

17-20 arası	136	38,9
21-23 arası	113	32,3
24-26 arası	61	17,4
27 ve üzeri	40	11,4
Örnekleme Ait Medeni Durum Dağılımı	N	%
Evli	62	17,7
Bekâr	288	82,3
Örnekleme Grubunun Çocuk Sayıları	N	%
Yok	312	89,1
1 Çocuk	16	4,6
2 Çocuk	11	3,1
3 Çocuk	7	2,0
4 ve üzeri çocuk	4	1,1
Örnekleme Ait Gelir Dağılımı	N	%
500 TL ve altı	51	14,6
501-1000 TL arası	161	46,0
1001-2000 TL arası	69	19,7
2001 TL ve üzeri	69	19,7
Örnekleme Ait Gider Dağılımı	N	%
500 TL ve altı	88	25,1
501-1000 TL arası	156	44,6
1001-2000 TL arası	53	15,1
2001 TL ve üzeri	53	15,1

4.1.2. Katılımcıların Çalışma ve Gelirlerin İhtiyaçları Karşılama Durumu

Katılımcıların gelirlerinin Türkiye'deki ihtiyaçlarını karşılama durumlarını %16,3 ile yeterli, %37,7 ile yetersiz, %46 ile kısmen yeterli olarak tanımlamıştır. Katılımcıların %36'sı çalışarak, %66'si ailesinden, %34,6'nın Türkiye'den aldığı burs, %0,9'u kendi ülkesinin bursu ile ve %7,7'si ise diğer yollardan gelirlerini sağladıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların

%62,6'sının çalışmadığı, %8,6'nın 1 yıldan az, %11,7'nin 1-2 yıl, %11,1'nin 3-5 yıl ve %6'nın 6 yıl ve üzerinde sürelerde çalıştığı tespit edilmiştir. Çalışan katılımcıların %24,4'ünün çalışmaktan dolayı derslerinin olumsuz olarak etkilendiğini, %31,3'ü etkilenmediğini ve %44,3'nün ise kısmen olumsuz etkilendiğini ifade etmişlerdir. Katılımcıların %26'sı çalışmaktan dolayı okula ara vermek zorunda olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcıların %6'sı çalıştıkları işletmenin aile şirketi olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcıların %38,8'i kendi ülkelerinde de okurken çalışmak zorunda olduklarını bildirmişlerdir.

Araştırmaya katılanların Türkiye'de gelirlerinin ihtiyaçları karşılama durumu, okurken çalışma durumu ve çalışmanın dersleri etkileme durumu Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Katılımcıların İhtiyaçlarını Karşılatabilme Düzeyleri

Örneklem Ait Grubun	Türkiye'deki Karşılama	N	%
Gelirlerinin İhtiyaçlarını Durumu			
Yeterli		57	16,3
Yetersiz		132	37,7
Kısmen		161	46,0
Gelir Sağlama (Çoklu Yanıt)		N	%
Çalışıyorum		126	36,0
Ailem Destek Oluyor		231	66,0
Türkiye'den Burs Alıyorum		121	34,6
Kendi Devletimden Burs Alıyorum		3	0,9
Diğer		27	7,7
Örneklem Ait Grubun Okurken Aynı Zamanda Çalışma Durumu ve Çalışma Süresi		N	%
Hayır		219	62,6
1 Yıldan az		30	8,6
1-2 Yıl		41	11,7
3-5 Yıl		39	11,1

6 Yıl ve üzeri	21	6,0
Örnekleme Ait Grubun Bir İşte Çalışmalarının Dersleri Olumsuz Etkileme Durumu	N	%
Evet	32	24,4
Hayır	41	31,3
Kısmen	58	44,3
Örnekleme Ait Grubun Çalışmak Zorunda Olduğu İçin Okula Ara Verme Durumu	N	%
Evet	34	26,0
Hayır	97	74,0
Örnekleme Ait Grubun Aile İşletmesinde Çalışma Durumu	N	%
Evet	8	6,0
Hayır	123	94,0
Örnekleme Ait Grubun Kendi Ülkelerinde Okurken de Çalışmaya İhtiyaç Duyma Durumu	N	%
Evet	136	38,8
Hayır	214	61,2

4.1.3. Katılımcıların Geldikleri ve Vatandaş Oldukları Ülke İle İlgili Durumun İncelenmesi

Katılımcıların en yüksek oranlarda %81,2'i Suriye, %1,7'si Irak, İran, Türkmenistan, %1,4'ü Afganistan, Filistin, Mısır, %1'i Kırgızistan vatandaşları olduğu görülmüştür. Katılımcıların vatandaşı oldukları durum ile ilgili veriler Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Katılımcıların Hangi Ülkenin Vatandaşı Oldukları Durumu

Örnekleme Ait Grubun Hangi Ülkenin Vatandaşı Oldukları Durumu	N	%
Suriye	284	81,2
Irak	6	1,7
İran	6	1,7
Türkmenistan	6	1,7
Afganistan	5	1,4
Filistin	5	1,4
Mısır	5	1,4
Kırgızistan	4	1,1
Bangladeş	3	0,9
Cibuti	2	0,6
Çad	2	0,6
Kazakistan	2	0,6
Papua Yeni Gine	2	0,6
Tayvan	2	0,6
Ekvador	1	0,3
Endonezya	1	0,3
Fildişi Sahili	1	0,3
Gana	1	0,3
Gine	1	0,3
Kosova	1	0,3
Kuveyt	1	0,3
Lübnan	1	0,3
Mali	1	0,3
Pakistan	1	0,3
Rusya	1	0,3
Somali	1	0,3
Tunus	1	0,3
Yemen	1	0,3

Yunanistan	1	0,3
Zambiya	1	0,3

Katılımcıların %4,9'u Orta Asya, %88,6'sı Ortadoğu, %4,3'ü Balkanlar, %0,6'sı Afrika ve %0,9'u Amerika kıtası bölgelerinden olduğu görülmüştür. Katılımcıların vatandaşı olduğu ülkelerin hangi bölgede bulunduğu Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Katılımcıların Vatandaşı Olduğu Devletin Bulunduğu Bölge

Örneklem Ait Grubun Geldikleri Devletin Bulunduğu Bölge	N	%
Orta Asya	17	4,9
Orta Doğu	310	88,6
Balkanlar	3	0,9
Afrika	15	4,3
Amerika	2	0,6
Diğer	3	0,9

Katılımcıların en yüksek oranlarda %81,2'i Suriye, % 1,7'si Irak, Türkmenistan, %1,4'ü mısır ve %1,1'nin Afganistan, Irak, Kırgızistan ülkelerinden geldiği görülmüştür. Katılımcıların Türkiye'ye hangi ülkeden geldikleri sorulmuş ve veriler Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Katılımcıların Türkiye'ye Hangi Ülkeden Geldikleri Durumu

Örneklem Ait Grubun Hangi Ülkeden Geldikleri Durumu	N	%
Suriye	285	81,2
İran	6	1,7
Türkmenistan	6	1,7
Mısır	5	1,4
Afganistan	4	1,1
Irak	4	1,1
Kırgızistan	4	1,1
Bangladeş	3	0,9

Filistin	3	0,9
Suudi Arabistan	3	0,9
Cibuti	2	0,6
Çad	2	0,6
Kazakistan	2	0,6
Lübnan	2	0,6
Papua Yeni Gine	2	0,6
Tayvan	2	0,6
Arabistan	1	0,3
Birleşik Arap Emirlikleri	1	0,3
Ekvador	1	0,3
Endonezya	1	0,3
Fildişi Sahili	1	0,3
Gana	1	0,3
Gine	1	0,3
Kosova	1	0,3
Mali	1	0,3
Rusya	1	0,3
Somali	1	0,3
Tunus	1	0,3
Yemen	1	0,3
Yunanistan	1	0,3
Zambiya	1	0,3

4.1.4. Katılımcıların Türkiye’de Buldukları İkamet Süresi, Gelme Nedeni ve Türkiye’yi Tercih Etme Nedeni İle İlgili Durumların İncelenmesi

Katılımcıların %6,9’u Türkiye’ye yeni geldiklerini, %8,9’u bir yıldan az, %84,3’ü bir yıldan fazla süredir Türkiye’de bulduklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların %35,4’ü Gaziantep’e gelmeden önce Türkiye’de başka bir şehirde yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcılar ülkelerinden %74,3 ile savaş, %17,1 ile ekonomik sorunlar, %15,7 ile politik sorunlar, %22,9 ile düşük eğitim kalitesi, %26 ile güvenlik sorunları, %10,9 ile diğer

sebeplerden dolayı ayrılmışlardır. Katılımcıların Türkiye'yi %57,7 oranında coğrafi yakınlık, %46,9 oranında güvenli olduğu için, %39,1 oranında kültürel yakınlık, %18,3 ile burs imkânı, %16,3 ile Türkiye'nin gelişen siyasi ve ekonomik durumu, %8 ile üniversitelerin tanıtımları, %12,9 ile iş imkânları, %15,7 ile akrabalarının Türkiye'ye de olması ve %8,6 ile arkadaşlarının tavsiyesi nedeni ile tercih ettikleri görülmüştür. Katılımcıların Türkiye'de buldukları süre, Türkiye'ye gelme ve tercih nedenleri Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8: Katılımcıların Türkiye'de İkamet Ettikleri Süre, Türkiye'ye Gelme Nedeni ve Türkiye'yi Tercih Etme Durumları

Örneklem Ait Grubun Kaç Yıldır Türkiye'de Buldukları Durumu	N	%
Yeni Geldim	24	6,9
Bir Yıldan Az	31	8,9
Bir Yıldan Fazla	295	84,3
Örneklem Ait Grubun Gaziantep'e Gelmeden Önce Türkiye'de Başka Bir Yerde Yaşama Durumu	N	%
Evet	124	35,4
Hayır	226	64,3
Ülkeden Ayrılma Nedeni	N	%
Savaş	260	74,3
Ekonomik Sorunlar	60	17,1
Politik Sorunlar	55	15,7
Düşük Eğitim Kalitesi	80	22,9
Güvenlik Sorunu	91	26,0
Diğer	38	10,9
Türkiye'yi Tercih Etme Nedeni	N	%
Ülkeme Coğrafi Olarak Yakın	202	57,7
Güvenli Bir Ülke Olması	164	46,9
Kültürel Yakınlık	137	39,1
Burs İmkânı	64	18,3
Türkiye'nin Gelişen Siyasi ve Ekonomik Durumu	57	16,3
Üniversitelerin Tanıtım Reklamları	28	8,0
İş İmkânı	45	12,9

Akrabaların Bu Ülkede Olması	55	15,7
Arkadaş Tavsiyesi	30	8,6
Diğer	11	3,1

4.2. Eğitim Durumları İle İlgili Bulgular

4.2.1. Katılımcıların Okudukları Bölüm ve Fakülte İle İlgili Durumun İncelenmesi

Çalışmada katılımcıların %17,4 ile ilahiyat, %15,1 ile Türkçe hazırlık, %6,6 ile iktisat, %5,4 ile işletme, %4,9 ile inşaat mühendisliği, %3,1 ile tıp, %2,9 ile kimya bölümü, %2,3 ile sınıf öğretmenliği, %2,3 ile gıda mühendisliği ve %1,4 ile bilgisayar mühendisliği ve İngilizce öğretmenliği bölümlerinde eğitim gördükleri tespit edilmiştir. Katılımcıların okudukları bölüm ile ilgili veriler Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9: Katılımcıların Okudukları Bölümler

Örneklem Ait Grubun Okudukları Bölüm/Program	N	%
İlahiyat	61	17,4
Türkçe Hazırlık	53	15,1
İktisat	23	6,6
İşletme	19	5,4
İnşaat Mühendisliği	17	4,9
Tıp	11	3,1
Kimya	10	2,9
Sınıf Öğretmenliği	9	2,6
Gıda Mühendisliği	8	2,3
Ebelik	7	2,0
Makine Mühendisliği	7	2,0
Uluslararası Ticaret Ve Lojistik	7	2,0
Diş Hekimliği	6	1,7
Endüstri Mühendisliği	6	1,7
Bilgisayar Mühendisliği	5	1,4

Hemşirelik	5	1,4
İngilizce Öğretmenliği	5	1,4
Elektrik Elektronik Mühendisliği	4	1,1
Optik Ve Akustik Mühendisliği	4	1,1
Sinema Ve Televizyon	4	1,1
Elektrik Ve Elektronik Mühendisliği	3	0,9
Fransız Dili Ve Edebiyatı	3	0,9
Mimarlık	3	0,9
Türk Dili Ve Edebiyatı	3	0,9
Eczacılık	2	0,6
İngiliz Dili Ve Edebiyatı	2	0,6
İslam Bilimleri	2	0,6
Kimya Bölümü	2	0,6
Matematik	2	0,6
Matematik Öğretmenliği	2	0,6
Metalurji Ve Malzeme Mühendisliği	2	0,6
Muhasebe	2	0,6
Psikolojik Danışmanlık Ve Rehberlik	2	0,6
Resim	2	0,6
Sınıf Öğretmenli	2	0,6
Siyaset Bilimi Ve Kamu Yönetimi	2	0,6
Sosyoloji	2	0,6
Tekstil Mühendisliği	2	0,6
Uçak Mühendisliği	2	0,6
Bankacılık Ve Finans	1	0,3
Beslenme Ve Diyetetik	1	0,3
Biyoloji	1	0,3
Biyomedikal Cihaz Teknolojisi	1	0,3
Büro Yönetimi Ve Yönetici Asistan	1	0,3
Dış Ticaret	1	0,3
Dış Protez Teknolojisi	1	0,3

Elektronik Müh.	1	0,3
Endüstri Mühendisliği	1	0,3
Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon	1	0,3
Fizik Mühendisliği	1	0,3
Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon	1	0,3
Formasyon Teknoloji	1	0,3
Gemi İnşaatı Ve Gemi Makineleri	1	0,3
Gıda Kalite Kontrolü Ve Analizi	1	0,3
Havacılık Yönetimi	1	0,3
Hazırlık	1	0,3
Hemşirelik	1	0,3
İletişim	1	0,3
İngiliz Edebiyat	1	0,3
İngilizce Öğretmenliği	2	0,6
İnşaat Mühendisliği	3	0,9
Kimya Mühendisliği	1	0,3
Makina Ve Metal Teknolojileri	1	0,3
Mimarlık	1	0,3
Moda Ve Tasarım	1	0,3
Siyaset Bilimi Ve Uluslararası İli	1	0,3
Tarih	1	0,3
Tıbbi Dokümantasyon Ve Sekreter	1	0,3
Türkçe-Hazırlık	1	0,3
Uluslararası İlişkiler	2	0,6
Uluslararası Ticaret Ve Lojistik	1	0,3

4.2.2. Katılımcıların Okudukları Fakülte ile ilgili Durumun İncelenmesi

Katılımcıların %19,2'si mühendislik, %18'i ilahiyat, %15,4'ü TÖMER, %15,5'i iktisadi ve idari bilimler fakültesi, %6,9'u eğitim, %7,5'i fen, %4,6'sı sağlık bilimleri, %3,1'i tıp, %1,7'si güzel sanatlar, %1,4'ü dış hekimliği ve sosyal bilimler, %1,2'si sağlık hizmetleri

meslek yüksekokulu, %1,1'i mimarlık fakültelerinde eğitimlerine devam ettikleri görülmüştür. Katılımcıların okudukları fakülteler ile ilgili veriler Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10: Katılımcıların Okudukları Fakülteler

Örneklem Ait Grubun Okudukları Fakülte	N	%
Mühendislik Fakültesi	69	19,7
İlahiyat Fakültesi	63	18,0
TÖMER	54	15,4
İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi	54	15,5
Eğitim Fakültesi	24	6,9
Fen Edebiyat Fakültesi	26	7,5
Sağlık Bilimleri Fakültesi	16	4,6
Tıp Fakültesi	11	3,1
Diş Hekimliği Fakültesi	5	1,4
Güzel Sanatlar Fakültesi	6	1,7
Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	5	1,4
Mimarlık Fakültesi	4	1,1
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	4	1,2
Eczacılık Fakültesi	2	0,6
İletişim Fakültesi	2	0,6
Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu	3	0,9
Havacılık Ve Uzay Bilimleri Fakültesi	1	0,3

4.2.3. Katılımcıların Eğitim Gördükleri Alan, Okudukları Bölümün Dili ve Türkiye’de Eğitim Almayı Tercih Etme Nedenleri ile İlgili Durumun İncelenmesi

Katılımcılar %61,7 ile sosyal bilimler, %28 ile fen bilimleri, %10,3 ile sağlık bilimleri alanlarında eğitim gördüklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %56,6’sının Türkçe, %28,6’sının İngilizce ve %14,9’unun Arapça dillerinde eğitim gördükleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin %74 ile istedikleri bölümlerde eğitim gördüğü tespit edilmiştir. Öğrencilerin %74’ü Türkiye’de eğitim görmeyi kendilerinin istedikleri, %11,7 ile ailelerinin ve %14,3 ile zorunluluk nedeni ifade etmişlerdir. Katılımcıların eğitim gördükleri alan, okudukları bölüm dili ve Türkiye’yi tercih etme nedenleri ile ilgili veriler Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11: Katılımcıların Eğitim Gördükleri Alan, Bölüm Dili ve Türkiye’yi Tercih Nedeni

Örneklem Ait Grubun Öğrenim Gördükleri Alan	N	%
Sosyal Bilimler	216	61,7
Fen Bilimleri	98	28,0
Sağlık Bilimleri	36	10,3
Örneklem Ait Grubun Okudukları Bölümün Eğitim Dili	N	%
Türkçe	198	56,6
İngilizce	100	28,6
Arapça	52	14,9
Örneklem Ait Grubun İstedikleri Bölümde Okuma Durumu	N	%
Evet	259	74,0
Hayır	91	26,0
Örneklem Ait Grubun Türkiye’de Eğitim Görmeyi Seçme Durumu	N	%
Kendi Tercihimdi	259	74,0
Ailemin İsteğiymi	41	11,7
Belli Nedenlerle Benim İçin Zorunluydu	50	14,3

4.2.4. Katılımcıların Gaziantep'teki Üniversiteleri Tercih Etme Durumu ve Eğitime Başlama Durumunun İncelenmesi

Öğrencilerin %60,3'ü ailesinin Gaziantep'te yaşadığından dolayı, %10,3'ü arkadaşlarının Gaziantep'te yaşadığından dolayı, %16,9'nun ülkesine yakın olmasından, %14,3'nün üniversitenin tanıtımlarından, %22,9'nun üniversitenin imkânlarından dolayı Gaziantep ilini seçtikleri görülmüştür. Katılımcıların %75,1'nin üniversiteye Türkiye'de başladıkları görülmüştür. Katılımcıların %48,9'nun eğitimlerine ara vermedikleri görülmüştür. Ara veren katılımcılar %10,6 ile 1 dönem, %15,1 ile 2 dönem, %6 ile 3 dönem, %16,9 ile 4 dönem, %0,6 ile 5 dönem, %0,6 ile 6 dönem, %0,6 ile 7 dönem ve %0,6 ile 8 dönem ve üzerinde sürelerde ara verdiklerini ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin eğitimlerine ara verme nedenleri %10,9 ile ekonomik sorunlar, % 20 ile çalışmak, % 2,3 ile sağlık sorunları, % 56 ile savaş, % 8 ile diğer nedenlerden dolayı olduğu görülmüştür. Katılımcıların neden üniversiteyi Gaziantep'te okudukları ve üniversiteye başlarken ara verme durumu ile ilgili veriler Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12: Katılımcıların Gaziantep'teki Üniversiteleri Tercih Etme ve Üniversiteye Başlama Durumu

Gaziantep'i Seçme Nedeni	N	%
Ailem Bu Şehirde Yaşıyor	211	60,3
Arkadaşlarım Bu Şehirde Yaşıyor	36	10,3
Kendi Ülkeme Yakın Olması	59	16,9
Üniversitenin Tanıtımı	50	14,3
Üniversitenin İmkânları	80	22,9
Örnekleme Ait Grubun Üniversiteye Türkiye'de Başlama Durumu	N	%
Evet	263	75,1
Hayır	87	24,9
Örnekleme Ait Grubun Eğitim Hayatına Ara Verme Durumu	N	%
Hayır	171	48,9
1 Dönem	37	10,6

2 Dönem	53	15,1
3 Dönem	21	6,0
4 Dönem	59	16,9
5 Dönem	2	0,6
6 Dönem	3	0,9
7 Dönem	2	0,6
8 Dönem veya daha fazla	2	0,6
Örnekleme Ait Grubun Eğitime Ara Verme Nedeni	N	%
Ekonomik Sorunlar	5	2,9
Dil Engeli	19	10,9
Çalışmak İçin Ara Verme	35	20,0
Sağlık Sorunları	4	2,3
Savaş	98	56,0
Diğer	14	8,0

4.2.5. Katılımcıların Üniversite Kayıtları ile ilgili Durumların İncelenmesi

Katılımcıların Türkiye'de üniversiteye kayıt olma süreleri %18 ile 1aydan az, % 35,7 ile 1-3 ay, % 15,7 ile 7-9 ay, % 11,1 ile 10-12 ay ve % 14,3 ile 1 yıldan fazla olduğu görülmektedir. Katılımcılar Türkiye'de üniversiteye kayıt işlemlerini % 24 ile çok zor, % 31,7 ile zor, % 32,6 ile orta derecede zor, % 9,4 ile kolay ve % 2,3 ile çok kolay olarak ifade etmiştir. Öğrencilerin yaşadığı zorluklar %8,3 ile diplomanın olmaması, %8,3 ile akreditasyon, % 39,7 ile dil bilmemek, %21,7 ile kayıt adımlarını tam olarak bilememek ve %22 ile bürokratik engeller olarak tespit edilmiştir.

Kayıt sırasında öğrencilerin %46,9 ile yakınlarından, % 40,9 ile daha önce burada okumaya gelen aynı ülkeden öğrencilerden, % 3,7 ile kendi ülke konsolosluklarından, % 4 ile Türk derneklerinden ve % 4,6 ile diğer Türk öğrencilerden yardım aldıkları görülmüştür. Katılımcıların üniversiteye kayıt süreci, bu süreçte zorlandıkları konular ve yardım almayı tercih ettikleri kişiler ile ilgili veriler Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13: Katılımcıların Üniversiteye Kayıt Süreci

Örnekleme Ait Grubun Türkiye'de Üniversiteye Kayıt Olma Süreçleri	N	%
1 Aydan Az	63	18,0
1-3 Ay	125	35,7
4-6 Ay	55	15,7
7-9 Ay	18	5,1
10-12 Ay	39	11,1
1 Yıldan Fazla	50	14,3
Örnekleme Ait Grubun Kayıt İşlemlerini Değerlendirme Durumu	N	%
Çok Zor	84	24,0
Zor	111	31,7
Orta	114	32,6
Kolay	33	9,4
Çok Kolay	8	2,3
Örnekleme Ait Grubun Kayıt Olma Sürecinde Zorlandıkları İşlemler	N	%
Diplomam Yoktu	29	8,3
Akreditasyon	29	8,3
Dil Bilmemek	139	39,7
Adımların Tam Olarak Belirli Olmaması	76	21,7
Bürokratik Engeller	77	22,0
Örnekleme Ait Grubun Kayıt Olma Sürecinde Yardım Aldıkları Kurumlar	N	%
Yakınlarımdan	164	46,9
Daha Önce Burada Okumaya Gelen Aynı Ülkeden Öğrencilerden	143	40,9
Kendi Ülkemin Konsolosluğundan	13	3,7

Türk Derneklerinden	14	4,0
Diğer Türk Öğrencilerden	16	4,6

4.2.6. Katılımcıların Üniversite Eğitimi Bakımından Türkiye'yi Değerlendirmesi

Öğrenciler %35,4'nün başarılı, %63,1'nin orta düzeyde başarılı ve % 1,4'nün ise başarısız olduklarını ifade etmişlerdir. Öğrenciler %32,3 ile seçme şansları olsa başka bir ülkede eğitim görmeyi istediklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların derslerdeki başarı düzeyi ve yeniden seçme şansları olsa başka ülkede okumayı isteyip-istememe durumu ile ilgili veriler Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14: Katılımcıların Ders Başarı Durumu ve Başka Ülkede Okumayı Tercih Etme Durumu

Örneklem Ait Grubun Ders Başarı Durumu	N	%
Başarılı	124	35,4
Orta Düzey	221	63,1
Başarısız	5	1,4
Örneklem Ait Grubun Seçme Şansı Olsa Başka Ülkede Okumayı İsteme Durumu	N	%
Evet	113	32,3
Hayır	237	67,7

Katılımcıların seçime sansı olsa %6,6 ile Amerika, %4,9 ile Kanada, %4,3 ile İngiltere, %2,6 ile Suriye, %1,4 ile Fransa, %1,4 ile Mısır, %1,1 ile İtalya, %0,9 ile Almanya'da eğitim görmek istedikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin %68,9'u Seçme Şansı Olsa Da Yine Türkiye'de eğitim görmek istediklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların yeniden seçme şansı olsa okumak istedikleri ülkeler ve yine de Türkiye'yi tercih etme durumu Tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15: Katılımcıların Seçme Şansı Olsa Hangi Ülkede Okumak İstedikleri Durumu

Örneklem Ait Grubun Seçme Şansı Olsa Hangi Ülkede Okumak İstedigi Durumu	N	%
--	---	---

Seçme Şansı Olsa Da Yine Türkiye	241	68,9
Amerika	23	6,6
Kanada	17	4,9
İngiltere	15	4,3
Avrupa	9	2,6
Suriye	8	2,3
Fransa	5	1,4
Mısır	5	1,4
İtalya	4	1,1
Almanya	3	0,9
Avustralya	2	0,6
İsveç	2	0,6
Amerika-Polonya	1	0,3
Brezilya	1	0,3
Cibuti	1	0,3
Endonezya	1	0,3
Finlandiya	1	0,3
Hindistan	1	0,3
İran	1	0,3
İspanya	1	0,3
İsveç	1	0,3
Japonya	1	0,3
Kenya	1	0,3
Malta	1	0,3
Mısır-Suriye	1	0,3
Norveç	1	0,3
Ürdün	1	0,3
Avusturya	1	0,3
Total	350	100,0

Katılımcılar %70,9 ile şu an seçme şansları olsa tekrardan Türkiye’de Okumayı İsteyeceklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların %72,3’ü Türkiye’de Okumanın kendi ülkelerine göre daha avantajlı olduğunu düşünmektedirler.

Katılımcılar Türkiye’deki eğitim seviyesini %0,3 ile çok düşük, 2,9 ile düşük, %37,1 ile orta, %51,1 ile yüksek ve %8,6 ile çok yüksek düzeyde olarak tanımlamıştır.

Katılımcılar Türkiye’deki eğitim seviyesinin yeterliliğini %0,9 ile çok düşük,%3,7 ile düşük, %41,1 ile orta, %48,6 ile yüksek ve %5,7 ile çok yüksek düzeyde olarak tanımlamıştır. Katılımcıların %34,3’ü öğretim materyallerini yeterli, %56,3’ü kısmen yeterli ve %9,4’ü öğretim materyallerini yetersiz bulduklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcıların %34’ü okuduğu bölümün müfredatının uluslararası standartlara uygun olduğunu, %59,1’nin kısmen uygun ve %6,9’nun uygun olmadığını ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcılara yeniden seçme şansı olsa Türkiye’yi tercih edip etmeyecekleri sorulmuş, hangi ülkede (kendi ülkesi ve Türkiye) eğitimin daha avantajlı olduğu ve eğitim alırken ki memnuniyet düzeyleri ile ilgili veriler Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16: Katılımcıların Yeniden Türkiye’yi Tercih Etme Durumu, Avantaj Durumu ve Aldıkları Eğitimin Değerlendirilmesi

Örnekleme Ait Grubun Şu Anda Seçme Şansı Olsa Yine Türkiye’de Okumayı İsteme Durumu	N	%
Evet	248	70,9
Hayır	102	29,1
Örnekleme Ait Grup İçin Türkiye’de mi Yoksa Kendi Ülkelerinde mi Eğitim Almak Avantajlı	N	%
Türkiye’de	253	72,3
Kendi Ülkemde	97	27,7
Örnekleme Ait Grubun Türkiye’deki Eğitim Seviyesini Değerlendirme Durumu	N	%
Çok Düşük	1	0,3
Düşük	10	2,9

Orta	130	37,1
Yüksek	179	51,1
Çok Yüksek	30	8,6
Örneklem Ait Grubun Öğretim Üyelerinin Alanlarında Yeterliliklerinin Değerlendirme Durumu	N	%
Çok Düşük	3	,9
Düşük	13	3,7
Orta	144	41,1
Yüksek	170	48,6
Çok Yüksek	20	5,7
Örneklem Ait Grubun Öğretim Materyallerini Yeterli Bulma Durumu	N	%
Evet	120	34,3
Kısmen	197	56,3
Hayır	33	9,4
Örneklem Ait Grubun Okuduğu Bölümün Müfredatının Uluslararası Standartlara Uygun Olduğunu Değerlendirme Durumu	N	%
Evet	119	34,0
Kısmen	207	59,1
Hayır	24	6,9

4.3. Aile Durumu ve İkamet Edilen Yere İlişkin Bulgular

4.3.1. Katılımcıların İkamet Durumlarına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin %9,7'si devlet yurtlarında, %19,7'si özel yurtlarda, %62,3'ü ailelerinin evlerinde, %6,6'sı arkadaşları ile evde, %1,7 ile diğer yerlerde ikamet ettikleri görülmüştür. Ailesi ile yaşayan katılımcıların %2'si iki kişi, %13,4'ü üç kişi, %16,6'sı dört kişi, %16'sı beş kişi, %11,1'i 6 kişi, %11'i yedi kişi ve %14,3'ü 8 kişi ve üzerinde sayıda aile bireyi ile aynı evde yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcılar %52,6 ile baba, %15,7 ile eş, %11,7 ile çocuk, %57,4 ile kardeş, %1,1 ile akraba, %26 ile arkadaş ve %2,9 ile yalnız yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların Gaziantep şehrinde olan akrabaları; %0,9 ile dayı ve amca, %6,6 ile kuzen, %31,4 ile kardeş, %4,6 ile diğer akrabalarının olduğu görülmüştür. Katılımcıların %55,7'nin ise Gaziantep şehrinde akrabalarının olmadığı tespit edilmiştir. Katılımcıların Gaziantep'te ikamet yerleri, kaldıkları kişi sayısı ve memnuniyet düzeylerine ait veriler Tablo 17'de verilmiştir.

Tablo 17: Katılımcıların İkamet Durumları

Örnekleme Ait Grubun Gaziantep'te Kaldığı Yer	N	%
Devlet Yurdu	34	9,7
Özel Yurt	69	19,7
Ailenizle Evde	218	62,3
Arkadaşlarınızla Evde	23	6,6
Diğer	6	1,7
Örnekleme Ait Grubun Birlikte Yaşadığı Kişi Sayısı (Ailesi İle Yaşayanlar İçin)	N	%
2	60	17,1
3	47	13,4
4	58	16,6
5	56	16,0
6	39	11,1
7	40	11,4
8 ve Üzeri	50	14,3
Kimle birlikte yaşıyor	N	%
Baba	184	52,6
Eş	55	15,7
Çocuk	41	11,7
Kardeş	201	57,4
Akraba	4	1,1
Arkadaş	91	26,0
Yalnız	10	2,9

Örnekleme Ait Grubun Bu Şehirde Başka Akrabası Bulunma Durumu	N	%
Yok	195	55,7
Dayı	3	0,9
Amca	3	0,9
Kuzen	23	6,6
Kardeş	110	31,4
Diğer	16	4,6
Total	348	99,4

4.3.2. Katılımcıların Yaşadıkları Yerlerin Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular

Katılımcıların %22,9'unun yaşadığı yerlerde başka yabancı uyruklu öğrencilerin olduğu görülmüştür.

Katılımcılar kaldıkları yerin fiziki koşullarından %35,1 ile memnun, %57,1 ile kısmen memnun, %7,8 ile memnun olmadıkları görülmüştür. Katılımcıların kaldıkları yerlerde başka yabancı uyruklu öğrencinin bulunması ve kaldıkları yerin fiziki koşullarından memnuniyet düzeylerine ait veriler Tablo 18'de verilmiştir.

Tablo 18: Katılımcıların Kaldıkları Yerlerde Başka Yabancı Uyruklu Öğrenci Bulunması Yaşadıkları Yerlerin Fiziki Koşullarının Değerlendirilmesi

Örnekleme Ait Grubun Yaşadıkları Yerde Başka Yabancı Uyruklu Öğrenci Bulunma Durumu	N	%
Evet	80	22,9
Hayır	270	77,1
Örnekleme Ait Grubun Kaldıkları Yerin Fiziki Koşullarını Değerlendirme Durumu	N	%
Memnunum	123	35,1
Kısmen Memnunum	200	57,1

Memnun Değilim	27	7,8
----------------	----	-----

4.3.3. Katılımcıların Ailelerinin Eğitim Düzeylerine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin annelerinin eğitim düzeylerinin %9,1 ile okuryazar olmadığı, %14,6 ile ilkokul, %20,6 ile ortaokul, %25,7 ile lise ve %30 ile üniversite düzeyinde olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin babalarının eğitim düzeylerinin %2 ile okuryazar olmadığı, %10 ile ilkokul, %13,7 ile ortaokul, %24,3 ile lise ve %50 ile üniversite düzeyinde olduğu görülmüştür. Katılımcıların ailelerinin eğitim düzeylerine ait veriler Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19: Katılımcıların Anne ve Babalarının Eğitim Düzeyleri

Örneklem Ait Grubun Annelerin Eğitim Durumu	N	%
Okur-Yazar Değil	32	9,1
İlkokul Mezunu	51	14,6
Ortaokul Mezunu	72	20,6
Lise Mezunu	90	25,7
Üniversite Mezunu	105	30,0
Örneklem Ait Grubun Babalarının Eğitim Durumu	N	%
Okur-Yazar Değil	7	2,0
İlkokul Mezunu	35	10,0
Ortaokul Mezunu	48	13,7
Lise Mezunu	85	24,3
Üniversite Mezunu	175	50,0

4.3.4. Katılımcıların Ailelerinin Mesleki Durumlarına İlişkin Bulgular

Katılımcıların annelerinin %81,4 ile gelir getirici bir işte çalışmadığı görülmüştür. Annelerin %6,9'nun öğretmen, %2,6 ile hemşire, %2,6 ile serbest meslek, %1,7 ile emekli, %1,4 ile doktor, %0,3 ile aşçı, ebe, İngilizce öğretmeni, işçi, mimar, özel sektör çalışanı, sağlık personeli ve sınıf öğretmeni olduğu görülmüştür. Katılımcıların annelerine ait meslekler Tablo 20'de verilmiştir.

Tablo 20: Katılımcıların Annelerinin Mesleki Durumu

Örneklem Ait Grubun Annelerinin Çalışma Durumu	N	%
Çalışmıyor	289	81,4
Öğretmen	24	6,9
Hemşire	9	2,6
Serbest meslek	9	2,6
Emekli	6	1,7
Doktor	5	1,4
Aşçı	1	0,3
Ebelik	1	0,3
İngilizce öğretmeni	1	0,3
İşçi	1	0,3
Mimar	1	0,3
Özel sektör	1	0,3
Sağlıkçı	1	0,3
Sınıf öğretmenliği	1	0,3
Total	350	100,0

Katılımcıların babalarının %14,3 ile gelir getirici bir işte çalışmadığı görülmüştür. Babaların %40,3'nün serbest meslek, %11,4'nün öğretmen, %7,4'nün esnaf, %5,7'nin mühendis, %3,4'nün işçi, %3,4'nün muhasebeci, %3,1'nin doktor, %1,7'nin çiftçi ve emekli, %1,1'nin avukat olduğu görülmüştür. Katılımcıların babalarının mesleki durumuna ait veriler Tablo 21'de verilmiştir.

Tablo 21: Katılımcıların Babalarının Mesleki Durumu

Örnekleme Ait Grubun Babalarının Çalışma Durumu	N	%
Serbest Meslek	141	40,3
Çalışmıyor	50	14,3
Öğretmen	40	11,4
Esnaf	26	7,4
Mühendis	20	5,7
İşçi	17	4,9
Muhasebeci	12	3,4
Doktor	11	3,1
Çiftçi	6	1,7
Emekli	6	1,7
Eczacı	4	1,1
Avukat	3	0,9
Müdür	3	0,9
Memur	2	0,6
Savcı	2	0,6
Elektrik Teknikeri	1	0,3
Mimar	1	0,3
Moda Tasarımı	1	0,3
Müteahhit	1	0,3
Özel Sektör	1	0,3
Ticaret	1	0,3
Astsubay	1	0,3

4.4. Dil, İletişim Ve Uyum Durumlarına İlişkin Bulgular

4.4.1. Katılımcıların Bildikleri Yabancı Dillere İlişkin Bulgular

Katılımcıların % 39,4'ü tek, % 48,6'sı iki, % 8'i üç, % 4'ü ise dört ve üzerindeki sayıda dil bildiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların kaç dil bildiklerine ait veriler Tablo 22'de verilmiştir.

Tablo 22: Katılımcıların Kaç Dil Bildikleri

Örneklem Ait Grubun Anadil Hariç Kaç Dil Bildikleri Durumu	N	%
1	138	39,4
2	170	48,6
3	28	8,0
4 ve Üzeri	14	4,0

Katılımcıların %47,2'si Türkçe-İngilizce, %31,4'ü Sadece Türkçe, %7,4'ü sadece İngilizce, %1,4'ü Türkçe-İngilizce-Farsça, %1,4'ü Türkçe-İngilizce-Rusça, %1,1'i Türkçe-İngilizce-Fransızca, %0,9'u Türkçe-İngilizce-Kürtçe dillerini ağırlıklı olarak bildikleri tespit edilmiştir. Katılımcıların bildikleri dillere ait veriler Tablo 23'te verilmiştir.

Tablo 23: Katılımcıların Bildikleri Diller

Örneklem Ait Grubun Bildikleri Diller	N	%
Türkçe-İngilizce	165	47,2
Türkçe	110	31,4
İngilizce	26	7,4
Türkçe-İngilizce-Farsça	5	1,4
Türkçe-İngilizce-Rusça	5	1,4
Türkçe-İngilizce-Fransızca	4	1,1
Türkçe-İngilizce-Kürtçe	3	0,9
İngilizce-Farsça	2	0,6
Türkçe-İngilizce-Arapça-Fransızca	2	0,6
Türkçe-İngilizce-Fransızca-Arapça	2	0,6

Türkçe-İngilizce-Rusça-Özbekçe	2	0,6
Farsça	1	0,3
Fransızca	1	0,3
İngilizce-Türkçe-Rusça-Kazakça-Tatarca	1	0,3
İngilizce-Arapça-Türkçe-Hintçe	1	0,3
İngilizce-Kürtçe-Farsça	1	0,3
İngilizce-Türkçe-Korece	1	0,3
Portekizce-İspanyolca	1	0,3
Türkçe-İngilizce-Fransızca	1	0,3
Türkçe-Arapça-Hintçe-Farsça	1	0,3
Türkçe-Arapça-İngilizce-Fransızca	1	0,3
Türkçe-Arapça-İngilizce-Hintçe-Urduca	1	0,3
Türkçe-Bulgarca-Arapça	1	0,3
Türkçe-Farsça-Hintçe-Peştunca	1	0,3
Türkçe-Farsça-İngilizce	1	0,3
Türkçe-Farsça-Özbekçe	1	0,3
Türkçe-İngilizce-Arnavutça	1	0,3
Türkçe-İngilizce-Fransızca-Portekizce-İspanyolca	1	0,3
Türkçe-İngilizce-Hintçe-Myanmar Dili	1	0,3
Türkçe-İngilizce-Korece	1	0,3
Türkçe-Kürtçe	1	0,3
Türkçe-Özbekçe-Rusça	1	0,3
Türkçe-Rusça-İngilizce	1	0,3
Türkçe-Rusça-Özbekçe	1	0,3
Türkçe-Sırpça	1	0,3
Total	350	100,0

4.4.2. Katılımcıların Türkçe Öğrenme Durumuna İlişkin Bulgular

Katılımcıların %72'sinin Türkçeyi Türkiye'de kursa giderek, %50'sinin Türkiye'de hayatın içerisinde öğrendikleri, %20,6'sının Türk dizilerinden ve %6,3'ünün ise Türkiye'ye gelmeden önce kendi ülkelerinde kursa giderek öğrendikleri tespit edilmiştir. Katılımcıların Türkçeyi nasıl öğrendiklerine ait bulunan veriler Tablo 24'te verilmiştir.

Tablo 24: Katılımcıların Türkçe Öğrenme Durumu

Türkçeyi Nasıl Öğrendikleri	N	%
Türkiye'ye Gelmeden Önce Kendi Ülkemde Kursa Gittim	22	6,3
Türk Dizilerinden Öğrendim	72	20,6
Türkiye'de Kursa Gittim	252	72,0
Türkiye'de Hayatın İçinde Öğrendim	175	50,0

4.4.3. Katılımcıların Türkçe Bilme, Okuldaki Diğer Kişilerle İletişim ve Uyum Durumlarına İlişkin Bulgular

Çalışmada katılımcıların %37,4'ü Türkçelerinin yeterli, %48'nin kısmen yeterli ve %14,6'nın ise Türkçelerinin yetersiz olduklarını ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların Türkçe okuma, yazma, anlama, konuşma düzeylerinin %41,4 ile yeterli, %50 ile kısmen yeterli ve %8,6 ile yetersiz olduğu görülmüştür.

Katılımcılar öğretim elemanlarının grubun öğretim elemanlarıyla iletişimlerini değerlendirme düzeylerinin %42 ile iyi, %51,4 ile orta ve %6,6 ile kötü oldukları tespit edilmiştir.

Katılımcıların sınıflarındaki Türk öğrencilerle iletişimlerinin %39,1 ile iyi, %45,1 ile orta ve %15,8 ile kötü oldukları tespit edilmiştir.

Katılımcıların diğer yabancı uyruklu öğrencilerle iletişimlerini değerlendirme düzeylerinin %45,7 ile iyi, %45,4 ile orta ve %8,9 ile kötü oldukları tespit edilmiştir.

Katılımcıların başka ülkelerden geldikleri için kız erkek arkadaşlık kurma durumlarının %19,7 ile olduğu, %55,4 ile bazen ve %24,9 ile olmadığı ifade etmişlerdir. Katılımcıların

Türkçe bilme düzeyleri, öğretim elemanlarıyla ve okuldaki arkadaş ilişkilerine ait veriler Tablo 25’te verilmiştir.

Tablo 25: Katılımcıların Türkçe Bilme Düzeyleri ve Okuldaki İletişim Durumları

Örneklem Ait Grubun Yeterli Düzeyde Türkçe Bilme Durumu	N	%
Evet	131	37,4
Kısmen	168	48,0
Hayır	51	14,6
Örneklem Ait Grubun Türkçe Okuma, Yazma, Anlama, Konuşma Düzeylerini Değerlendirme Durumu	N	%
Yeterli	145	41,4
Kısmen Yeterli	175	50,0
Yetersiz	30	8,6
Örneklem Ait Grubun Öğretim Elemanlarıyla İletişimlerini Değerlendirme Durumu	N	%
İyi	147	42,0
Orta	180	51,4
Kötü	23	6,6
Örneklem Ait Grubun Sınıflarındaki Türk Öğrencilerle İletişimlerini Değerlendirme Durumu	N	%
İyi	137	39,1
Orta	158	45,1
Kötü	55	15,8
Örneklem Ait Grubun Diğer Yabancı Uyruklu Öğrencilerle İletişimlerini Değerlendirme Durumu	N	%
İyi	160	45,7
Orta	159	45,4
Kötü	31	8,9

Örneklem Ait Grubun Başka Devletten Geldikleri İçin Kızlar/Erkeklerin Yakın Arkadaşlık Kurmalarını Değerlendirme Durumu	N	%
Evet	69	19,7
Bazen	194	55,4
Hayır	87	24,9
Total	350	100,0

Katılımcıların %11,1 ile kendi vatandaşları, %13,4 ile Türkiye’den, %3,7 ile kendi bölgelerinden, %71,7 ile fark etmeden her bölgedeki bireyler ile arkadaşlık yaptıkları görülmüştür.

Katılımcılara göre Türkiye’nin kendi ülkesinden farkının %25,4 ile kültürel, %23,1 ile eğitim, %70,9 ile dil, %9,1 ile din, %30,9 ile insani yaklaşımlar, %19,4 ile ekonomik, %12,6 ile temizlik, %6,6 ile iklim ve %4,6 ile diğer konularda olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcıların tercih ettikleri arkadaş grupları ve kendi ülkeleri ile Türkiye arasındaki farklılıklara ait veriler Tablo 26’da verilmiştir.

Tablo 26: Katılımcıların Arkadaş İlişkileri Ve Türkiye’deki Farklılıklar

Örneklem Ait Grubun Daha Çok Hangi Devlet Vatandaşları İle Arkadaşlık Yaptıkları Durumu	N	%
Kendi Devletimden	39	11,1
Türkiye'den	47	13,4
Kendi Bölgemden	13	3,7
Fark Etmez	251	71,7
Türkiye ile Kendi Ülkesinin Farkı	N	%
Kültürel Farklılık	89	25,4
Eğitim Farkı	81	23,1
Dil Farklılıkları	248	70,9
Dini Farklılıklar	32	9,1
İnsanların Yaklaşım/Davranış Farklılıkları	108	30,9

Ekonomik Farklılıklar	68	19,4
Temizlik Anlayışları	44	12,6
İklim Özellikleri	23	6,6
Diğer	16	4,6

Katılımcıların zorlandığı konuların %22,3 ile yurtdışı yaşantısı, %18,6 ile kültürel farklılık, %21,4 ile yalnızlık, 62,3 ile Türkçe konuşma, %16,6 ile arkadaş ilişkileri %14 ile ilgi alanına ait faaliyet olmayışı olarak görülmüştür. Katılımcıların Türkiye’de buldukları süreçte en çok zorlandıkları durumlara ait veriler Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27: Katılımcıların Türkiye’de En Çok Zorlandıkları Durumlar

Türkiye’de Zorlanılan Konu	N	%
Yurt Yaşantısı	78	22,3
Kültürel Farklılık	65	18,6
Yalnızlık	75	21,4
Türkçe Konuşma	218	62,3
Arkadaş İlişkileri	58	16,6
İlgi Alanıma Ait Faaliyet Olmayışı	49	14,0

4.5. Türkiye’deki Eğitimi Değerlendirme Ve Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Bulgular

4.5.1. Katılımcıların Türkiye’ye İlk Geldiklerinde Ülke ve Üniversite İle İlgili Bilgilendirilme Düzeylerine İlişkin Bulgular

Katılımcılar %17,7 ile ilk geldiklerinde genel olarak ülke, şehir ve üniversite hakkında bilgilendirme yapıldığını, %41,4 ile kısmen bilgilendirildiklerini, %40,9 ile bilgilendirilmediklerini ifade etmişlerdir. Katılımcılar %19,1 ile Türk yükseköğrenim sistemi hakkında genel bilgilerinin yeterli, %64,9 ile kısmen yeterli ve %16 ile yetersiz olarak gördükleri tespit edilmiştir. Katılımcıların %27,1’i okudukları üniversite ile ilgili genel bilgilerinin yeterli olduğunu, %58 ile kısmen ve %14,9 ile yeterli bilgilerinin olmadığını ifade etmişlerdir. Katılımcıların Türkiye’ye geldiklerinde genel olarak ülke, şehir, üniversite ve yükseköğretim sistemi ile ilgili bilgilendirilme durumuna ait veriler Tablo 28’de verilmiştir.

Tablo 28: Katılımcıların Türkiye'ye Geldiklerinde Bilgilendirilme Durumu

Örnekleme Ait Gruba İlk Geldiklerinde Genel Olarak Ülke, Şehir ve Üniversite Hakkında Bilgilendirme Yapılma Durumu	N	%
Evet	62	17,7
Kısmen	145	41,4
Hayır	143	40,9
Örnekleme Ait Grubun Türk Yüksek Öğrenim Sistemi Hakkında Genel Bilgilerini Değerlendirme Durumu	N	%
Yeterli	67	19,1
Kısmen Yeterli	227	64,9
Yetersiz	56	16,0
Örnekleme Ait Grubun Okudukları Üniversite İle İlgili Genel Bilgilerini Değerlendirme Durumu	N	%
Yeterli	95	27,1
Kısmen Yeterli	203	58,0
Yetersiz	52	14,9

Katılımcıların %27,1'i üniversitelerinde kaç fakülte veya yüksekokul olduğunu bildiğini, %72,9'u ise bilmediğini ifade etmiştir.

Katılımcıların %23,1'i üniversitelerinde kaç öğrenci olduğunu bildiğini, %76,9'u ise bilmediğini ifade etmiştir.

Katılımcıların %52,3'ü üniversitelerinde kaç bölüm olduğunu bildiğini %47,7'si ise bilmediğini ifade etmiştir.

Katılımcıların %28,6'sı üniversitelerindeki okudukları bölümlerde kaç öğrenci olduğunu bildiğini, %71,4'ü bilmediğini ifade etmiştir.

Katılımcıların %80,6'sı üniversite eğitimini hangi dillerde olduğunu bildiğini, %19,4'ü ise bilmediğini ifade etmiştir.

Katılımcıların %64,9'u üniversitenin Türkiye'deki üniversite sıralamasındaki yerini bildiğini, %35,1'i ise bilmediğini ifade etmiştir. Katılımcıların okudukları üniversitede kaç fakülte, fakülte ve üniversitedeki öğrenci sayısı, fakülte'deki bölüm sayısı, öğrenim görülen diller ve üniversitenin Türkiye sıralaması ile ilgili bilgi düzeylerine ait veriler Tablo 29'da verilmiştir.

Tablo 29: Katılımcıların Eğitim Gördükleri Üniversite İle İlgili Bilgi Düzeyleri

Örneklem Ait Grubun Kaç Fakülte ve Yüksek Okul Olduğunu Bilme Durumu	N	%
Evet	95	27,1
Hayır	255	72,9
Örneklem Ait Grubun Üniversitedeki Öğrenci Sayısını Bilme Durumu	N	%
Evet	81	23,1
Hayır	269	76,9
Örneklem Ait Grubun Okudukları Fakülte'de Kaç Bölüm Olduğunu Bilme Durumu	N	%
Evet	183	52,3
Hayır	167	47,7
Örneklem Ait Grubun Okudukları Fakülte'de Kaç Öğrenci Olduğunu Bilme Durumu	N	%
Evet	100	28,6
Hayır	250	71,4
Örneklem Ait Grubun Hangi Dillerde Eğitim Yapıldığını Bilme Durumu	N	%
Evet	282	80,6
Hayır	68	19,4
Örneklem Ait Grubun Okudukları Üniversitenin Türkiye'deki Üniversite Sıralamasındaki Yerini Bilme Durumu	N	%
Evet	227	64,9

Hayır	123	35,1
-------	-----	------

4.5.2. Katılımcıların Karşılaştıkları Problemlerde Problemi Çözme Durumu ve Sosyal Hayata İlişkin Bulgular

Katılımcıların %35,7'si Eğitim hayatı, okulla veya derslerle ilgili problemle karşılaştıklarında bu problemleri çözdüğünü, %56'sının kısmen çözdüğü ve %8,3'nün sorunlarını çözemediği görülmüştür.

Katılımcılar sorunlarını çözerken kendi devletinden olan arkadaşlarından, %30,3 ile öğretim elemanlarından, %14 ile Türk arkadaşlarından, %0,9 ile yurt görevlilerinden, %9,7 ile öğrenci temsilcilerinden, %9,1 ile okul yönetiminden, %4,6 ile danışmanından, %2,3 ile mediko sosyal biriminden ve %6,9 ile diğer kanallardan yardım aldıklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcılar %18,9 ile kampüs etkinliklerine katıldıklarını, % 52,6 ile ara sıra kampüs etkinliklerine katıldıklarını, % 28,6 ile kampüs etkinliklerine katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların bir problemle karşılaşmaları durumunda kimlerden yardım aldıkları ve okul içerisindeki etkinliklere katılımlarını gösteren veriler Tablo 30'da verilmiştir.

Tablo 30: Katılımcıların Problemi Çözme Durumu ve Sosyal Hayat

Örneklem Ait Grubun Eğitim Hayatı, Okulla veya Derslerle İlgili Problemle Karşılaştıklarında Bu Problemleri Çözebilme Durumu	N	%
Evet	125	35,7
Kısmen	196	56,0
Hayır	29	8,3
Kimden Yardım Alıyorlar?	N	%
Kendi Devletimden Arkadaşlarımdan	195	99,5
Öğretim Elemanlarından	106	30,3
Türk Arkadaşlarımdan	49	14,0
Yurt Görevlilerinden	3	0,9
Öğrenci Temsilcilerimizden	34	9,7
Okul Yönetiminden	32	9,1
Danışman Öğretim Sorumlusundan	16	4,6

Mediko Sosyal 'den	8	2,3
Diğer	24	6,9
Örnekleme Ait Grubun Kampüs İçi Etkinliklere Katılma Durumu	N	%
Evet	66	18,9
Ara Sıra	184	52,6
Hayır	100	28,6
Total	349	99,7

4.5.3. Katılımcıların Akademik Başarıyı Değerlendirmesi ve Uyum Sağlayabilme Durumuna İlişkin Bulgular

Katılımcıların %8,9'u kendi ülkeleri dışında okumanın akademik başarıyı olumsuz etkilediğini, %48,6'nın kısmen olumsuz etkilediğini ve %59,1'nin olumsuz olarak etkilemediğini ifade ettikleri görülmüştür.

Katılımcıların %50,8'i akademik başarıyı artırmak için desteğe ihtiyaç duyduğunu, %32'nin kısmen ihtiyaç duyduğunu, %59,1'nin ihtiyaç duymadığı görülmüştür.

Katılımcılar akademik başarıyı artırmak için desteği %9,9 ile ailelerinden, %7,1 ile arkadaşlarından %9,98 ile öğretim üyelerinden, %0,4 ile uzmanlardan, %0,7 ile internet üzerinden aldıkları görülmüştür. Katılımcıların %72'nin ise konu ile ilgili olarak destek almadığı görülmüştür.

Katılımcıların buldukları ülkeye uyum sağlamaları için %38,6 ile desteğe ihtiyaç duydukları, %35,7 ile kısmen desteğe ihtiyaç duydukları ve %25,7 ile desteğe ihtiyaç duymadan uyum sağladıklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcılar uyum sağlamak için %8,2 ile diğer yabancı uyruklu öğrencilerden, %8,6 ile Türk öğrencilerden, %3,9 ile akademik danışman veya öğretim elemanlarından, %3,5 ile STK, %1,9 ile uzmanlardan destek aldıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların %73,9'nun uyum sağlamak amacı ile hiçbir yerden destek almadıkları görülmüştür. Katılımcıların akademik başarı için desteğe ihtiyaç duyma durumları, kimlerden yardım aldıkları, uyum sağlayabilmek için desteğe ihtiyaç duyma durumu ve yardım alınan birimlerin verileri Tablo 31'de verilmiştir.

Tablo 31: Türkiye’de Okumanın Akademik Başarıya Etkisi ve Uyum Sağlamada Alınan Desteğin Değerlendirilmesi

Örneklem Ait Grubun Kendi Ülkeleri Dışında Okumanın Akademik Başarıyı Olumsuz Etkileme Durumu	N	%
Evet	31	8,9
Kısmen	112	32,0
Hayır	207	59,1
Örneklem Ait Grubun Akademik Başarıyı Artırmak İçin Desteğe İhtiyaç Duyma Durumu	N	%
Evet	178	50,8
Kısmen	105	30,0
Hayır	67	19,2
Örneklem Ait Grubun Akademik Başarı İçin Nereden Destek Aldıkları Durumu	N	%
Destek Almadım	203	72,0
Aile	28	9,9
Arkadaş	20	7,1
Öğretim Üyeleri	28	9,9
Uzmanlardan	1	,4
İnternet	2	,7
Örneklem Ait Grubun Buldukları Ülkeye Uyum Sağlamak İçin Desteğe İhtiyaç Duyma Durumu	N	%
Evet	135	38,6
Kısmen	125	35,7
Hayır	90	25,7
Örneklem Ait Grubun Uyum Sağlamak İçin Nereden Destek Aldıkları Durumu	N	%
Destek Almadım	190	73,9
Türk Arkadaşlarımdan	22	8,6

Diğer Uluslararası Öğrencilerden	21	8,2
Akademik Danışmanım ve Öğretim Elemanlarından	10	3,9
STK'lardan	9	3,5
Uzmanlardan	5	1,9

4.5.4. Katılımcıların Memnuniyet Düzeylerine İlişkin Bulgular

Katılımcılar ülkedeki yabancı öğrencilere sunulan yardım desteklerinden %11,7 ile çok memnun, %44,6 ile memnun, %32,3 ile kısmen memnun ve %11,4 ile memnun olmadıkları görülmüştür.

Katılımcılar ülkedeki yabancı öğrencilerin yaşam kalitelerinden %8 ile çok memnun, %48,6 ile memnun, %38,3 ile kısmen memnun ve %5,1 ile memnun olmadıkları görülmüştür.

Katılımcılar ülkedeki üniversitedeki sosyal yaşam kalitesinden %6,6 ile çok memnun, %57,4 ile memnun, %33,4 ile kısmen memnun ve %2,6 ile memnun olmadıkları görülmüştür.

Katılımcılar ülkedeki üniversite dışındaki uluslar arası öğrenciler için sunulan hizmetlerin kalitesinden %5,4 ile çok memnun, %41,7 ile memnun, %42,9 ile kısmen memnun ve %10 ile memnun olmadıkları görülmüştür.

Katılımcıların yaşadıkları şehirlerden memnuniyet düzeylerinin %48,3 ile memnun, %45,7 ile kısmen ve %6 ile memnun olmadığı yönündedir. Katılımcıların Türkiye’de yabancı uyruklu öğrencilere sunulan desteklerden, yaşam kalitesi, üniversitede sunulan hizmetlerden ve yaşadıkları şehirden duyulan memnuniyet durumları Tablo 32’de verilmiştir.

Tablo 32: Katılımcıların Memnuniyet Düzeyleri

Örneklem Ait Grubun Bu Ülkede Yabancı Öğrencilere Sunulan Yardım Desteklerinden Memnuniyet Düzeyi	N	%
Yüksek	41	11,7
İyi	156	44,6

Orta	113	32,3
Düşük	40	11,4
Örneklem Ait Grubun Üniversitedeki Yabancı Öğrencilerin Yaşam Kalitesinden Memnuniyet Düzeyi	N	%
Yüksek	28	8,0
İyi	170	48,6
Orta	134	38,3
Düşük	18	5,1
Örneklem Ait Grubun Üniversitedeki Sosyal Yaşam Kalitesinden Memnuniyet Düzeyi	N	%
Yüksek	23	6,6
İyi	201	57,4
Orta	117	33,4
Düşük	9	2,6
Örneklem Ait Grubun Üniversite Dışında Uluslararası Öğrenciler İçin Sunulan Hizmetlerden Memnuniyet Düzeyi	N	%
Yüksek	19	5,4
İyi	146	41,7
Orta	150	42,9
Düşük	35	10,0
Örneklem Ait Grubun Halen Yaşamakta Olduğu Şehirde Mutluluk Düzeyi	N	%
Evet	169	48,3
İdare Eder	160	45,7
Hayır	21	6,0

4.5.5. Katılımcıların Gaziantep'te Buldukları Süre İçerisinde Memnuniyet Durumuna İlişkin Bulgular

Katılımcıların Gaziantep'te neden mutlu olmadıkları ifadesi incelendiğinde %4,9 ile ulaşım yetersizliği, %18,6 ile kentin pahalı olması, %13,7 ile insan ilişkilerin iyi olmaması, %6,3 ile sosyo-kültürel imkânların yetersiz olması, % 4 ile kenti sevmediği, % 4 ile eğitim imkânlarının iyi olmamasından mutsuz oldukları dolayı olduğu görülmüştür. Katılımcıların Gaziantep'te yaşadıkları süreçte memnuniyet durumuna ilişkin veriler Tablo 33'te verilmiştir.

Tablo 33: Katılımcıların Gaziantep'te Yaşamaktan Memnuniyet Duyma Durumu

Gaziantep'te Neden Mutlu Değiller	N	%
Ulaşım Yetersiz	17	4,9
Kent Pahalı	65	18,6
İnsani İlişkiler İyi Değil	48	13,7
Sosyo-Kültürel İmkânlar Yetersiz	22	6,3
Bu Kenti Sevedim	14	4,0
Eğitim İmkânı İyi Değil	14	4,0

4.5.6. Katılımcıların Türk Öğrencilerden Beklentilerine İlişkin Bulgular

Yabancı uyruklu öğrenciler Türk öğrenciler ile %99,2 ile arkadaş olmak, %18,3 ile çevreyi birlikte gezmek, %17,1 ile sorunları paylaşabilme, %24,9 ile derslerde yardımcı olma, %5,1 ile rahatsız etmemeleri konusunda beklentisi içinde oldukları görülmüştür. Katılımcıların Türk öğrencilerden beklentilerine dair veriler Tablo 34'te verilmiştir.

Tablo 34: Katılımcıların Türk Öğrencilerden Beklentileri

Türk Öğrencilerden Beklenti	N	%
Arkadaş Olmak	258	99,2
Çevreyi Birlikte Gezmek	64	18,3
Sorunlarımı Paylaşabilmek	60	17,1

Derslerimde Yardımcı Olmalarını İsterim	87	24,9
Beni Rahatsız Etmesinler Yeter	18	5,1

4.5.7. Katılımcıların Aldıkları Eğitimden Memnuniyet Durumu ve Türkiye’de Yaşamaya Devam Etmeyi İsteme Durumuna İlişkin Bulgular

Katılımcıların grubun Türkiye’de eğitim almaktan genel olarak memnuniyet düzeyi %14,9 ile yüksek, %60,6 ile iyi, %23,1 ile orta ve %1,4 ile düşük düzeyde olduğu görülmüştür.

Katılımcıların grubun Türkiye’de olmaktan genel olarak memnuniyet düzeyi %16,6 ile yüksek, %60 ile iyi, %20,3 ile orta ve %3,1 ile düşük düzeyde olduğu görülmüştür.

Katılımcıların bundan sonraki yaşamlarını Türkiye’de sürdürmek isteme durumu %15,4 ile kesinlikle, %23,1 ile evet, %40,3 ile kararsız, %12,9 olsa bile Gaziantep harici bir bölgede ve %8,3 ile kesinlikle istemediğini ifade etmişlerdir.

Katılımcıların %32,6 ile ülkelerine geri dönmeyi düşündüklerini, %28,3 ile düşünmediklerini ve %39,1 ile belki dönebileceklerini ifade etmişlerdir.

Katılımcıların %24,3 ile ilerde başka bir ülkede yaşamayı düşündüklerini, %37,4 ile düşünmediklerini ve %38,3 ile belki yaşayabileceklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların genel olarak Türkiye’de bulunmaktan, aldıkları eğitimden memnuniyet durumları ve Türkiye’de yaşamaya devam etme durumlarına ait veriler Tablo 35’te verilmiştir.

Tablo 35: Katılımcıların Aldıkları Eğitimden Memnuniyet Durumu ve Türkiye’de Yaşamaya Devam Etme Durumu

Örnekleme Ait Grubun Türkiye’de Eğitim Almaktan Genel Olarak Memnuniyet Düzeyi	N	%
Yüksek	52	14,9
İyi	212	60,6
Orta	81	23,1
Düşük	5	1,4

Örneklem Ait Grubun Türkiye'de Olmaktan Genel Olarak Memnuniyet Düzeyi	N	%
Yüksek	58	16,6
İyi	210	60,0
Orta	71	20,3
Düşük	11	3,1
Örneklem Ait Grubun Bundan Sonraki Yaşamlarını Türkiye'de Sürdürmek İsteme Durumu	N	%
Kesinlikle Evet	54	15,4
Evet	81	23,1
Kararsızım	141	40,3
İsterim Ama Gaziantep Değil	45	12,9
Kesinlikle İstemem	29	8,3
Örneklem Ait Grubun Anavatanlarına Dönmeyi Düşünme Düzeyi	N	%
Evet	114	32,6
Hayır	99	28,3
Belki	137	39,1
Örneklem Ait Grubun İleride Başka Bir Ülkede Yaşamayı İsteme Durumu	N	%
Evet	85	24,3
Hayır	131	37,4
Belki	134	38,3

Katılımcılar %76,3 ile tercih durumları olsa bile tekrardan kendi ülkelerinde yaşamak istediklerini ifade etmişlerdir. Başka ülkede yaşamak isteyenler ise % 6,9 ile Amerika, % 4 ile Avrupa ülkeleri, % 4 ile Kanada, % 2 ile İngiltere, % 2 ile İtalya, % 1,2 ile Avustralya, % 0,6 ile Almanya, Fransa, Norveç, %0,3 ile Azerbaycan, Brezilya, Japonya, Katar, Tunus şeklinde ifade edilmiştir. Katılımcıların ileride yaşamayı düşündükleri ülkelere ait veriler Tablo 36'da verilmiştir.

Tablo 36: Katılımcıların İleride Yaşamak İstedikleri Ülkeler

Yaşamak istedikleri ülke	N	%
Kendi Ülkem	267	76,3
Amerika	24	6,9
Avrupa	14	4,0
Kanada	14	4,0
İngiltere	7	2,0
İtalya	7	2,0
Avustralya	4	1,2
Almanya	2	0,6
Fransa	2	0,6
Mısır	2	0,6
Norveç	2	0,6
Azerbaycan	1	0,3
Brezilya	1	0,3
Japonya	1	0,3
Katar	1	0,3
Tunus	1	0,3
Total	350	100,0

4.6. Katılımcıların Eğitim Hayatına ve Sosyal Hayatını Etkileyen Etmenlere İlişkin

Bulgular

4.6.1. Katılımcıların Cinsiyetleri ile Eğitimdeki Başarıları Arasındaki İlişkiye

Dair Bulgular

Katılımcıların cinsiyet dağılımı ile Türkiye'deki eğitim seviyesi hakkında düşünceleri arasındaki ilişki Tablo 37'de verilmiştir.

Tablo 37: Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı İle Türkiye’deki Eğitim Seviyesini Değerlendirme Durumu Arasındaki İlişki

Örnekleme Ait Cinsiyet Dağılımı	Örnekleme At Grubun Türkiye’deki Eğitim Seviyesini Değerlendirme Durumu											
	Çok Düşük		Düşük		Orta		Yüksek		Çok Yüksek		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Kadın	0	0,0	6	3,3	67	37,0	93	51,4	15	8,3	181	100
Erkek	1	0,6	4	2,4	63	37,3	86	50,9	15	8,9	169	100
Total	1	0,3	10	2,9	130	37,1	179	51,1	30	8,6	350	100

$X^2=1,387$

$Sd=4$

$P=0,846$

Tablo 37’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan örneklem grubunun cinsiyet dağılımı ile örneklem grubunun Türkiye’deki eğitim seviyesini değerlendirme durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p=0,846>0,05$).

Tablo 37’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan ve Türkiye’de eğitim seviyesini değerlendiren kadınların %0’ı çok düşük, %3,3’ü düşük, %37’si orta, %51,4’ü yüksek ve %8,3’ü ise çok yüksek olduğunu belirtmiştir. Buna karşılık Türkiye’deki eğitim seviyesini değerlendiren, araştırmaya katılan erkeklerin ise %0,6’sı çok düşük, %2,4’ü düşük, %37,3’ü orta, %50,9’u yüksek ve %8,9’u eğitim seviyesinin çok yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmaya katılanların çoğu Türkiye’deki eğitim seviyesinin yüksek düzeyde olduğunu belirtmiştir. Bu bulgulara göre katılımcıların cinsiyet farklılıkları ile Türkiye’deki eğitim seviyesini değerlendirmeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

4.6.2. Katılımcıların Geldikleri Bölge İle Türkiye’de Eğitim Almaktan Duydukları Memnuniyet Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular

Katılımcıların geldikleri devletin bulunduğu bölge ile Türkiye’de olmaktan duydukları memnuniyet arasındaki ilişki Tablo 38’de verilmiştir.

Tablo 38: Katılımcıların Geldikleri Devletin Bulunduğu Bölge İle Türkiye’de Olmaktan Duydukları Memnuniyet Arasındaki İlişki

Örneklem Ait Grubun Geldikleri Devletin Bulunduğu Bölge	Örneklem Ait Grubun Türkiye’de Olmaktan Duydukları Genel Memnuniyet Durumu									
	Yüksek		İyi		Orta		Düşük		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Orta Asya	1	5,9	11	64,7	5	29,4	0	0,0	17	100
Orta Doğu	49	15,8	186	60,0	64	20,6	11	3,5	310	100
Balkanlar	3	100	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	100
Afrika	4	26,7	9	60,0	2	13,3	0	0,0	15	100
Amerika	1	50,0	1	50,0	0	0,0	0	0,0	2	100
Diğer	0	0,0	3	100,0	0	0,0	0	0,0	3	100
Total	58	16,6	210	60,0	71	20,3	11	3,1	350	100

X²=23,464

Sd=15

P=0,075

Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan örneklem grubunun geldikleri devletin bulunduğu bölge ile örneklem grubunun Türkiye’de olmaktan duydukları genel memnuniyet durumu ile arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. ($p=0,075>0,05$).

Tabloda görüldüğü gibi Orta Asya’dan gelen katılımcıların %5,9’unun Türkiye’de olmaktan yüksek düzeyde memnuniyet duyduğunu, %64,7’si iyi olduğunu, %29,4’ü orta olduğunu, %0’ı ise düşük düzeyde memnun olduğunu belirtmiştir. Orta Doğu’dan gelenlerin memnuniyet durumunun %15,8’i yüksek düzeyde olduğu, %60’ı iyi olduğu, %20,6’sı orta düzeyde olduğu, %3,5’i ise düşük olduğunu belirtmiştir. Balkanlardan gelenlerin memnuniyet durumunun %100’ünün yüksek olduğu, %0’ının iyi, %0’ının orta ve %0’ının düşük olduğu belirtilmiştir. Afrika’dan gelenlerin memnuniyet durumunun %26,7’sinin yüksek olduğu, %60’ının iyi olduğu, %13,3’ünün orta ve %0’ının düşük olduğu belirtilmiştir. Amerika’dan gelenlerin memnuniyet durumunun %50’sinin yüksek olduğu, %50’sinin iyi olduğu, %0’ının orta ve %0’ının düşük olduğu belirtilmiştir. Diğer bölgelerden gelenlerin ise memnuniyet

durumunun %0'ının yüksek olduğu, %100'ünün iyi olduğu, %0'ının orta ve %0'ının düşük olduğu belirtilmiştir. Bu bulgulara göre katılımcıların geldikleri bölge ile Türkiye'den genel olarak memnuniyet duymaları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

4.6.3. Katılımcıların Kayıt Olma Süreci İle Kayıt İşlemlerini Değerlendirme Durumu Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular

Katılımcıların Türkiye'de üniversiteye kayıt olma süreci ile kayıt işlemleri değerlendirmeleri arasındaki ilişki Tablo 39'da verilmiştir.

Tablo 39: Katılımcıların Türkiye'de Üniversiteye Kayıt Olma Süreci İle Kayıt İşlemlerini Değerlendirme Durumu Arasındaki İlişki

Örnekleme Ait Grubun Türkiye'de Üniversiteye Kayıt Olma Süreçleri	Örnekleme Ait Grubun Kayıt İşlemlerini Değerlendirme Durumu											
	Çok Zor		Zor		Orta		Kolay		Çok Kolay		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1 Aydan Az	7	11,1	12	19,0	21	33,3	16	25,4	7	11,1	63	100
1-3 Ay	24	19,2	39	31,2	53	42,4	9	7,2	0	0,0	125	100
4-6 Ay	14	25,5	22	40,0	15	27,3	4	7,3	0	0,0	55	100
7-9 Ay	8	44,4	1	5,6	6	33,3	2	11,1	1	5,6	18	100
10-12 Ay	13	33,3	17	43,6	9	23,1	0	0,0	0	0,0	39	100
1 Yıldan Fazla	18	36,0	20	40,0	10	20,0	2	4,0	0	0,0	50	100
Total	84	24,0	111	31,7	114	32,6	33	9,4	8	2,3	350	100

$\chi^2=83,669$

Sd=20

P=000

Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan örneklem grubunun Türkiye'de üniversiteye kayıt olma süreçleri ile örneklem grubunun kayıt işlemlerini değerlendirme durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p=0,000<0,05$).

Tabloda görüldüğü gibi 1 aydan az sürede üniversiteye kayıt yaptıran katılımcıların %11,7'si kayıt sürecinin çok zor olduğunu, %19'u zor olduğunu, %33,3'ü orta düzey,

%25,4'ü kolay olduğunu ve %11,1'i çok kolay olduğunu belirtmiştir. 1-3 ay arasında kayıt yaptıran katılımcıların %19,2'si kayıt sürecinin çok zor olduğunu, %31,2'si zor olduğunu, %42,4'ü orta, %7,2'si kolay, %0'ı ise çok kolay olduğunu belirtmiştir. 4-6 ay arasında kayıt yaptıran katılımcıların %25,5'i kayıt sürecinin çok zor olduğunu, %40'ı zor olduğunu, %27,3 orta düzey olduğunu, %7,3 kolay olduğunu, %0'ı çok kolay olduğunu belirtmiştir. 7-9 ay arasında kayıt yaptıran katılımcıların %44,42'ü kayıt sürecinin çok zor olduğunu, %5,6'sı zor olduğunu, %33,3'ü orta düzey, %11,1'i kolay, %5,6'sı ise çok kolay olduğunu belirtmiştir. 10-12 ay arasında kayıt yaptıran katılımcıların %33,3'ü kayıt sürecinin çok zor olduğunu, %43,6'sı zor, %23,1'i orta düzey, %0'ı kolay ve %0'ı çok kolay olduğunu belirtmiştir. Kayıt süreci 1 yıldan fazla süren katılımcıların %36'sı kayıt sürecinin çok zor, %40'ı zor, %20'si orta düzey, %4'ü kolay, %0'ı ise çok kolay olduğunu belirtmiştir. Bu bulgulara göre katılımcıların üniversiteye kayıt olma süreci ile kayıt işlemlerinde zorlanmaları arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

4.6.4. Katılımcıların Türkçe Bilme Düzeyi İle Türkiye'de Eğitim Almadan Duydukları Genel Memnuniyet Durumu Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular

Katılımcıların Türkçe bilme düzeyleri ile Türkiye'de eğitim almaktan duydukları memnuniyet arasındaki ilişki Tablo 40'ta verilmiştir.

Tablo 40: Katılımcıların Türkçe Bilme Düzeyleri İle Türkiye'de Eğitim Almadan Duydukları Genel Memnuniyet Durumu Arasındaki İlişki

Örnekleme Ait Grubun Yeterli Düzeyde Türkçe Bilme Durumu	Örnekleme Ait Grubun Türkiye'de Eğitim Almadan Duydukları Genel Memnuniyet Durumu									
	Yüksek		İyi		Orta		Düşük		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Evet	22	16,8	80	61,1	28	21,4	1	0,8	131	100
Kısmen	18	10,7	101	60,1	46	27,4	3	1,8	168	100
Hayır	12	23,5	31	60,8	7	13,7	1	2,0	51	100
Total	52	14,9	212	60,6	81	23,1	5	1,4	350	100

$X^2=8,957$

$Sd=6$

P=0,176

Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan örneklem grubunun yeterli düzeyde Türkçe bilme durumu ile Türkiye’de eğitim almaktan duydukları genel memnuniyet durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (0,176>0,05).

Tabloda görüldüğü gibi yeterli düzeyde Türkçe bilen katılımcıların %16,8’i Türkiye’de eğitim almaktan yüksek düzeyde memnun olduğunu, %61,1’i iyi, %21,4’ü orta, %0,8’i ise düşük düzeyde memnun olduğunu belirtmiştir. Kısmen Türkçe bilenlerin %10,7’si Türkiye’de eğitim almaktan yüksek düzeyde memnun olduğunu, %60’i iyi, %27,4’ü orta, %1,8’i ise düşük düzeyde memnun olduğunu belirtmiştir. Yeterli düzeyde Türkçe bilmeyen katılımcıların ise %23,5’i Türkiye’de eğitim almaktan yüksek düzeyde memnun olduğunu, %60,8’i iyi, %13,7’si orta, %2’si ise düşük düzeyde memnun olduğunu belirtmiştir. Bu bulgulara göre katılımcıların Türkçe bilme düzeyi ile Türkiye’de aldıkları eğitimden memnuniyetleri ile arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

4.6.5. Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süreleri ile Akademik ve Sosyal Uyumları Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular

Katılımcıların Türkiye’de bulunma süresi ile ders başarı durumları arasındaki ilişki Tablo 41’de verilmiştir.

Tablo 41: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Ders Başarı Durumu Arasındaki İlişki

Örnekleme Ait Grubun Kaç Yıldır Türkiye’de Buldukları Durumu	Örnekleme Ait Grubun Ders Başarı Durumu							
	Başarılı		Orta Düzey		Başarısız		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Yeni Geldim	10	41,7	14	58,3	0	0,0	24	100
Bir Yıldan Az	11	35,5	18	58,1	2	6,5	31	100
Bir Yıldan Fazla	103	34,9	189	64,1	3	1,0	295	100
Total	124	35,4	221	63,1	5	1,4	350	100

X²=6,708

Sd=4

P=0,152

Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan örneklem grubunun Türkiye’de bulunma süresi ile örneklem grubunun ders başarı durumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p=0,152>0,05$).

Tabloya görüldüğü gibi Türkiye’ye yeni gelen katılımcıların %41,7’si derslerinin başarılı, %58,3’ü orta düzey ve %0’ı başarısız olduğunu belirtmiştir. 1 yıldan az süredir Türkiye’de bulunanların %35,5’i derslerinin başarılı, %58,1’i orta düzey ve %6,5’i başarısız olduğunu belirtmiştir. 1 yıldan fazla sürede bulunanların ise 534,9’u derslerinin başarılı, %64,1’i orta düzey ve %1’i başarısız olduğunu belirtmiştir. 1 yıldan fazla süredir Türkiye’de bulunan katılımcıların genelinde ders başarı düzeyinin orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Buna göre araştırmaya katılanların ders başarı düzeylerinin en fazla orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgulara göre katılımcıların Türkiye’de buldukları süre ile ders başarı düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Katılımcıların Türkiye’de bulunma süresi ile seçme şansı olma başka ülkede okumayı isteme düşünceleri arasındaki ilişki Tablo 42’de verilmiştir.

Tablo 42: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Seçme Şansı Olsa Başka Ülkede Okumayı İsteme Durumu Arasındaki İlişki

Örnekleme Ait Grubun Kaç Yıldır Türkiye’de Buldukları Durumu	Örnekleme ait Grubun Seçme Şansı Olsa Başka Ülkede Okumayı İsteme Durumu					
	Evet		Hayır		Total	
	N	%	N	%	N	%
Yeni Geldim	7	29,2	17	70,8	24	100
Bir Yıldan Az	16	51,6	15	48,4	31	100
Bir Yıldan Fazla	90	30,5	205	69,5	295	100
Total	113	32,3	237	67,7	350	100

$X^2=5,830$

$Sd=2$

$P=0,054$

Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan örneklem grubunun Türkiye’de bulunma süresi ile örneklem grubunun seçme şansı olsa başka ülkede okumayı isteyip-istememe durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. ($p=0,054>0,05$).

Tabloya görüldüğü gibi Türkiye'ye yeni gelen katılımcıların %29,2'si seçme şansı olsa başka ülkede okumak istediklerini, %70,8'i ise başka ülkede okumak istemediklerini belirtmiştir. 1 yıldan az bulunanların %51,6'sı başka ülkede okumak istediğini, %48,4'ü ise başka ülkede okumak istemediğini belirtmiştir. 1 yıldan fazla bulunanların ise %30,5'i başka ülkede okumak istediğini, %69,5'i ise başka ülkede okumak istemediğini belirtmiştir. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğunun seçme şansı olsa da başka ülkede okumak istemedikleri tespit edilmiştir. Bu bulgulara göre katılımcıların Türkiye'de bulunma süresi ile tercih şansı olsa başka ülkede okumayı tercih etme durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Katılımcıların Türkiye'de bulunma süresi ile Türkiye'de eğitim almayı devam ettirme düşünceleri arasındaki ilişki Tablo 43'te verilmiştir.

Tablo 43: Katılımcıların Türkiye'de Bulunma Süresi İle Türkiye'de Eğitim Almaya Devam Etmeyi İsteme Durumu Arasındaki ilişki

Örnekleme Ait Grubun Kaç Yıldır Türkiye'de Buldukları Durumu	Örnekleme Ait Grubun Türkiye'de Eğitim Almaya Devam Etmeyi İsteme Durumu					
	Evet		Hayır		Total	
	N	%	N	%	N	%
Yeni Geldim	23	95,8	1	4,2	24	100
Bir Yıldan Az	27	87,1	4	12,9	31	100
Bir Yıldan Fazla	272	92,2	23	7,8	295	100
Total	322	92,0	28	8,0	350	100

$\chi^2=1,508$

$Sd=2$

$P=0,470$

Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan örneklem grubunun Türkiye'de bulunma süresi ile bu örneklem grubunun Türkiye'de eğitim hayatını devam ettirmeyi isteme durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p=0,470>0,05$).

Tabloya görüldüğü Türkiye'ye yeni gelen katılımcıların %95,8'i Türkiye'de eğitim almaya devam etmeyi istediğini, %4,2'si ise istemediğini belirtmiştir. 1 yıldan az bulunanların %87,1'i devam etmeyi istediğini, %12,9'u ise istemediğini belirtmiştir. 1 yıldan fazla süredir bulunanların ise %92,2'si eğitim almaya devam etmeyi istediğini, %7,8'i ise devam etmeyi

istemediğini belirtmiştir. Katılımcıların sırayla en fazla yeni gelenlerin Türkiye’de eğitim almaya devam etmeyi istediği, hemen ardından 1 yıldan fazla kalanların ve 1 yıldan az kalanların takip ettiği saptanmıştır. Bu bulgulara göre katılımcıların Türkiye’de bulunma süresi ile Türkiye’de eğitim almaya devam etmeyi isteme durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Katılımcıların Türkiye’de bulunma süresi ile şuanda seçme şansları olsa yine Türkiye’de okumayı isteme düşünceleri arasındaki ilişki Tablo 44’te verilmiştir.

Tablo 44: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Şuanda Seçme Şansı Olsa Yine Türkiye’de Okumayı İsteme Durumu Arasındaki İlişki

Örnekleme Ait Grubun Kaç Yıldır Türkiye’de Buldukları Durumu	Örnekleme Ait Grubun Şuanda Seçme Şansı Olsa Yine Türkiye’de Okumayı İsteme Durumu					
	Evet		Hayır		Total	
	N	%	N	%	N	%
Yeni Geldim	19	79,2	5	20,8	24	100
Bir Yıldan Az	19	61,3	12	38,7	31	100
Bir Yıldan Fazla	210	71,2	85	28,8	295	100
Total	248	70,9	102	29,1	350	100

$X^2=2,192$

$Sd=2$

$P=0,334$

Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan örneklem grubunun Türkiye’de bulunma süresi ile örneklem grubunun şuanda seçme şansı olsa yine Türkiye’de eğitim almayı isteme durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p=0,334>0,05$).

Tabloda görüldüğü gibi Türkiye’ye yeni gelen katılımcıların %79,2’si şuanda seçme şansı olsa yine Türkiye’de okumak istediğini, %20,8’i ise istemediğini belirtmiştir. 1 yıldan az bulunanların %61,3’ü şuanda seçme şansı olsa yine Türkiye’de okumak istediğini, %38,7’si ise istemediğini belirtmiştir. 1 yıldan fazla bulunanların %71,2’si şuanda seçme şansı olsa yine Türkiye’de okumak istediğini, %28,8’i ise istemediğini belirtmiştir. Bu bulgulara göre katılımcıların Türkiye’de bulunma süresi ile şuanda seçme şansı olsa yine Türkiye’de eğitim almayı istemeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Katılımcıların Türkiye’de bulunma süreleri ile üniversite okumanın Türkiye’de mi yoksa kendi ülkelerinde mi avantajlı olduğu düşünceleri arasındaki ilişki Tablo 45’te verilmiştir.

Tablo 45: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Türkiye’de mi Yoksa Kendi Ülkelerinde mi Eğitim Almanın Avantajlı Olduğu Durum Arasındaki İlişki

Örnekleme Ait Grubun Kaç Yıldır Türkiye’de Buldukları Durumu	Örnekleme Ait Grup İçin Türkiye’de mi Yoksa Kendi Ülkelerinde mi Eğitim Almak Avantajlı					
	Türkiye’de		Kendi Ülkemde		Total	
	N	%	N	%	N	%
Yeni Geldim	20	83,3	4	16,7	24	100
Bir Yıldan Az	24	80,0	6	20,0	30	100
Bir Yıldan Fazla	209	70,8	86	29,2	295	100
Total	253	72,5	96	27,5	349	100

$X^2=2,263$

$Sd=2$

$P=0,264$

Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan örneklem grubunun Türkiye’de bulunma süresi ile örneklem grubunun Türkiye’de mi yoksa kendi ülkelerinde mi eğitim almanın avantajlı olduğu durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p=0,264>0,05$).

Tabloda görüldüğü gibi Türkiye’ye yeni gelen katılımcıların %83,3’ü Türkiye’de eğitim almanın avantajlı olduğunu, %16,7’si ise kendi ülkelerinde eğitim almanın avantajlı olduğunu belirtmiştir. 1 yıldan az bulunanların %80’i Türkiye’de, %20’si ise kendi ülkelerinde eğitim almanın avantajlı olduğunu belirtmiştir. 1 yıldan fazla bulunanların %70,8’i Türkiye’de, %29,2’si ise kendi ülkelerinde eğitim almanın avantajlı olduğunu belirtmiştir. Bu bulgulara göre katılımcıların Türkiye’de bulunma süresi ile Türkiye’de mi yoksa kendi ülkelerinde mi eğitim almanın avantajlı olduğu durum arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Katılımcıların Türkiye’de bulunma süresi ile Türkiye’deki eğitim seviyesi hakkında düşünceleri arasındaki ilişki Tablo 46’da verilmiştir.

Tablo 46: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Türkiye’deki Eğitim Seviyesini Değerlendirme Durumu Arasındaki İlişki

Örnekleme Ait Grubun Kaç Yıldır Türkiye’de Buldukları Durumu	Örnekleme Ait Grubun Türkiye’deki Eğitim Seviyesini Değerlendirme Durumu											
	Çok Düşük		Düşük		Orta		Yüksek		Çok Yüksek		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Yeni Geldim	0	0,0	0	0,0	8	33,3	13	54,2	3	12,5	24	100
Bir Yıldan Az	0	0,0	2	6,5	9	29,0	14	45,2	6	19,4	31	100
Bir Yıldan Fazla	1	0,3	8	2,7	113	38,3	152	51,5	21	7,1	295	100
Total	1	0,3	10	2,9	130	37,1	179	51,1	30	8,6	350	100

$\chi^2=8,868$

Sd=8

P=0,370

Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan örneklem grubunun Türkiye’de bulunma süresi ile örneklem grubunun Türkiye’deki eğitim seviyesini değerlendirme durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p=0,370>0,05$).

Tabloda görüldüğü gibi Türkiye’ye yeni gelen katılımcıların eğitim seviyesini %0’ının çok düşük, %0’ının düşük, %33,3’ünün orta, %54,2’sinin yüksek, %12,5’inin ise çok yüksek buldukları belirtilmiştir. 1 yıldan az bulunanların %0’ı eğitim seviyesinin çok düşük, %6,5’i düşük, %29’u orta, %45,2’si yüksek, %19,4’ü ise çok yüksek olduğunu belirtmiştir. 1 yıldan fazla bulunan katılımcıların %0,3’ü eğitim seviyesinin çok düşük, %2,7’si düşük, %38,3’ü orta, %51,5’i yüksek ve %7,1’i çok yüksek olduğunu belirtmiştir. Bu bulgulara göre araştırmaya katılan katılımcıların Türkiye’de buldukları süre ile eğitim seviyesini değerlendirmeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Katılımcıların Türkiye’de bulunma süreleri ile öğretim üyelerinin alanlarında yeterli bulmaları arasındaki ilişki Tablo 47’de verilmiştir.

Tablo 47: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Öğretim Üyelerinin Alanlarındaki Yeterliliklerini Değerlendirme Durumu Arasındaki İlişki

Örnekleme Ait Grubun Kaç Yıldır Türkiye’de Buldukları Durumu	Örnekleme Ait Grubun Öğretim Üyelerinin Alanlarında Yeterliliklerini Değerlendirme Durumu											
	Çok Düşük		Düşük		Orta		Yüksek		Çok Yüksek		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Yeni Geldim	0	0,0	1	4,2	8	33,3	15	62,5	0	0,0	24	100
Bir Yıldan Az	1	3,2	2	6,5	13	41,9	13	41,9	2	6,5	31	100
Bir Yıldan Fazla	2	0,7	10	3,4	123	41,7	142	48,1	18	6,1	295	100
Total	3	0,9	13	3,7	144	41,1	170	48,6	20	5,7	350	100

X²=6,180

Sd=8

P= 0,627

Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan örneklem grubunun Türkiye’de bulunma süresi ile örneklem grubunun öğretim üyelerinin alanlarındaki yeterliliklerini değerlendirme durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (p=0,627>0,05).

Tabloda görüldüğü gibi Türkiye’ye yeni gelen katılımcılar öğretim üyelerinin alanlarındaki yeterliliklerini %0’ı çok düşük, %4,2’si düşük, %33,32’ü orta, %62,5’i yüksek, %0’ı ise çok yüksek olarak belirtilmiştir. 1 yıldan az bulunanlar öğretim üyelerinin alanlarındaki yeterlilikleri %3,2’si çok düşük, %6,5’i düşük, %41,9’u orta, %41,9’u yüksek ve %6,5’i çok yüksek olarak belirtilmiştir. 1 yıldan fazla bulunanların ise %0,7’si çok düşük, %3,4’ü düşük, %41,7’si orta, %48,1’i yüksek ve %6,1’i çok yüksek olarak belirtilmiştir. Bu bulgulara göre katılımcıların Türkiye’de bulunma süresi ile Öğretim görevlilerinin alanlarındaki yeterli bulmaları durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Katılımcıların Türkiye’de bulunma süreleri ile yeterli düzeyde Türkçe bilmeleri arasındaki ilişki Tablo 48’de verilmiştir.

Tablo 48: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Yeterli Düzeyde Türkçe Bilme Durumu Arasındaki İlişki

Örnekleme Ait Grubun Kaç Yıldır Türkiye’de Buldukları Durumu	Örnekleme Ait Grubun Yeterli Düzeyde Türkçe Bilme Durumu							
	Evet		Kısmen		Hayır		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Yeni Geldim	5	20,8	4	16,7	15	62,5	24	100
Bir Yıldan Az	8	25,8	20	64,5	3	9,7	31	100
Bir Yıldan Fazla	118	40,0	144	48,8	33	11,2	295	100
Total	131	37,4	168	48,0	51	14,6	350	100

$X^2=50,782$

$Sd=4$

$P=0,000$

Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan örneklem grubunun Türkiye’de bulunma süresi ile örneklem grubunun yeterli düzeyde Türkçe bilme durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p=0,000<0,05$).

Tabloda görüldüğü gibi Türkiye’ye yeni gelen katılımcıların %20,8’i yeterli düzeyde Türkçe bildiğini, %16,7’si kısmen bildiğini, %62,5’i ise yeterli düzeyde Türkçe bilmediğini belirtmiştir. 1 yıldan az bulunanların %25,8’i yeterli düzeyde Türkçe bildiğini, %64,5’i kısmen bildiğini, %9,7’si ise bilmediğini belirtmiştir. 1 yıldan fazla bulunanların ise %40’ı yeterli düzeyde Türkçe bildiğini, %48,8’i kısmen bildiğini ve %11,2’si yeterli düzeyde Türkçe bilmediğini belirtmiştir. Buna göre katılımcıların sırayla en fazla bir yıldan fazla bulunanların yeterli düzeyde Türkçe bildiği, sonrasında bir yıldan az bulunanların yeterli düzeyde Türkçe bildikleri ve bir yıldan az süre bulunanların daha az Türkçe bildikleri saptanmıştır. Bu bulgulara göre katılımcıların Türkiye’de bulunma süresi ile yeterli düzeyde Türkçe bilmeleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların Türkiye’de bulunma süreleri ile sınıflarındaki Türk öğrencilerle iletişimleri arasındaki ilişki Tablo 49’da verilmiştir.

Tablo 49: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Sınıflarındaki Türk Öğrencilerle İletişimlerini Değerlendirme Durumu Arasındaki İlişki

Örnekleme Ait Grubun Kaç Yıldır Türkiye’de Buldukları Durumu	Örnekleme Ait Grubun Sınıflarındaki Türk Öğrencilerle İletişimlerini Değerlendirme Durumu							
	İyi		Orta		Kötü		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Yeni Geldim	5	20,8	11	45,8	8	33,3	24	100
Bir Yıldan Az	9	29,0	15	48,4	7	22,6	31	100
Bir Yıldan Fazla	123	41,7	132	44,7	40	13,6	295	100
Total	137	39,1	158	45,1	55	15,7	350	100

$X^2=9,984$

$Sd=4$

$P=0,041$

Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan örneklem grubunun Türkiye’de bulunma süresi ile örneklem grubunun sınıflarındaki Türk öğrencilerle iletişimlerini değerlendirme durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p=0,041<0,05$).

Tabloda görüldüğü gibi Türkiye’ye yeni gelen katılımcıların %20,8’i sınıfındaki Türk öğrencilerle iletişiminin iyi olduğunu, %45,8’i orta düzeyde olduğunu, %33,3’ü ise kötü olduğunu belirtmiştir. 1 yıldan az bulunanların %29’u sınıfındaki Türk öğrencilerle iletişiminin iyi olduğunu, %48,8’i orta düzeyde olduğunu, %22,6’sı ise kötü olduğunu belirtmiştir. 1 yıldan fazla bulunanların %41,7’si sınıfındaki Türk öğrencilerle iletişiminin iyi olduğunu, %44,7’si orta düzeyde olduğunu, %13,6’sı ise kötü olduğunu belirtmiştir. Buna göre katılımcıların Türkiye’de bulunma süresi arttıkça sınıfındaki Türk öğrencilerle iletişimlerinin arttığı belirlenmiştir. Bu bulgulara göre katılımcıların Türkiye’de bulunma süresi ile sınıfındaki Türk öğrencilerle iletişimlerini arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların Türkiye’de bulunma süreleri ile Türkiye’de eğitim almaktan duydukları memnuniyet arasındaki ilişki Tablo 50’de verilmiştir.

Tablo 50: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Türkiye’de Eğitim Almaktan Duydukları Genel Memnuniyet Durumu Arasındaki İlişki

Örnekleme Ait Grubun Kaç Yıldır Türkiye’de Buldukları Durumu	Örnekleme Ait Grubun Türkiye’de Eğitim Almaktan Duydukları Genel Memnuniyet Durumu									
	Yüksek		İyi		Orta		Düşük		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Yeni Geldim	7	29,2	12	50,0	5	20,8	0	0,0	24	100
Bir Yıldan Az	11	35,5	13	41,9	7	22,6	0	0,0	31	100
Bir Yıldan Fazla	34	11,5	187	63,4	69	23,4	5	1,7	295	100
Total	52	14,9	212	60,6	81	23,1	5	1,4	350	100

$X^2=17,996$

$Sd=6$

$P=0,006$

Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan örneklem grubunun Türkiye’de bulunma süresi ile örneklem grubunun Türkiye’de eğitim almaktan duydukları genel memnuniyet durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p=0,006<0,05$).

Tabloda görüldüğü gibi Türkiye’ye yeni gelen katılımcıların %29,2’si Türkiye’de eğitim almaktan duydukları memnuniyetin yüksek olduğunu, %50’si iyi olduğunu, %20,8’i orta düzeyde olduğunu, %0’ı ise düşük olduğunu belirtmiştir. 1 yıldan az bulunanların %35,5’i memnuniyetinin yüksek olduğunu, %41,9’u iyi olduğunu, %22,6’sı orta düzeyde olduğunu, %0’ı ise düşük olduğunu belirtmiştir. 1 yıldan fazla bulunanların %11,5’i memnuniyetinin yüksek olduğunu, %63,4’ü iyi olduğunu, %23,4’ü orta düzeyde olduğunu ve %1,7’si düşük olduğunu belirtmiştir. Bu bulgulara göre katılımcıların Türkiye’de bulunma süresi ile Türkiye’de eğitim almaktan duydukları memnuniyet arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Katılımcıların Türkiye’de bulunma süreleri ile Türkiye’de olmaktan genel olarak duydukları memnuniyet arasındaki ilişki Tablo 51’de verilmiştir.

Tablo 51: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Türkiye’de Olmaktan Duydukları Genel Memnuniyet Durumu Arasındaki İlişki

Örnekleme Ait Grubun Kaç Yıldır Türkiye’de Buldukları Durumu	Örnekleme Ait Grubun Türkiye’de Olmaktan Duydukları Genel Memnuniyet Durumu									
	Yüksek		İyi		Orta		Düşük		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Yeni Geldim	3	12,5	15	62,5	6	25,0	0	0,0	24	0,0
Bir Yıldan Az	6	19,4	17	54,8	8	25,8	0	0,0	31	0,0
Bir Yıldan Fazla	49	16,6	178	60,3	57	19,3	11	3,7	295	0,0
Total	58	16,6	210	60,0	71	20,3	11	3,1	350	0,0

$X^2=3,468$

$Sd=6$

$P=0,748$

Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan örneklem grubunun Türkiye’de bulunma süresi ile örneklem grubunun Türkiye’de bulunmaktan duydukları genel memnuniyet durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p=0,748>0,05$).

Tabloda görüldüğü gibi Türkiye’ye yeni gelen katılımcıların %12,5’i Türkiye’de olmaktan duydukları memnuniyetin yüksek olduğunu, %62,5’i iyi olduğunu, %25’i orta düzeyde olduğunu, %0’ı ise düşük olduğunu belirtmiştir. 1 yıldan az bulunanların %19,4’ü Türkiye’de olmaktan duydukları memnuniyetin yüksek olduğunu, %54,8’i iyi olduğunu, %25,8’i orta düzeyde olduğunu, %0’ı ise düşük olduğunu belirtmiştir. 1 yıldan fazla bulunanların %16,6’sı Türkiye’de olmaktan duydukları memnuniyetin yüksek olduğunu, %60,3’ü iyi olduğunu, %19,3’ü orta düzeyde olduğunu, %3,7’si düşük olduğunu belirtmiştir. Bu bulgulara göre katılımcıların Türkiye’de buldukları süre ile Türkiye’de olmaktan duydukları memnuniyet arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Katılımcıların Türkiye’de bulunma süresi ile bundan sonraki yaşamlarını Türkiye’de devam ettirmeyi düşünmeleri arasındaki ilişki Tablo 52’de verilmiştir.

Tablo 52: Katılımcıların Türkiye’de Bulunma Süresi İle Bundan Sonraki Yaşamlarını Türkiye’de Devam Ettirmeyi İsteme Durumu Arasındaki İlişki

Örnekleme Ait Grubun Kaç Yıldır Türkiye’de Buldukları Durumu	Örnekleme Ait Grubun Bundan Sonraki Yaşamlarını Türkiye’de Sürdürmeyi İsteme Durumu											
	Kesinlikle Evet		Evet		Kararsızım		İsterim Ama Gaziantep Değil		Kesinlikle İstemem		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Yeni Geldim	7	29,2	4	16,7	9	37,5	4	16,7	0	0,0	24	100
Bir Yıldan Az	5	16,1	5	16,1	12	38,7	5	16,1	4	12,9	31	100
Bir Yıldan Fazla	42	14,2	72	24,4	120	40,7	36	12,2	25	8,5	295	100
Total	54	15,4	81	23,1	141	40,3	45	12,9	29	8,3	350	100

X²=8,017

Sd=8

P=0,432

Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan örneklem grubunun Türkiye’de bulunma süresi ile örneklem grubunun bundan sonraki yaşamlarını Türkiye’de sürdürmeyi isteme durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p=0,432>0,05$).

Tabloda görüldüğü gibi Türkiye’ye yeni gelen katılımcıların %29,2’si bundan sonraki yaşamlarını kesinlikle Türkiye’de sürdürmek istediğini, %16,7’si devam ettirmeyi istediğini, %37,5’i kararsız olduğunu, %16,7’si istediklerini ama Gaziantep olmadığını, %0’ı ise kesinlikle istemediğini belirtilmiştir. 1 yıldan az bulunanların bundan sonraki yaşamlarını Türkiye’de sürdürmeyi %16,1’inin kesinlikle istediği, %16,1’inin devam ettirmeyi istediği, %38,7’sinin kararsız olduğu, %16,1’inin istedikleri ama Gaziantep olmadığı, %12,9’unun ise kesinlikle istemediği belirtilmiştir. 1 yıldan fazla bulunanların bundan sonraki yaşamlarını Türkiye’de sürdürmeyi %14,2’sinin kesinlikle istediği, %24,4’ünün devam ettirmeyi istediği, %40,7’sinin kararsız kaldığı, %12,2’sinin istediği ama Gaziantep olmadığı, %8,5’inin ise kesinlikle istemediği belirtilmiştir. Bu bulgulara göre katılımcıların Türkiye’de bulunma süresi ile bundan sonraki yaşamlarını Türkiye’de sürdürmeyi istemeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

5.1.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri ve Türkiye'ye Gelme Nedenlerine İlişkin Sonuçlar

Araştırmaya katılan katılımcıların %51,7'sinin kadın, %48,3'ünün erkek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin eğitim hayatını etkileyen etmenler bakımından bu araştırmada ortaya çıkan sonuca göre; cinsiyet değişkenine bağlı olarak öğrencilerin Türkiye'deki eğitim seviyesini değerlendirmelerinde anlamlı bir fark bulunmadığı saptanmıştır.

Araştırmaya katılan katılımcıların yaş aralığının çoğu, üniversite öğrencisinin yaş aralığı olarak ifade edilen 17-23 yaş aralığındadır. Üniversite öğrencileri yavaş yavaş gençlik döneminin sona yaklaştığı ve olgunluk (yetişkinlik) döneminin başladığı bir dönemdir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yavaş yavaş gençlik döneminden çıkma, yetişkinliğe geçme döneminde olduklarını bilmek katılımcıların özelliklerini bilmek açısından önemlidir. Bu dönem gençlerin daha fazla eğitim olanağı bulduğu, çevresindeki diğer insanların yaşama dair görüşleri, kişilerle arasında olan problemleri ele alış biçimi ve tanışıklığı artırdığı, kendi sınırlarını diğer insanlarınkiyle karşılaştırarak deneme-yanılma yolu ile yaşamdaki yollarını çizdikleri dönemdir (Özbay ve Öztürk, 1992:21).

Araştırmaya katılan katılımcıların %17,7'sinin evli ve %82,3'ünün bekâr olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğu bekârdır. Evli olan öğrencilerin ise %89,1'inin çocuğu yoktur. Katılımcıların çok azı evli ve evli olanların çoğu da çocuksuzdur. Çocuk sahibi olan öğrencilerin %4,6'sı tek, %3,2'si iki, %2'si üç ve %1,1'i ise 4 ve üzeri sayıda çocuk sahibidir. Genel yaş aralığının üzerinde olan azınlığın evli olsalar da eğitimini sürdürmeleri ve henüz çocuk sahibi olmamaları katılımcıların eğitimi ön plana aldıkları söylenebilir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin aylık gelir düzeylerinin %14,6 ile 500 TL altında, %46 ile 501-1000 TL arasında, %19,7 ile 1001-2000 TL arasında, %19,7 ile 2001 TL ve üzerinde aylık gelirlere sahip olduğu görülmüştür. Öğrencilerin yarıya yakın bir bölümünün 501-1000

TL arasında gelire sahip olduğu, yaklaşık beşte birinin 2001 TL üzerinde gelire sahip olduğu görülmüştür. Öğrencilerin büyük bir bölümü aylık gelir bakımından asgari ücret altında gelire sahip olduğu görülmektedir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin aylık giderleri %25,1 ile 500 TL altında, %44,6 ile 501-1000 TL arasında, %15,1 ile 1001-2000 TL arasında, %15,1 ile 2001 TL olduğu görülmüştür. Aylık gider olarak öğrencilerin büyük bir bölümünün 501-1000 TL arasında aylık gider düzeyine sahip olduğu, aylık gelirleri incelendiğinde ise aylık gelir düzeyleri ile giderlerin dengeli düzeylerde olduğu görülebilir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin gelirlerinin Türkiye'deki ihtiyaçlarını karşılama düzeylerinin %16,3 ile yeterli, %37,7 ile yetersiz, %46 ile kısmen yeterli olarak tanımlamıştır. Öğrencilerin sadece çok düşük bir oranı gelirlerinin ihtiyaçlarını karşılama düzeylerini yeterli olarak tanımlamıştır. Öğrencilerin yaklaşık %84'ü gelirlerinin ihtiyaçlarını karşılama düzeylerini yeterli değil veya kısmen yeterli olarak ifade etmiştir. Öğrencilerin genel olarak ihtiyaçlarını karşılama konusunda sorunlar yaşadığı ifade edilebilir. Öğrencilerin üniversite hayatında en çok zorlandıkları konulardan biri ekonomik sorunlardır.

Yabancı uyruklu öğrencilerin %36'sı çalışarak, %66'si ailesinden, %34,6'nın Türkiye'den aldığı burs, %0,9'u kendi ülkesinin bursu ile ve %7,7'si ise diğer yollardan gelirlerini sağladıklarını ifade etmişlerdir. Öğrenciler gelirlerini en yüksek düzeyde ailelerinden, çalışarak ve burslar ile sağladığını ifade etmişlerdir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin %62,6'sının çalışmadığı, %8,6'nın 1 yıldan az, %11,7'nin 1-2 yıl, %11,1'nin 3-5 yıl ve %6'nın 6 yıl ve üzerinde sürelerde çalıştığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin yaklaşık üçte birinin gelir getirici bir işte çalıştığı görülmüştür. Çalışan bireylerin %24,4 ile çalışmaktan dolayı derslerinin olumsuz olarak, %31,3'ü etkilenmediğini ve %44,3'nün ise kısmen olumsuz etkilendiğini ifade etmişlerdir. Çalışan öğrencilerin büyük bir bölümünün derslerinin çalışma durumundan dolayı olumsuz olarak etkilendiği görülmektedir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin %26'sı çalışmaktan dolayı okula ara vermek zorunda olduğunu ifade etmişlerdir. Çalışan her dört öğrenciden biri çalışma hayatından dolayı okula ara vermektedir. Yabancı uyruklu öğrencilerin %6'sı çalıştıkları işletmenin aile şirketi olduğunu ifade etmişlerdir. Yabancı uyruklu öğrencilerin %38,8'i kendi ülkelerinde de okurken çalışmak zorunda olduklarını bildirmişlerdir. Çalışmak zorunda olduğunu ifade eden öğrencilerin büyük bir bölümü ülkelerinde eğitim görürken de çalışmak zorunda olduklarını

ifade etmiştir. Yani öğrenciler eğitim hayatlarına devam etmek için çalışmak zorunda kalmaktadırlar.

Yabancı uyruklu öğrencilerin en yüksek oranlarda %81,2'i Suriye, %1,7'si Irak, İran, Türkmenistan, %1,4'ü Afganistan, Filistin, Mısır, %1'i Kırgızistan ülkelerinin vatandaşı olduğu görülmüştür. Yabancı uyruklu öğrencilerin %4,9'u Orta Asya, %88,6'sı Ortadoğu, %4,3'ü Balkanlar, %0,6'sı Afrika ve %0,9'u Amerika kıtası bölgelerinden olduğu görülmüştür.

Yabancı uyruklu öğrencilerin en yüksek oranlarda %81,2'i Suriye, %1,7'si Irak, Türkmenistan, %1,4'ü Mısır ve %1,1'inin Afganistan, Irak, Kırgızistan ülkelerinden geldiği görülmüştür.

Öğrencilerin ağırlıklı olarak Suriye vatandaşı oldukları ve yüksek olarak Ortadoğu bölgesinden geldikleri görülmektedir. Ortadoğu haricinde olan öğrencilerin oranı %11 civarında olup bu öğrenciler Asya, Doğu Avrupa, Amerika ve Afrika bölgelerinden gelmişlerdir. Çalışmanın kavramsal çerçevesinde de bahsedildiği gibi Türkiye'ye okumak için gelen yabancı uyruklu öğrencilerin büyük çoğunluğunu sınır komşumuz Suriye oluşturmaktadır. Bunu hemen ardından ise Irak, İran ve Türk Cumhuriyetlerinden gelen öğrenciler oluşturmaktadır. Türkiye, Ortadoğu ve Orta Asya'daki öğrenciler tarafından diğer bölgelere oranla daha fazla tercih edilmekte ve bu ülkenin öğrencileri Türkiye'ye daha sıcak bakmaktadır. Aynı zamanda öğrenciler burada yaşamaktan memnundurlar. Bu çalışmada da Suriyeli öğrenciler %81,2 çoğunlukla göze çarpmaktadır. Gaziantep ilinin sınır komşusu olması bu rakam için avantaj sağlamaktadır.

Öğrencilerin sosyal uyumunu etkileyen etmenler bakımından bu çalışmada ortaya çıkan sonuçlara göre; öğrencilerin geldiği devletin bulunduğu bölge ile Türkiye'de olmaktan duydukları memnuniyetleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Yabancı uyruklu öğrencilerin %6,9'u ülkeye geldiklerinden beri, %8,9'u bir yıldan az, %84,3'ü bir yıldan fazla süredir. Öğrencilerin büyük bir bölümünün bir yıldan fazla süredir Türkiye'de buldukları tespit edilmiştir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin %35,4'ü Gaziantep'e gelmeden önce Türkiye'de başka bir şehirde yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin yaklaşık 3'te biri Gaziantep'e gelmeden önce başka şehirlerde de yaşadığı görülmüştür. Fakat öğrencilerin büyük bölümünün Gaziantep'ten başka bir şehirde yaşamadığı görülmektedir.

Öğrenciler ülkelerinden %74,3 ile savaş, %17,1 ile ekonomik sorunlar, %15,7 ile politik sorunlar, %22,9 ile düşük eğitim kalitesi, %26 ile güvenlik sorunları, %10,9 ile diğer sebeplerden dolayı ayrılmışlardır. Öğrencilerin çok büyük bir bölümü ülkelerinden savaş nedeni ile ayrılmışlardır. Bu durum Suriyeli katılımcıların çalışmada ağırlıklı olarak olmasından kaynaklandığı görülebilir. Fakat yaklaşık her beş öğrenciden biri kendi ülkelerindeki eğitim sisteminin yeterli düzeylerde olmamasından dolayı da Türkiye’de eğitim almayı tercih ettiği görülmektedir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’yi %57,7 oranında coğrafi yakınlık, %46,9 oranında güvenli olduğu için, %39,1 oranında kültürel yakınlık, %18,3 ile burs imkânı %16,3 ile Türkiye’nin gelişen siyasi ve ekonomik durumu, %8 ile üniversitelerin tanıtımları, % 12,9 ile iş imkânları % 15,7 ile akrabalarının Türkiye’ye de olması ve % 3,1 ile arkadaşlarının tavsiyesi nedeni ile tercih ettikleri görülmüştür. Öğrencilerin Türkiye’de eğitim almayı tercih nedenlerinin başlıca sebepleri coğrafi yakınlık, güvenlik ve kültürel yakınlık olarak görülmektedir. Türkiye’de eğitim almayı Türkiye’nin gelişen siyasi ve ekonomik durumu, üniversitelerin tanıtımları ve iş imkânları nedeni ile seçen öğrencilerin oranlarının düşük olduğu görülmüştür. Öğrencilerin erişilebilir olması, güvenli ve kendilerine uygun bir sosyal yapının olması nedeni ile Türkiye’yi tercih ettikleri söylenebilir.

5.1.2. Katılımcıların Eğitim Durumlarına İlişkin Sonuçlar

Çalışmada yabancı uyruklu öğrencilerin %17,4 ile ilahiyat, %15,1 ile Türkçe hazırlık, %6,6 ile iktisat, %5,4 ile işletme, %4,9 ile inşaat mühendisliği, %3,1 ile tıp, %2,9 ile kimya bölümü, %2,3 ile sınıf öğretmenliği, %2,3 ile gıda mühendisliği ve %1,4 ile bilgisayar mühendisliği ve İngilizce öğretmenliği bölümlerinde eğitim gördükleri tespit edilmiştir. Yabancı uyruklu öğrencilerin en yüksek oranda tercih ettiği bölümlerin ilahiyat ve Türkçe hazırlık bölümleri olduğu görülmüştür. Diğer bölümlerin ağırlıkları beklenen aralıklarda yer aldığı görülmektedir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin %19,2’si mühendislik, %18’i ilahiyat, %15,4’ü TÖMER, %15,5’i iktisadi ve idari bilimler fakültesi, %6,9’u eğitim, %7,5’i fen, %4,6’sı sağlık bilimleri, %3,1’i tıp, %1,7’si güzel sanatlar, %1,4’ü diş hekimliği ve sosyal bilimler, %1,2’si sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu, %1,1’i mimarlık fakültelerinde eğitimlerine devam ettikleri görülmüştür. Öğrenciler ağırlıklı olarak mühendislik ve İlahiyat fakültelerini tercih etmektedirler.

Öğrenciler %61,7 ile sosyal bilimler, %28 ile fen bilimleri, %10,3 ile sağlık bilimleri alanlarında eğitim gördüklerini ifade etmişlerdir. Öğrenciler ağırlıklı olarak sosyal bilimler alanındaki bölümleri tercih etmektedirler. Öğrencilerin %56,6'nın Türkçe, %28,6'nın İngilizce ve %14,9'nun Arapça dillerinde eğitim gördükleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin %74 ile istedikleri bölümlerde eğitim gördüğü tespit edilmiştir. Öğrencilerin %74'ü Türkiye'de eğitim görmeyi kendilerinin istedikleri, %11,7 ile ailelerinin ve %14,3 ile zorunluluk nedeni ifade etmişlerdir. Öğrenciler ağırlıklı olarak sosyal bilimler alanındaki bölümleri tercih etmektedirler. Öğrenciler yarısından Türkçe dilinde eğitim almaktayken yarıya yakını İngilizce ve Arapça dillerinden eğitim almaktadır.

Öğrencilerin %60,3'ü ailesinin Gaziantep'te yaşadığından dolayı, %10,3'ü arkadaşlarının Gaziantep'te yaşadığından dolayı, %16,9'nun ülkesine yakın olmasından, %14,3'nün üniversitenin tanıtımlarından, %22,9'nun üniversitenin imkânlarından dolayı Gaziantep ilini seçtikleri görülmüştür. Gaziantep ilini eğitim almak için seçen katılımcıların büyük bir bölümü yakınlarından dolayı seçim yaptığını, katılımcıların çok düşük oranlarda üniversite imkânlarından dolayı ve tanımlardan dolayı seçim yaptıklarını ifade etmiştir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin %75,1'nin üniversiteye Türkiye'de başladıkları görülmüştür. Yabancı uyruklu öğrencilerin %48,9'nun eğitimlerine ara vermedikleri görülmüştür. Öğrenimlerine ara veren öğrenciler %10,6 ile 1 dönem, %15,1 ile 2 dönem, %6 ile 3 dönem, %16,9 ile 4 dönem, %0,6 ile 5 dönem, %0,6 ile 6 dönem, %0,6 ile 7 dönem ve %0,6 ile 8 dönem ve üzerinde sürelerde ara verdiklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin büyük bir kısmı üniversite hayatı ile ilk olarak Türkiye'de tanıştığı görülmüştür. Öğrencilerin neredeyse yarısının eğitimlerine ara vermek zorunda kaldığı görülmektedir. Öğrenciler yüksek oranlarda 1 ile 4 dönem arasında okullarını dondurdukları görülmüştür.

Öğrencilerin eğitimlerine ara verme nedenleri %10,9 ile ekonomik sorunlar, %20 ile çalışmak için, %2,3 ile sağlık sorunları, %56 ile savaş, %8 ile diğer nedenlerden dolayı olduğu görülmüştür. Eğitimlerine ara vermek zorunda olan katılımcıların en yüksek düzeyde savaş ortamının etkilediği görülmektedir. Suriye kökenli öğrencilerin yaşanan iç savaş nedeni ile eğitimlerine ara verdikleri görülmektedir. Diğer önemli konuların ise ekonomik nedenlerden kaynaklandığı görülmüştür.

Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'de üniversiteye kayıt olma süreleri %18 ile 1 aydan az, %35,7 ile 1-3 ay, %15,7 ile 7-9 ay, %11,1 ile 10-12 ay ve %14,3 ile 1 yıldan fazla olduğu görülmektedir. Öğrenciler Türkiye'de üniversiteye kayıt işlemlerini %24 ile çok zor,

%31,7 ile zor, %32,6 ile orta derecede zor, %9,4 ile kolay ve %2,3 ile çok kolay olarak ifade etmiştir. Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’de üniversiteye kayıt olma süreleri ağırlıklı olarak 1-3 ay arası gibi uzun sayılabilecek sürelerde gerçekleştiği görülmüştür. Öğrencilerin yaklaşık %14’ü kayıt için bir yıl ve üzerinde sürelerde beklendiği ifade etmiştir. Genel olarak kayıt sürelerinin uzun sürelerde gerçekleştiği söylenebilir. Buna bağlı olarak da öğrenciler kayıt olma sürecini yüksek oranlarda zor veya çok zor olarak nitelemişlerdir. Öğrencilerin çok azı sürecin kolay olduğunu ifade etmiştir.

Öğrencilerin eğitim hayatını etkileyen etmenler bakımından bu araştırmada ortaya çıkan sonuca göre; öğrencilerin Türkiye’de üniversiteye kayıt olma süreçler ile kayıt işlemlerini değerlendirmeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin kayıt olma süreçlerinin uzadıkça kayıt işlemlerinin de zorlaştığı saptanmıştır.

Öğrencilerin yaşadığı zorluklar %8,3 ile diplomanın olmaması, %8,3 ile akreditasyon, %39,7 ile dil bilmemek, %21,7 ile kayıt adımlarını tam olarak bilememek ve %22 ile bürokratik engeller olarak tespit edilmiştir. Kayıt sürecinde en öğrenciler kayıt olma konusundaki zorlukların dil engeli, kayıt sürecini bilememesi ve bürokratik engeller olarak tanımlamışlardır.

Kayıt sırasında öğrencilerin %46,9 ile yakınlarından, %40,9 ile daha önce burada okumaya gelen aynı ülkeden öğrencilerden, %3,7 ile kendi ülke konsolosluklarından, %4 ile Türk derneklerinden ve %4,6 ile diğer Türk öğrencilerden yardım aldıkları görülmüştür. Kayıt sürecinde öğrencilere en çok yardım edenlerin yakınları ve daha önce Türkiye’ye gelen yakın arkadaşlarının olduğu görülmüştür. Öğrenciler zorlandıklarında çevresindeki tanıdıklarından yardım almayı tercih etmektedirler.

Öğrenciler %35,4’nün başarılı, %63,1’nin orta düzeyde başarılı ve %1,4’nün ise başarısız olduklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin başarı düzeylerinin genellikle orta düzeyde başarı seviyesinde olduğu fakat başarısız öğrencilerin oranlarının çok düşük olduğu görülmüştür. Öğrenciler %32,3 ile seçme şansları olsa başka bir ülkede eğitim görmeyi istediklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin nedeysse üçte biri zorunlu durumlardan dolayı Türkiye’yi seçtiğini ifade etmiştir. Öğrencilerin birçoğu yılsonu itibariyle derslerinde başarısızlığa uğrayabilmektedir. Bu başarısızlığın önlenmesi ancak başarıyı etkileyen etmenlerin belirlenmesine bağlıdır. Başarıyı etkileyen önemli faktörler belirlenirse başarısızlığa sebep olan faktörlerin kontrol altına alınabileceği düşünülmektedir (Özgüven, 1992).

Öğrencilerin eğitim hayatını etkileyen etmenler bakımından bu araştırmada ortaya çıkan sonuca göre; öğrencilerin Türkiye’de bulunma süresi ile ders başarı düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Yabancı uyruklu öğrencilerin seçime şansı olsa %6,6 ile Amerika, %4,9 ile Kanada, %4,3 ile İngiltere, %2,6 ile Suriye, %1,4 ile Fransa, %1,4 ile Mısır, %1,1 ile İtalya, %0,9 ile Almanya’da eğitim görmek istedikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin %68,9’u seçme şansı olsa da yine Türkiye’de eğitim görmek istediklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin çoğunluğu seçme şansları olsa dahi yine Türkiye’de eğitim görmek istediklerini ifade ederken, bunun dışında Amerika, Kanada, İngiltere gibi ülkeler öğrencilerin tercihleri arasında yüksek oranlarda yer alan ülkeler olarak belirlenmiştir.

Öğrencilerin eğitim hayatını etkileyen etmenler bakımından bu araştırmada ortaya çıkan sonuca göre; öğrencilerin Türkiye’de bulunma süresi ile seçme şansı olsa başka ülkede okumayı isteme durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Öğrenciler %70,9 ile şu an seçme şansları olsa tekrardan Türkiye’de okumayı isteyeceklerini ifade etmişlerdir. Yabancı uyruklu öğrencilerin %72,3’ü Türkiye’de okumanın kendi ülkelerine göre daha avantajlı olduğunu düşünmektedirler. Öğrencilerin büyük bir bölümüm Türkiye’de eğitim görmekten dolayı memnun oldukları ve ülkelerinde eğitime göre Türkiye’de daha avantajlı bir şekilde eğitim aldıkları görülmektedir.

Öğrencilerin eğitim hayatını etkileyen etmenler bakımından bu araştırmada ortaya çıkan sonuca göre; öğrencilerin Türkiye’de bulunma süresi ile şuanda seçme şansı olsa yine Türkiye’de okumayı isteme durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Öğrenciler Türkiye’deki eğitim seviyesini %0,3 ile çok düşük, %2,9 ile düşük, %37,1 ile orta, %51,1 ile yüksek ve %8,6 ile çok yüksek düzeyde olarak tanımlamıştır. Öğrencilere göre Türkiye’deki eğitim seviyesi genelde yüksek düzeyde olduğu, öğrencilerin yaklaşık %60’nın ülkenin eğitim seviyesini yüksek veya çok yüksek bulduğu görülmüştür.

Öğrencilerin eğitim hayatını etkileyen etmenler bakımından bu araştırmada ortaya çıkan sonuca göre; öğrencilerin Türkiye’de bulunma süresi ile Türkiye’deki eğitim seviyesini değerlendirme durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Öğrenciler Türkiye’deki öğretim görevlilerinin alanlarındaki yeterliliğini %0,9 ile çok düşük, %3,7 ile düşük, %41,1 ile orta, %48,6 ile yüksek ve %5,7 ile çok yüksek düzeyde olarak tanımlamıştır. Öğrenciler Türkiye’deki öğretim görevlilerinin alanlarındaki yeterliliği

genellikle orta veya yüksek seviye olarak ifade edilmiştir. Öğrencilerin çok azı Türkiye'deki öğretim görevlilerinin alanlarındaki yeterliliğinin düşük veya çok düşük olarak tanımlamıştır.

Öğrencilerin eğitim hayatını etkileyen etmenler bakımından bu araştırmada ortaya çıkan sonuca göre; öğrencilerin Türkiye'de bulunma süresi ile öğretim görevlilerinin alanlarındaki yeterliliklerinin değerlendirmeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Yabancı uyruklu öğrencilerin %34,3'ü öğretim materyallerini yeterli, %56,3'ü kısmen yeterli ve %9,4'ü öğretim materyallerini yetersiz bulduklarını ifade etmişlerdir. Yabancı uyruklu öğrencilerin %34'ü okuduğu bölümün müfredatının uluslararası standartlara uygun olduğunu, %59,1'nin kısmen uygun ve %6,9'nun uygun olmadığını ifade ettikleri görülmüştür. Öğrencilerin genel olarak öğretim materyallerini yeterli olarak gördüğü ve bölümün müfredatının uluslararası standartlara uygun olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir.

5.1.3. Katılımcıların Aile Durumu ve İkamet Edilen Yere İlişkin Sonuçlar

Öğrencilerin %9,7'si devlet yurtlarında, %19,7'si özel yurtlarda, %62,3'ü ailelerinin evlerinde, %6,6'sı arkadaşları ile evde, %1,7 ile diğer yerlerde ikamet ettikleri görülmüştür. Ailesi ile yaşayan yabancı uyruklu öğrencilerin %2'si iki kişi, %13,4'ü üç kişi, %16,6'sı dört kişi, %16'sı beş kişi, %11,1'i 6 kişi, %11'i yedi kişi ve %14,3'ü 8 kişi ve üzerinde sayıda aile bireyi ile aynı evde yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin çoğu Türkiye'ye ailesi ile birlikte geldiği ve okurken de ailesi ile beraber yaşadığı tespit edilmiştir.

Öğrenciler %52,6 ile baba, %15,7 ile eş, %11,7 ile çocuk, %57,4 ile kardeş, %1,1 ile akraba, %26 ile arkadaş ve %2,9 ile yalnız yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Yabancı uyruklu öğrencilerin Gaziantep şehri haricinde olan akrabaları; %0,9 ile dayı ve amca, %6,6 ile kuzen, %31,4 ile kardeş, %4,6 ile diğer akrabalarının olduğu görülmüştür. Yabancı uyruklu öğrencilerin %55,7'nin ise Gaziantep şehri haricinde akrabalarının olmadığı tespit edilmiştir. Yabancı uyruklu öğrencilerin %22,9'nun yaşadığı yerlerde başka yabancı uyruklu öğrencilerin olduğu görülmüştür. Öğrenciler genellikle ailelerinin yanlarında ikamet ederken, ailedeki birey sayılarının daha yüksek oranlarda dört ve üzeri sayıda olduğu görülmüştür. Öğrencilerin genel olarak geniş tip ailelere sahip olduğu görülmektedir.

Öğrenciler kaldıkları yerin fiziki koşullarından %35,1 ile memnun, %57,1 ile kısmen memnun, %7,8 ile memnun olmadıkları görülmüştür. Öğrencilerin geneli barınma imkânlarından kısmen memnun olduklarını ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin annelerinin eğitim düzeylerinin %9,1 ile okuryazar olmadığı, %14,6 ile ilkokul, %20,6 ile ortaokul, %25,7 ile lise ve %30 ile üniversite düzeyinde olduğu görülmüştür. Öğrencilerin babalarının eğitim düzeylerinin %2 ile okuryazar olmadığı, %10 ile ilkokul, %13,7 ile ortaokul, %24,3 ile lise ve %50 ile üniversite düzeyinde olduğu görülmüştür. Öğrencilerin annelerinin eğitim düzeylerinin büyük oranda lise ve üzerinde, babalarının ise daha yüksek oranlarda üniversite düzeyinde eğitime sahip olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda öğrencilerin babalarının eğitim düzeyinin annelerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Karaoğlu (2007) yaptığı bir araştırmada eğitilmiş ailelerden gelen öğrencilerin başka bir ülkede sosyal hayata uyumda ve grup çalışmalarındaki iletişimlerinde daha başarılı olabileceklerini ifade etmiştir. Burada ise öğrencilerin ailelerinin eğitim düzeyinin orta seviyeli olduğu görülmektedir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin annelerinin %81,4 ile gelir getirici bir işte çalışmadığı görülmüştür. Annelerin %6,9'nun öğretmen, %2,6 ile hemşire, %2,6 ile serbest meslek, %1,7 ile emekli, %1,4 ile doktor, %0,3 ile aşçı, ebe, İngilizce öğretmeni, işçi, mimar, özel sektör çalışanı, sağlık personeli ve sınıf öğretmeni olduğu görülmüştür. Yabancı uyruklu öğrencilerin babalarının %14,3 ile gelir getirici bir işte çalışmadığı görülmüştür. Babaların %40,3'nün serbest meslek, %11,4'nün öğretmen, %7,4'nün esnaf, %5,7'nin mühendis, %3,4'nün işçi, %3,4'nün muhasebeci, %3,1'nin doktor, %1,7'nin çiftçi ve emekli, %1,1'nin avukat olduğu görülmüştür. Katılımcıların ailelerinde daha yüksek oranda annelerinin gelir getirici bir işte çalışmadığı, ev hanımı oldukları görülmüştür. Babalarının ise büyük bir bölümünün bir işe sahip olduğu ve genellikle serbest meslek erbabı olarak çalıştığı tespit edilmiştir.

5.1.4. Katılımcıların Dil, İletişim ve Uyum Durumlarına İlişkin Sonuçlar

Yabancı uyruklu öğrencilerin anadillerinden başka %39,4'ünün tek, %48,6'sının iki, %8'inin üç, %4'ünün ise dört ve üzerindeki sayıda dil bildiklerini ifade etmişlerdir. Yabancı uyruklu öğrencilerin anadilleri haricinde %47,2'si Türkçe-İngilizce, %31,4'ü sadece Türkçe, %7,4'ü sadece İngilizce, %1,4'ü Türkçe-İngilizce-Farsça, %1,4'ü Türkçe-İngilizce-Rusça, %1,1'i Türkçe-İngilizce-Fransızca, %0,9'u Türkçe-İngilizce-Kürtçe dillerini ağırlıklı olarak bildikleri tespit edilmiştir. Öğrenciler genel olarak ana dilleri haricinde bir veya iki yabancı dil bildiklerini ifade etmişlerdir. İki dil bilenler ise bu dillerin Türkçe ve İngilizce olduğunu ifade etmişlerdir. Genel olarak eğitim öğretim sürecinde ve sosyal hayatta öğrencilerin dil konusunda çok ciddi bir sorun yaşamadığı düşünülebilir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin %6,3'ü Türkiye'ye gelmeden önce kendi ülkelerinde kursa giderek %20,6'sı Türk dizilerinden, %72'si Türkiye'de kursa giderek, %50'si ise Türkiye'de hayatın içinde öğrendiğini ifade etmiştir. Öğrenciler Türkçeyi daha yüksek oranlarda kurslara giderek ve hayatın içinde öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin çok az bir bölümü Türkiye'ye gelmeden önce kendi ülkesinde kursa giderek Türkçeyi öğrendiklerini ifade etmişlerdir.

Çalışmada yabancı uyruklu öğrencilerin %37,4'ü Türkçelerinin yeterli, %48'nin kısmen yeterli ve %14,6'nın ise Türkçelerinin yetersiz olduklarını ifade ettikleri görülmüştür. Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe okuma, yazma, anlama, konuşma düzeylerinin %41,4 ile yeterli, %50 ile kısmen yeterli ve %8,6 ile yetersiz olduğu görülmüştür. Genel olarak öğrenciler Türkçe konusunda yeterli olduklarını düşünmektedirler. Ayrıca okuma, yazma, anlama, konuşma bakımından Türkçelerinin yeterli düzeylerde olduğunu ifade etmiştir. Öğrenciler alanlarına göre bölümlerinde yabancı dil olarak İngilizce ve de Arapça eğitimde alabilmektedir. Bu sebeple bu çalışmada öğrencilerin eğitim süreçlerindeki dil sorunun çok büyük olmadığı görülmektedir.

Öğrencilerin eğitim hayatını etkileyen etmenler bakımından bu araştırmada ortaya çıkan sonuca göre; öğrencilerin yeterli düzeyde Türkçe bilme durumları ile Türkiye'de eğitim almaktan duydukları memnuniyet arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ancak öğrencilerin Türkiye'de bulunma süresi ile yeterli düzeyde Türkçe bilmeleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. 1 yıldan daha fazla süredir Türkiye'de bulunan öğrencilerin Türkçeyi daha iyi bildiği görülmektedir.

Öğrenciler öğretim elemanlarının grubun öğretim elemanlarıyla iletişimlerini değerlendirme düzeylerinin %42 ile iyi, %51,4 ile orta ve %6,6 ile kötü oldukları tespit edilmiştir. Yabancı uyruklu öğrencilerin sınıflarındaki Türk öğrencilerle iletişimlerinin %39,1 ile iyi, %45,1 ile orta ve %15,8 ile kötü oldukları tespit edilmiştir. Yabancı uyruklu öğrencilerin diğer yabancı uyruklu öğrencilerle iletişimlerini değerlendirme düzeylerinin %45,7 ile iyi, %45,4 ile orta ve %8,9 ile kötü oldukları tespit edilmiştir. Öğrenciler öğretim elemanları ile ilişkilerinin genel olarak iyi olduğu ifade etmişlerdir. Türk öğrenciler ile ilişki benzer şekilde iyi olarak ifade etmişlerdir. Öğrenciler diğer yabancı uyruklu öğrenciler ile kısmen de olsa iyi ilişkilerinin olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin sosyal hayatını etkileyen etmenler bakımından bu araştırmada ortaya çıkan sonuca göre; öğrencilerin Türkiye'de bulunma süresi ile sınıflarındaki Türk öğrencilerle

iletişimlerini değerlendirmeleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. 1 yıldan fazla süredir Türkiye’de bulunan öğrencilerin sosyal uyumlarını tamamlamaya başladıkları, arkadaş konusunda seçici davranmadıkları gözlemlenmiştir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin başka ülkelerden geldikleri için kız erkek arkadaşlık kurma durumlarının %19,7 ile olduğu, %55,4 ile bazen ve %24,9 ile olmadığı ifade etmişlerdir. Öğrenciler arasında arkadaş edinme durumlarının bazen gerçekleşebileceğini, fakat yüksek oranlarda ise olmadığını ifade etmişlerdir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin %11,1 ile kendi vatandaşları, %13,4 ile Türkiye’den, %3,7 ile kendi bölgelerinden, %71,7 ile fark etmeden her bölgedeki bireyler ile arkadaşlık yaptıkları görülmüştür. Öğrenciler genel olarak belirli bir grup veya etnik yapı içinden arkadaş seçmediklerini ifade etmiştir. Öğrencilerin büyük bir bölümü böyle bir seçim yapmadan kendilerine yakın hissettiği her öğrenci ile arkadaşlık yapabileceğini ifade etmiştir.

Öğrenciler göre Türkiye’nin kendi ülkesinden farkının %25,4 ile kültürel, %23,1 ile eğitim, %70,9 ile dil, %9,1 ile din, %30,9 ile insani yaklaşımlar, %19,4 ile ekonomik, %12,6 ile temizlik, %6,6 ile iklim ve %4,6 ile diğer konularda olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrenciler göre Türkiye’nin kendi ülkesinden en önemli farkının konuşulan dil olduğu görülmüştür. Diğer farklı olan konuların insanların yaklaşımı, kültürel farklılıklar ve eğitim olduğu görülmüştür.

Yabancı uyruklu öğrencilerin zorlandığı konuların %22,3 ile yurtdışı yaşantısı, %18,6 ile kültürel farklılık, %21,4 ile yalnızlık, %62,3 ile Türkçe konuşma, %16,6 ile arkadaş ilişkileri %14 ile ilgi alanına ait faaliyet olmayışı olarak görülmüştür. Öğrenciler ağırlıklı olarak dil konusunda, yalnızlık, kültürel farklılık ve yabancı bir ülkede yaşama konusunda zorluklar yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

5.1.5. Katılımcıların Türkiye’deki Eğitimi Değerlendirme ve Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Sonuçlar

Öğrenciler %17,7 ile ilk geldiklerinde genel olarak ülke, şehir ve üniversite hakkında bilgilendirme yapıldığını, %41,4 ile kısmen bilgilendirildiklerini, %40,9 ile bilgilendirilmediklerini ifade etmişlerdir. Öğrenciler genel olarak ülke, şehir ve üniversite hakkında yeterince bilgilendirilmediklerini ifade etmişlerdir.

Öğrenciler %19,1 ile Türk yükseköğrenim sistemi hakkında genel bilgilerinin yeterli, %64,9 ile kısmen yeterli ve %16 ile yetersiz olarak gördükleri tespit edilmiştir. Yabancı uyruklu öğrencilerin %27,1’i okudukları üniversite ile ilgili genel bilgilerinin yeterli olduğunu, %58 ile

kısmen ve %14,9 ile yeterli bilgilerinin olmadığını ifade etmişlerdir. Türk yükseköğrenim sistemi hakkında genel bilgilerinin kısmen yeterli ve yetersiz düzeyde olduğu görülmüştür.

Yabancı uyruklu öğrencilerin %27,1'i üniversitelerinde kaç fakülte veya yüksekokul %23,1'ü üniversitelerinde kaç öğrenci olduğunu, %52,3'ü üniversitelerinde kaç bölüm olduğunu bildiklerini ifade etmişlerdir. Yabancı uyruklu öğrencilerin %28,6'sı üniversitelerindeki okudukları bölümlerde kaç öğrenci olduğunu bildiklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin genel olarak üniversite hakkında yeterli bilgi düzeylerinin çok yüksek düzeylerde olmadığı görülmüştür. Genel olarak incelendiğinde öğrenciler bölümleri ve bölümlerinin bağlı olduğu fakülteler ile ilgili olarak ta yeterli bilgi düzeylerine sahip olmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu durum öğrencilere üniversite veya öncesinde yeterli düzeyde bilgilendirme yapılmamasından kaynaklanmakta olduğu görülebilir. Yapılacak olan bilgilendirmelerinin öğrencilerin uyum süreçlerini kolaylaştırabileceğın düşünülmektedir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin %80,6'sı üniversite eğitimini hangi dillerde olduğunu bildiklerini ifade etmişlerdir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin %64,9'u üniversitenin Türkiye'deki üniversite sıralamasındaki yerini bildiklerini ifade etmişlerdir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin %35,7'si eğitim hayatı, okulla veya derslerle ilgili problemle karşılaştıklarında bu problemleri çözdüğünü, %56'sının kısmen çözdüğü ve %8,3'nün sorunlarını çözemediği görülmüştür. Yabancı uyruklu öğrenciler genelde karşılaştığı sorunları çözme konusunda başarılı olduğu görülmüştür. Öğrencilerin çok az bir bölümü sorunlarını çözemediğini ifade etmiştir.

Öğrenciler sorunlarını çözerken kendi devletinden olan arkadaşlarından, %30,3 ile öğretim elemanlarından, %14 ile Türk arkadaşlarından, %0,9 ile yurt görevlilerinden, %9,7 ile öğrenci temsilcilerinden, %9,1 ile okul yönetiminden, %4,6 ile danışmanından, %2,3 ile medikal sosyal biriminden ve %6,9 ile diğer kanallardan yardım aldıklarını ifade etmişlerdir.

Yabancı uyruklu öğrenciler genelde karşılaştığı sorunları çözme konusunda başarılı olduğu görülmüştür. Öğrencilerin çok az bir bölümü sorunlarını çözemediğini ifade etmiştir. Öğrenciler sorunlarını çözerken en yüksek oranda kendi devletinden olan arkadaşlarından ve öğretim elemanlarından destek aldıklarını ifade etmişlerdir. Üniversite yönetimi ve öğrenci temsilcilerinden yeterli düzeyde destek alınmadığı görülmektedir.

Öğrenciler %18,9 ile kampüs etkinliklerine katıldıklarını, %52,6 ile ara sıra kampüs etkinliklerine katıldıklarını, %28,6 ile kampüs etkinliklerine katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin genel olarak çok yüksek düzeylerde kampüs etkinliklerine katılmadıkları görülmüştür.

Yabancı uyruklu öğrencilerin %8,9'u kendi ülkeleri dışında okumanın akademik başarıyı olumsuz etkilediğini, %48,6'nın kısmen olumsuz etkilediğini ve %59,1'nin olumsuz olarak etkilemediğini ifade ettikleri görülmüştür. Yabancı uyruklu öğrencilerin büyük bir bölümü yurt dışında eğitim görmesinin başarı düzeylerini olumsuz olarak etkilemediklerini düşündükleri tespit edilmiştir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin %50,8'i akademik başarıyı artırmak için desteğe ihtiyaç duyduğunu, %32'nin kısmen ihtiyaç duyduğunu, %17,2'nin ihtiyaç duymadığı görülmüştür.

Öğrenciler akademik başarıyı artırmak için desteği %9,9 ile ailelerinden, %7,1 ile arkadaşlarından %9,98 ile öğretim üyelerinden, %0,4 ile uzmanlardan, %0,7 ile internet üzerinden aldıkları görülmüştür. Yabancı uyruklu öğrencilerin %72'nin ise konu ile ilgili olarak destek almadığı görülmüştür. Öğrenciler genel olarak akademik başarılarından memnun olmadıkları ve başarılarını artırmak için desteğe ihtiyaç duyduklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin çok büyük bir bölümünün destek alamadığı görülmüştür. Destek alan öğrenciler ise ailelerinden ve öğretim üyelerinden destek alabildiklerini ifade etmişlerdir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin buldukları ülkeye uyum sağlamaları için %38,6 ile desteğe ihtiyaç duydukları, %35,7 ile kısmen desteğe ihtiyaç duydukları ve %25,7 ile desteğe ihtiyaç duymadan uyum sağladıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin çok az bir bölümü desteğe ihtiyaç duymadan ülkeye uyum sağladıklarını ifade etmişlerdir. Fakat öğrencilerin önemli bir bölümü uyum için desteğe ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir.

Öğrenciler uyum sağlamak için %8,2 ile diğer yabancı uyruklu öğrencilerden, %8,6 ile Türk öğrencilerden, %3,9 ile akademik danışman veya öğretim elemanlarından, %3,5 ile STK, %1,9 ile uzmanlardan destek aldıklarını ifade etmişlerdir. Yabancı uyruklu öğrencilerin %73,9'nun uyum sağlamak amacı ile hiçbir yerden destek almadıkları görülmüştür.

Öğrenciler uyum sürecinde genellikle yabancı uyruklu ve Türk arkadaşlarından destek aldıklarını ifade etmişlerdir. Uyum konusunda Öğretim üyeleri STK ve uzmanlardan destek alma oranlarının oldukça düşük düzeylerde olduğu görülmüştür.

Öğrenciler ülkedeki yabancı öğrencilere sunulan yardım desteklerinden %11,7 ile çok memnun, %44,6 ile memnun, %32,3 ile kısmen memnun ve %11,4 ile memnun olmadıkları görülmüştür. Öğrencilerin sunulan yardım desteklerinden genellikle memnun oldukları görülmüştür.

Öğrenciler ülkedeki yabancı öğrencilerin yaşam kalitelerinden %8 ile çok memnun, %48,6 ile memnun, %38,3 ile kısmen memnun ve %5,1 ile memnun olmadıkları görülmüştür. Öğrencilerin ülkedeki yabancı öğrencilerin yaşam kalite düzeyinde genellikle memnun ve kısmen memnun oldukları söylenebilir.

Öğrenciler ülkedeki üniversitedeki sosyal yaşam kalitesinden %6,6 ile çok memnun, %57,4 ile memnun, %33,4 ile kısmen memnun ve %2,6 ile memnun olmadıkları görülmüştür. Öğrencilerin ülkedeki üniversitedeki sosyal yaşam kalite düzeyinde genellikle memnun ve kısmen memnun oldukları söylenebilir.

Öğrenciler ülkedeki üniversite dışındaki uluslar arası öğrenciler için sunulan hizmetlerin kalitesinden %5,4 ile çok memnun, %41,7 ile memnun, %42,9 ile kısmen memnun ve %10 ile memnun olmadıkları görülmüştür. Öğrencilerin ülkedeki üniversite dışındaki uluslararası öğrenciler için sunulan hizmetlerin kalite düzeyinden daha yüksek düzeylerde memnun ve kısmen memnun oldukları ifade edilebilir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadıkları şehirlerden memnuniyet düzeylerinin %48,3 ile memnun, %45,7 ile kısmen ve %6 ile memnun olmadığı yönündedir. Öğrenciler Gaziantep ilinden genellikle memnun ve kısmen memnun oldukları görülmüştür. Öğrencilerin çok az bir bölümünün Gaziantep ilinden memnun olmadığı görülmüştür.

Yabancı uyruklu öğrencilerin Gaziantep'te neden mutlu olmadıkları ifadesi incelendiğinde %4,9 ile ulaşım yetersizliği, %18,6 ile kentin pahalı olması, %13,7 ile insan ilişkilerin iyi olmaması, %6,3 ile sos yo-kültürel imkânların yetersiz olması, %4 ile kenti sevmediği, %4 ile eğitim imkânlarının iyi olmamasından mutsuz oldukları dolayı olduğu görülmüştür. Gaziantep ilinden mutsuz olan bireyler genelde kentin pahalı olması, insan ilişkileri gibi konuların daha önemli olduğuna vurgu yapmışlardır.

Yabancı uyruklu öğrenciler %99,2 ile arkadaş olmak, %18,3 ile çevreyi birlikte gezmek, %17,1 ile sorunları paylaşabilme, %24,9 ile derslerde yardımcı olma, %5,1 ile rahatsız etmemeleri konusunda beklentisi içinde oldukları görülmüştür.

Yabancı uyruklu öğrencilerin grubun Türkiye’de eğitim almaktan genel olarak memnuniyet düzeyi %14,9 ile yüksek, %60,6 ile iyi, %23’1 ile orta ve %1,4 ile düşük düzeyde olduğu görülmüştür. Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’de aldığı eğitimden büyük ölçüde memnun olduğu görülmüştür. Fakat öğrencilerin hatırı sayılır bir bölümü eğitim konusundaki memnuniyetlerini orta düzey olarak tanımlamışlardır.

Öğrencilerin eğitim hayatını etkileyen etmenler bakımından bu araştırmada ortaya çıkan sonuca göre; öğrencilerin Türkiye’de bulunma süresi ile Türkiye’de eğitim almaktan duydukları genel memnuniyet durumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Yabancı uyruklu öğrencilerin grubun Türkiye’de olmaktan genel olarak memnuniyet düzeyi %16,6 ile yüksek, %60 ile iyi, % 20’3 ile orta ve %3,1 ile düşük düzeyde olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin sosyal hayatını etkileyen etmenler bakımından bu araştırmada ortaya çıkan sonuca göre; öğrencilerin Türkiye’de buldukları süre ile Türkiye’de olmaktan duydukları genel memnuniyet durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Yabancı uyruklu öğrencilerin bundan sonraki yaşamlarını Türkiye’de sürdürmek isteme durumu %15,4 ile kesinlikle, %23,1 ile evet, %40,3 ile kararsız, %12,9 olsa bile Gaziantep harici bir bölgede ve %8,3 ile kesinlikle istemediğini ifade etmişlerdir. Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’de olmaktan dolayı büyük ölçüde memnun olduğu görülmüştür. Fakat öğrencilerin bir bölümü memnuniyetlerini orta düzey olarak tanımlamışlardır. Öğrenciler genel olarak Türkiye’de olmaktan dolayı büyük ölçüde memnun olarak görünse de büyük bir bölümü bundan sonraki yaşamlarını Türkiye’de sürdürmek istemedikleri görülmektedir. Buradan yola çıkarak öğrencilerin eğitimlerinin bitmesinin ardından ülkelerine geri dönebilecekleri veya başka ülkelerde yaşayabilecekleri sonucuna ulaşılabilir. Öğrencilerin önemli bir bölümü bundan sonraki yaşamlarını Türkiye’de sürdürmeyi düşünse bile bu şehrin Gaziantep olmayacağını ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin sosyal hayatını etkileyen etmenler bakımından bu araştırmada ortaya çıkan sonuca göre; öğrencilerin Türkiye’de buldukları süre ile bundan sonraki yaşamlarını Türkiye’de sürdürmeyi istemeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Yabancı uyruklu öğrencilerin %32,6 ile ülkelerine geri dönmeyi düşündüklerini, %28,3 ile düşünmediklerini ve %39,1 ile belki dönebileceklerini ifade etmişlerdir. Yabancı

uyruklu öğrencilerin %24,3 ile ilerde başka bir ülkede yaşamayı düşündüklerini, %37,4 ile düşünmediklerini ve %38,3 ile belki yaşayabileceklerini ifade etmişlerdir.

Öğrenciler %76,3 ile tercih durumları olsa bile tekrardan kendi ülkelerinde yaşamak istediklerini ifade etmişlerdir. Başka ülkede yaşamak isteyenler ise %6,9 ile Amerika, %4 ile Avrupa ülkeleri, %4 ile Kanada, %2 ile İngiltere, %2 ile İtalya, %1,2 ile Avustralya, %0,6 ile Almanya, Fransa, Norveç, %0,3 ile Azerbaycan, Brezilya, Japonya, Katar, Tunus şeklinde görüş bildirmiştir. Öğrencilerin öncelikle ağırlıklı olarak kendi ülkelerini tercih edecekleri başka ülkeye gitmek isteyenlerinde gelişmiş batı ülkelerinde yaşamak istedikleri görülmektedir.

5.1.1. Anahtar Bulgular

Elde edilen bulgular neticesinde öğrencilerin karşılaştıkları en sık sorunlar;

- Yabancı uyruklu öğrenciler gelirlerin ihtiyaçları karşılaması konusunda sıkıntı yaşamaktadırlar.
- Yabancı uyruklu öğrenciler kayıt olma sürecinin bir aydan uzun sürmesi, zor olması ve bu süreçte en çok dil konusunda zorlanmışlardır.
- Yabancı uyruklu öğrencilerin kendi ülkeleri ile Türkiye arasındaki en önemli farkın dil olduğunu belirtmişlerdir.
- Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’de buldukları süre içerisinde en çok zorlandıkları konuların Türkçe konuşma, yurt dışı yaşantısı ve yalnızlık olduğu saptanmıştır.
- Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’ye geldiklerinde ülke hakkındaki bilgilerinin ve üniversiteye başladıklarında yükseköğretim hakkındaki bilgilerin yetersiz olduğu saptanmıştır.
- Yabancı uyruklu öğrenciler uyum konusunda desteğe ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir, bununla beraber kendi sorunlarını kendi başlarına çözme konusunda başarılı oldukları saptanmıştır. Sorunlarla başa çıkabilme konusunda yeterli oldukları ancak uyum desteği alırlar ise bu konudaki sorunları daha rahat çözebilecekleri söylenebilir.
- Yabancı uyruklu öğrencilerin geneli Gaziantep ilinde yaşamaktan memnun olduklarını belirtmiş ancak memnun olmayanların kentin pahalı olmasından ve insan ilişkilerinden şikâyet ettikleri saptanmıştır.

5.2. Değerlendirme

Ülkemize eğitim almak için gelen yabancı öğrenci sayısı her geçen gün artış göstermektedir. Yükseköğretimde artan eğitim seviyesinin yanında coğrafi nedenlerde büyük önem taşımaktadır. Türkiye'nin Ortadoğu ülkesi olması ve diğer ülkelere göre gelişmişlik düzeyinin yüksek olması, yabancı uyruklu üniversite öğrencileri için çekim merkezi haline gelmiştir.

Çalışma kapsamında temel alınan Gaziantep ilinin sınır ili olması büyük önem taşımaktadır. Çalışma kapsamında öğrencilerin büyük çoğunluğunun Suriye'den geldiği tespit edilmiştir. Suriye'de 2011 yılında ortaya çıkan iç savaş birçok insanın ülkemize göç etmesine neden olmuştur. Coğrafi yakınlık nedeni ile Gaziantep'e gelen ve burada eğitim almayı tercih eden öğrencilerin sayısı azımsanamayacak derecede çoktur. Yine diğer ülkelerden gelen öğrencilerin büyük bir oranı da Türkiye'nin çevresindeki sınır komşuları ve diğer Türk devletlerindedir. Bu çalışmada öğrencilerin Türkiye'deki eğitim sistemine bakışları ve memnuniyet durumları, araştırmadan elde edilen bulgular ile betimlenerek değerlendirilmiştir.

Çalışma kapsamında öğrencilerin büyük çoğunluğunun Suriyeli olması nedeni ile Yükseköğretim görmek isteyen öğrencilerin Türkiye'ye gelme nedeni güvenli bir ülke olması olarak görülmüştür. Yine Gaziantep ili coğrafi yakınlık nedeni ile tercih edilmiştir. Öğrencilerin büyük bir bölümü eğitim alırken ekonomik sıkıntılar yaşamıştır. Çalışmak zorunda olan öğrenciler derslerde zorlanmıştır. Ekonomik sorunlar öğrencilerin uyumlarını ve yaşamlarını zorlaştırmıştır. Suriye'den gelen öğrencilerin ailelerinin kalabalık olması, anne ve babalarının kendi alanlarında iş bulmakta zorlanmaları ve yaşadıkları yerlerdeki memnuniyet durumları öğrencilerin hayatlarını zorlaştırmıştır. Ailelerinin çoğunun eğitim durumu lise ve üniversite düzeyi olsa da meslek bulmada ve görevlerini yapmada zorlandığı söylenebilir. Annelerin eğitim düzeyine oranla çalışma düzeyi oldukça düşüktür.

Öğrencilerin Türkiye'ye ilk geldiklerinde zorlandıkları konular dil bilmemek ve yalnızlık gibi konular olması öğrencilerin alışma süresinin zaman aldığı göstergesidir. İlk başlarda bu tür sorunlar yaşayan öğrenciler daha sonra adaptasyon süreci ile birlikte uyum sağlayabilmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun 1 yıldan fazla süredir Türkiye'de yaşaması çalışmada uyum sağlayabildiklerini göstermiştir. Öğrencilerin Türkiye'deki eğitim seviyesini yüksek ve orta düzeyde görmesi, Türk öğrencilerle ve öğretim elemanları

ile olan ilişkileri, derslerindeki başarı düzeyleri, Türkçe konuşma düzeyleri ve yeniden tercih hakkı olsa kendi ülkesinden ziyade Türkiye'yi tercih etmeleri bunun göstergesidir.

Çalışma neticesinde akademik ve sosyal uyumda çok ciddi problemler görülmesi de giderilmesi gereken eksiklikler söz konusudur. Öğrencilerin kayıt sürecinin uzun olması ve bu süreçte genellikle yakınlarından yardım almayı tercih etmeleri ilk başlarda bir çekimserlik olduğunu da göstermektedir. Öğrenciler uyum konusunda çok ciddi bir yardım almamıştır, hatta birçoğu bu konuda hiç yardım almamıştır. Öğrencilerin okula ve derslere adaptasyonunu kolaylaştırmak için dikkate alınması gereken bir konudur. Öğrencilerle yeteri kadar ilgilenildiği takdirde Türkiye ile ilgili burada yaşamaya devam etme, çalışma ve eğitime devam etme gibi konularda daha olumlu sonuçlar alınabilir. Sosyal hayat konusunda da zayıf olan öğrenciler için ilgi çekici ve onlara yönelik daha sık etkinlikler düzenlenebilir. Bu durum hem arkadaş çevresi edinme konusunda hem de buldukları ortama alışma konusunda yararlı olabilir. Öğrencilerin genel memnuniyet durumları orta düzeydedir, Türkiye'de bulunmaktan yaşadıkları kentten ve yükseköğretimden çok şikâyetçi olmasalar da yüksek memnuniyet durumundan da söz edilemez. Yabancı öğrencilere karşı daha içten yardımcı olabilmeli, sorunları göz ardı etmemeli ve bunlara yönelik yükseköğretimde ve buldukları kente uyumlarında iyileştirici programlar düzenlenmelidir.

5.3. Öneriler

Elde edilen bulgular neticesinde yabancı öğrencilerin tek başına uyum ve adaptasyon konusunda yeterli olamadığı ve bu konuda yardım almaları gerektiği aksi takdirde uyum süreçlerinin uzaması ve akademik adaptasyonun sağlanmasında soruna yol açtığı görülmüştür. Ülkemize gelen yabancı öğrenciler için mediko-sosyal birimlerinden, yurttan kalanlar için YURTKUR (Yükseköğretim Kredi ve Yurtlar Kurumu) yurtlarında yeterli düzeyde psiko-sosyal servislerinde psikolog bulundurma, üniversitelerde sosyal hizmet uzmanı istihdam edilmesi ve bunların öğrencilerin eğitim hayatı boyunca aktif olarak sorunları ile ilgilenmeleri ve bu süreçte çalışmalarını devamlılıkla sürdürmeleri gerekmektedir.

Gaziantep ili bazından değerlendirildiğinde öğrencilerin çoğunun Suriyeli olması nedeni ile ülkelerinden savaş psikolojisi ile gelen öğrenciler için ayrıca destek sağlanmalıdır. Mülteci sınıfında olup mecburi gelen öğrenciler için durum daha farklıdır. Şehirde Suriyeliler ile ilgili çalışmaların sayısı ve çeşitliliği artırılması sorunların daha detaylı görülmesi ve farklı

alternatifler bularak yardım edilmesi açısından önemlidir. Sadece yükseköğretimde değil ilkokul ve ön lisansta da çalışmalar yapılması öğrencileri yükseköğretime daha kolay hazırlamak açısından yararlı olabilir.

Öğrencilerin diğer yabancı uyruklu öğrenciler ve Türk öğrencilerle kolay anlaşabilmesi önyargının kırılması açısından üniversitelerde buna yönelik tüm öğrencilerin katıldığı karışık etkinliklerin artırılması gerekmektedir. Bu çalışmayı yaparken dikkatimi çeken bir husus öğrencilerin gruplandırılıp etkinlikler düzenlenmesiydi. Türk uyruklu yabancı öğrenciler için ayrı, Suriyeli öğrenciler için ayrı programlar düzenlenmesi onların kaynaşmasını birlik olmasını güçlendirmektedir. Yabancı uyruklu öğrenciler için yapılacak olan etkinliklerin tüm öğrenciler ile birlikte yapılması, çeşitli kültür gezileri düzenlenmesi, onların kaynaşmasında ve Türkçeyi daha kolay ve doğru öğrenmesinde yararlı olacaktır. Bu konuda yapılacak etkinliklerin yeniden düzenlenmesi öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerinin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Öğrenciler Türkiye'ye ilk geldiklerinde yeterli bilgiye sahip olamamıştır. Bunun profesyonel kişilerce ve kurumların iş birliği ile tanıtım amaçlı filmler hazırlanıp sunulabilir. Türkiye ve geldikleri şehir ile ilgili bir bilgilendirme yapılabilir ayrıca gelenek göreneklerimizden, kültürümüz, değer yargılarımız yaşam biçimimiz hakkında yeterli düzeyde bilgilendirilebilirler. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun Türk öğrencilerle arkadaşlık yapmak istemesi ve Türk ailelere misafir olmak istemesi nedeniyle bunlar için olanak sağlanıp Türk ailelerde milli ve dini bayramlarda, tatillerde misafir olabilir. Hem Türk kültürünü tanıtmak hem yurttan kalan öğrenciler için aile sıcaklığını tatmaları, ev özlemini giderebilmeleri ve içinde buldukları topluma uyum sağlayabilmeleri açısından faydalı olacaktır.

Öğrencilerin eğitim sürecinde karşılaştıkları kurum elemanları ve kişilerin önyargısız, sevecen, hoşgörülü, sabırlı kişiler olması, kültürel farklılıklara saygı göstererek hizmet sunmaları ilk izlenim açısından oldukça önemlidir. Öğrencilerin daha mutlu ve rahat eğitim görmeleri uyum sağlayabilmeleri daha az sorunla karşılaşması açısından dikkat edilmesi gereken bir husustur. Aynı şekilde öğretim elemanlarının da bu konulara dikkat etmeleri, daha özenli olmaları ve yabancı öğrencilere karşı gerektiğinde ekstra ilgi göstermekten çekinmemeleri gerekmektedir.

Öğrencilerin Türkiye'de eğitimlerini tamamladıktan sonra tekrar kendi ülkelerine dönmek istemeleri ya da gelişmiş batı ülkelerine gitmek istemeleri nedeniyle her iki ülke açısından ilişkilerin geliştirilmesi için çalışmalar yapılabilir. Öğrencilerin memnun bir şekilde

ayrılmaları, güvenle gitmeleri ve gittikleri ülkelerde Türkiye'nin de faydasına olan işlerde çalışmalarını sağlanmalı ve öğrenciler için yapılan yatırımların boşa çıkmaması için takip edilmeli ve yönlendirilmelidir.

Bu çalışma Gaziantep ilinde yapıldığı için oradaki öğrencilerin çoğunluğunun Suriyeli olması göz önünde bulundurularak değerlendirilmiştir. Daha kapsamlı verilere ulaşmak, farklı ülkelerden gelen öğrencilerin sorunlarını tam olarak anlayabilmek ve buna yönelik çözüm üretebilmek için bu tarz çalışmaların Türkiye genelinde artırılması gerekmektedir. Farklı illerde veya illeri kapsayan bölgelerde daha geniş çaplı çalışmalar yapılabilir. Ülkemizde her geçen gün artan yabancı uyruklu öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verebilmek ve memnun kalmalarını sağlayabilmek açısından önemlidir.



KAYNAKÇA

- Adem, M. (1981). *Eğitim Planlaması*. A.Ü. Eğitim Fakültesi Eğitim Araştırmaları Merkezi Yayını, Ankara.
- Akkaya, A., Çilingir, G. ve Levent, G. (2018). *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'ndeki Suriyeli Öğrencilerin Akademik Sorunları Üzerine Bir Çalışma*. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 40(2), 413-448. ISSN: 2148-9424.
- Akman, G. N. (2014). *Nicel ve Nitel Araştırma Yöntemleri*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Çay Meslek Yüksekokulu İşletme Yönetimi Programı Yönetim Ve Organizasyon Bölümü Bilimsel Araştırma Yöntemleri Dersi, Afyonkarahisar.
- Aksoy, Z. (2012). *Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim*. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(20), 292-303. ISSN: 1307-9581.
- Aktaş, Y. (1997). *Üniversite Öğrencilerinin Uyum Düzeylerinin İncelenmesi*. Uzunlamasına Bir Çalışma, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (13). 107-110.
- Alakbarov, N., Gündüz, M., Gündüz, M., Ertuğrul, C. ve Şahinler, S. (2017). *Uluslararası Öğrencilerde Uyum ve Memnuniyet. Uşak Üniversitesi Örneğinde İstatiksel Analiz*. Eğitim Yayınevi, ISBN: 978-975-2475-43-4.
- Allaberdiyev, P. (2007). *Türk Cumhuriyetlerinden Türkiye'ye Yüksek Öğrenim Görmeye Gelen Öğrencilerin Uyum Düzeylerinin İncelenmesi*. Gazi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Alyılmaz, C. (2010). *Türkçe Öğretiminin Sorunları*. Turkish Studies, 5(3), 728-749.
- Armağan, E. (2010). *Küreselleşen Dünyada Uluslararası Öğrenci Hareketliliği ve Uluslararası Öğrenciler*. Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu, Ankara.
- Ataca, B. ve Berry, J.W. (2002). *Psychological, Sociocultural, and Marital Adaptation Of Turkish Immigrant Couples In Canada*. Int J Psychol, (37) 13-26.
- Ataunal, A. (1993). *Cumhuriyet Döneminde Yükseköğretimdeki Gelişmeler*. MEB Yükseköğretim Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara.
- Aydın, B. (1995). *Azerbaycan'dan Türkiye'ye Eğitim Amacıyla Gelen Öğrencilerin Dil-Kültür-Sosyal Problemleri ve Çözüm Teklifleri*. Gazi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

- Bahar, H. H. ve Yılmaz, O. (2018). *Ahıska, Göç ve Eğitim*. Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 6(2), 238-257.
- Balcı, A. (2015). *Sosyal Bilimlerde Araştırma, Yöntem, Teknik ve İlkeler*. (11. Baskı) Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- Başaran, İ. E. (1993). *Türkiye Eğitim Sistemi*. Gül Yayınevi, Ankara.
- Bayraktaroğlu, S. ve Mustafayeva L. (2010). *Türk Yüksek Öğretim Sistemi ve Türk Dünyası İlişkileri: Sakarya Üniversitesi'nde Eğitim Gören Yabancı Uyruklu Öğrenciler Örneği*. Journal of Azerbaijani Studies, 223-239.
- Berry, J. M. (1997). *Immigration, Acculturation and Adaptation*. *Applied Psycholog*. An International Review, 5-68.
- Berry, J.W. (1997). *Immigration, Acculturation and Adaptation*. *Appl Psychol*, 5-68.
- Berry, J.W. (2006). *Stres Perspectives On Acculturation*. In *The Cambridge Handbook Of Acculturation Psychology*. 2nd ed. (Eds D.L. Sam, J.W. Berry). Cambridge University Press, Cambridge, 43-57.
- Bilgin, A., Suçin, H. ve Polat, S. (2013). *Türkiye'de Nasıl Bir Üniversite Eğitimi Uygulanmalı?* Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, Özel sayı, 17(1), 8-13.
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Pegem Akademi, Ankara.
- Can, N. (1996). *Türkiye'de Yüksek Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sorunları ve Örgütsel Yapı*. Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 1(7), 503-512.
- Candy, P. C. (1991). *Self-direction For Lifelong Learning*. JosseBass, California.
- Çağlar, A. (1999). *Türk Üniversitelerinde Öğrenim Gören Türk Cumhuriyetleri ve Akraba Toplulukları Öğrencilerinin Sorunları*. TODAİE Amme İdaresi Dergisi, 32(4), 133-169.
- Çağlar, A. ve Onay, A. (2015). *Entegrasyon / uyum: kavramsal ve yapısal bir analiz*. İçinde B. D. Şeker, İ. Sirkeci ve M. M. Yüceşahin (Eds.), *Göç ve Uyum* (33-64). Transnational Press, London.

- Çatalbaş, N. (2007). *Üniversite-Yerel Ekonomi İlişkisinde Kuruplaşma Teorisi İyi Bir Model Olabilir mi?* Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi, Yerel Ekonomiler Özel Sayısı.
- Çelebi, N. (2016). *Avrupa Birliği ve Eğitim. Küreselleşme ve Eğitime Yansımaları*. Nurhayat Çelebi (Ed), Nobel Yayıncılık, Küreselleşme ve Eğitime Yansımaları içinde, Ankara, 129-182.
- Chen, Y., Chen, H., (2009). *A Study on International Student Adjustment from Academic, Social and Cultural Viewpoints in Taiwan*. International Conference on Business Management and Information Technology Application.
- Çulha, M. ve Dereli, A. A. (1987). *Atılganlık Eğitimi Programı*. Psikoloji Dergisi, 6(21), 119.
- DEİK. *Uluslararası Öğrencilerin Ülke ve Üniversite Seçimlerini Etkileyen Faktörler: Durum Analizi*. 15 Mart 2020 tarihinde <https://www.deik.org.tr/uploads/2-prof-dr-hamide-ertepinar.pdf> adresinden erişildi.
- Demir, A. ve Açık, F. (2011). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım ve Seçilecek Metinlerde Bulunması Gereken Özellikler*. Dergipark, (30), 51-72.
- Demirel, Ö. (2019). *Yabancı Dil Öğretimi: Dil Pasaportu, Dil Dosyası, Dil Biyografisi*. (10. Baskı) Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara. ISBN: 978-975-6802-09-0.
- DPT (2000). *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Küreselleşme Özel İhtisas Komisyonu Raporu*. DPT Yayınları, Ankara. Yayın no: Dpr: 2544-Ö.İ.K: 560
- Durugönül, E. (1996). *Sosyal Değişme, Göç ve Sosyal Hareketler*. II. Ulusal Sosyoloji Kongresi, Toplum ve Göç, Mersin.
- Dutchin, W.L. (1974). *Problems of Foreign Students at the University of Wisconsin-La Crosse. Master Thesis*. Student Personnel Services, College of Education.
- Ekşi, A. (1982) . *Gençlerimiz ve Sorunları*. İstanbul Üniversitesi, İstanbul. Yayın No: 2790.
- Emiroğlu, S. (2013). *Konuşma eğitimi*. M. Durmuş ve A. Okur (Ed.) Grafik Yayınları, Ankara. Yabancılarla Türkçe öğretimi el kitabı içinde 277-291.
- Ergin, M. (1989). *Türk Dil Bilgisi*. Bayrak Yayıncılık, İstanbul.

- Eser, E. (2014). *Küreselleşme Süreci ve Eğitime Etkisi*. Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 2(2), 211-224.
- Fanta, A. (2005). *International Guide on Predeparture Orientation and Cultural, Adaptation for Students Studying in the United States*.
- Gençtan, E. (1994). *Psikodinamik Psikiyatri ve Normal Dışı Davranışlar*. Remzi Kitabevi, İstanbul, (10).
- Göçer, A. ve Moğul, S. (2011). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ile İlgili Çalışmalara Genel Bir Bakış*. Turkish Studies: International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic. 6(3), 797-810.
- Göçer, A., Tabak, G. ve Coşkun, A. (2012). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Kaynakçası*. Dergipark Yayıncılık, (32), 73-126.
- Gökalp, M. (2012). *19 Mayıs Üniversitesi Samsun Eğitim Fakültesinde Öğrenim Gören Türk Ve Yabancı Uyruklu Öğrencilerden Öğretim Programlarına Yönelik Bakış Açılarının İncelenmesi*. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 11(39), 139-152. ISSN:1304-0278.
- Göker, G. (2015). *Göç Kimlik Aidiyet*. Literatürk Academia Yayınları, İstanbul.
- Göver, İ.H. ve Yavuzer, H. (2015). *Kayseri’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Kayseri, Türkiye ve İslam Algısı*. 1025-1050. ISSN: 1308-2140-7988.
- Güleç, İ. ve İnce, B. (2013). *Türkçe Öğrenen Yabancıların Günlük Yaşama İlişkin Kültürel Algıları Üzerine Bir Araştırma*. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 3(3), 95-106.
- Gültekin, M. (2016). *Yabancı Uyruklu Öğretmen Adaylarının Türkiye’deki Eğitimlerine Yönelik Görüşleri: Anadolu Üniversitesi Örneği*. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15(4), 7-20.
- Günay, D. Ve Günay, A. (2011). *1933’den Günümüze Türk Yükseköğretiminde Niceliksel Gelişmeler*. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 1(1), 1-22.
- Günay, E., Atılğan, D., ve Serin, E. (2017). *Dünya’da ve Türkiye’de göç yönetimi*. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(2), 37-60.

- Günaydın, A. (2012). *Niçin Türkiye. Türkiye Burslusu Uluslararası Öğrencilerin Niyet Mektuplarında Türkiye Algısı. ODTÜ ve Boğaziçi Üniversitesi Öğrencileri Örneği*. Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Uzmanlık Tezi, Ankara.
- Güngör, D. (2014). *İkinci Kuşak Avrupalı Türklerde Psikolojik Entegrasyon ve Uyum: Çift Boyutlu Kültürleşme Temelinde Karşılaştırmalı Bir Derleme*. Türk Psikoloji Yazıları, (17) 16-31.
- Güngör, N. (1991). *Kültür-Eğitim-Dil Üzerine Görüşleri ile Z.Fahri Fındıkoğlu*. Kültür Bakanlığı Yayını, Ankara.
- Hatiboğlu, T. (2000). *Türkiye Üniversite Tarihi*. Selvi Yayınları, Ankara.
- He-Chen, S. A. (2009). *Study Of International Students Life Situation A Case Study Of The International Students In University Of Twente*. Master of Business Administration. University of Twente, Netherland.
- Hotcoursesturkey, (2017). Yurtdışında Öğrencilerin En Çok Tercih Ettiği Ülkeler. 29 Ocak 2020 tarihinde <https://www.hotcourses-turkey.com/study-abroad-info/destination-guides/yurtdisinda-ogrencilerin-en-cok-tercih-ettiği-ulkeler/> adresinden erişildi.
- İnan, A. M. (1989). *Toplum İdeoloji Gençlik*. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- İnönü, E. (2005). *Cumhuriyet Döneminde Bilim Tarihinin Önemi ve Anlamı*. Üniversite ve Toplum Dergisi.
- Kaçmazoğlu, H. B. (2002). *Doğu-Batı Çatışması Açısından Globalleşme*. Eğitim Araştırmaları (6), 44-55.
- Kalkınma Bakanlığı. (2015). *Yükseköğretimin Uluslararasılaşması Çerçevesinde Türk Üniversitelerinin Uluslararası Öğrenciler İçin Çekim Merkezi Haline Getirilmesi, Araştırma Projesi Raporu*. 18 Mart 2020 tarihinde http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Yuksekogretimin_Uluslararasılaşması_Cercevesinde_Türk_Üniversitelerinin_Uluslararası_Oğrenciler_Icin_Cekim_Merkezi_Haline_Getirilmesi_Arastirma_Projesi_Raporu.pdf adresinden erişildi.
- Karababa, C. ve Z. C. (2009). *Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi ve Karşılaşılan Sorunlar*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 42(2), 265-277.

- Karabıçak, M. (2002). *Küreselleşme sürecinde gelişmekte olan ülke ekonomilerinde ortaya çıkan yönelim ve tepkiler*. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(1), 115-131.
- Karaman, S. Y. (2018). *Sosyo-kültürel Adaptasyon Sürecinde Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Kültürlerarası İletişim Duyarlılığı*. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Karaoğlu, F. (2007). *Yabancı Uyruklu Öğrencilerle Uyma Davrsnışı: TÖMER Örneği*. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Karasaç, F. ve Sağın, A. (2019). *Türk Yükseköğretim Sistemi: Erişim, Yönetim ve Kalite*. JETAS-vol.7-1.
- Karataş, S. (2003). *Osmanlı Eğitim Sisteminde Batılılaşma*. Sosyal Bilimler Dergisi, 5(1), 231-242.
- Karataş, S. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*.
- Kavak Y. ve Baskan G. A. (2011). *Türkiye'nin Türk Cumhuriyetleri, Türk ve Akraba Topuluklarına Yönelik Eğitim Politika ve Uygulamaları*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (20), 92-103.
- Kesten, A., Kıroğlu, K. ve Elma, C., (2010). *Language and Education Problems of International Students in Turkey*. Sosyal Bilimler Dergisi. (24), 65-85.
- Kılıç, R. (1999). *Türkiye'de Yükseköğretimin Kapsamı ve Tarihsel Gelişimi*. Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, (3)
- Kılınç, M.Ö. (2009). *Küreselleşme Sürecinin Eğitim Üzerine Etkisi ve Öğrenme Kimliği*. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir.
- Kıroğlu K., Kesten, A. ve Elma, C. (2010). *Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Sorunları*. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(2), 26-39.
- Kısakürek, M. (1976). *Üniversitelerimizde Yenileşme*. A.Ü. Eğitim Fakültesi, Ankara. (54), 4.
- Kıvılcım, F. (2013). *Küreselleşme kavramı ve küreselleşme sürecinin gelişmekte olan ülke Türkiye açısından değerlendirilmesi*. Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 5(1), 219-230.

- Kocacık, F. (1987). *Üniversite Gençliği: C.Ü. Öğrencilerinin Sorunları Üzerine Uygulamalı Bir Araştırma*. Cumhuriyet Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi.
- Koçyiğit, M. ve Eğmir, E. (2015). Yükseköğretim, Neden ve Nasıl: Üniversite Öğrencilerinin Perspektifinden Bir Bakış. *Route Educational and Social Science Journal* Volume, 2 (4), 241-256.
- Kondakçı, Y. (2011). *Student Mobility Reviewed: Attraction and Satisfaction of International Students in Turkey*. Springer Science+Business Media. (62), 573-592.
- Konyar, M. (2019). *Uluslararası Öğrencilerin Akademik Türkçe İhtiyaç Analizi ve Örnek Ders İçeriği*. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Tokat.
- Levent F. ve Karaevli Ö. (2013). *Uluslararası Öğrencilerin Eğitimine Yönelik Politikalar ve Türkiye İçin Öneriler*. Eğitim Bilimleri Dergisi, (38), 97-117.
- Livan, B. (2011). *Kültürlerarası İletişim, Kültür Şoku ve Yabancı Bir Ülkede Öğrenci Olmak*. Academia Yayınları. Marmara Üniversitesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- Maydell-Stevens, E., Masgoret, A. M., Wart, T. (2007). *Problems Of Psychological and Sociocultural Adaptation Among Russian Speaking Immigrants In New Zealand*. *Social Policy Journal of New Zealand*, (30) 178-198.
- Mevzuat. (1983). 2922 Sayılı Türkiye 'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Kanun. 15 Mart 2020 tarihinde <http://www.idarehukuku.net/mevzuat/2922-sayiyi-Turkiyede-Ogrenim-Goren-Yabanci-Uyruklu-Ogrencilere-Iliskin-Kanun.html> adresinden erişildi.
- Mevzuat. (2010). *Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun*. 15 Mart 2020 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/04/20100406-1.htm> adresinden erişildi.
- OECD. (2013). 3 Mart 2020 tarihinde [http://www.oecd.org/education/eag2013%20\(eng\)--FINAL%2020%20June%202013.pdf](http://www.oecd.org/education/eag2013%20(eng)--FINAL%2020%20June%202013.pdf) adresinden erişildi.

- OECD. (2016). *Education at a glance 2016. OECD indicators. OECD Publishing*. 20 Temmuz 2020 tarihinde https://www.oecd-ilibrary.org/education/education-at-a-glance-2016_eag-2016-en adresinden erişildi.
- Ongan, T. N. (2013). *Sosyal Uyum-Sosyal Sermaye Eksenli Kalkınma Yaklaşımının Sınıfsal Sonuçlarına İlişkin Bir Değerlendirme*. Çalışma ve Toplum, (1), 211-228.
- Ozankaya, Ö. (1980). *Toplumbilim Terimleri Sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayını, Ankara.
- Örek, R. (2011). *Küreselleşme ve eğitim*. Milliyet blog. 2 Aralık 2020 tarihinde <http://blog.milliyet.com.tr/kuresellesme-ve-egitim/Blog/?BlogNo=288804> adresinden erişildi.
- Özbay, H. Ve Öztürk, E. (1992). *Gençlik*. İletişim Yayınları, İstanbul.
- Özbay, Y. (1996). *Üniversite Öğrencilerinin Problemlerini Taramaya Yönelik Bir Araç Geliştirme Ön Çalışması*. III Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, Çukurova Üniversitesi, Adana, 226-236.
- Özgüven, İ. E. (1992). *Üniversite Öğrencilerinin Sorunları ve Baş Etme Yolları*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (7), 5-13.
- Özer, İ. (2006). *Türkiye’de Kentleşme, Kentleşme ve Kentsel Değişim Dünden Bugüne Türkiyenin Toplumsal Yapısı*. M. Zicirkıran (Ed.) Nova Yayınları, (1), 445-457.
- Özer, M. (2012). *Türkiye’de uluslararası öğrenciler*. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 2(1), 10-13.
- Özoğlu, M., Gür, B. ve Coşkun, İ. (2015). *Factors Influencing International Students’ Choice to Study in Turkey and Challenges They Experience in Turkey*. Research In Comparative and International Education, 10(2) 223-237.
- Paksoy, S., Paksoy H. M. ve Özçalıcı M. (2012). *Türkiye’de Yüksek Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyal Sorunları: GAP Bölgesi Üniversiteleri Örneği*. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2(2), 85-94.
- Pederson, P. (1995). *The Five Stages of Culture Shock*. Critical Incidents Around the World, Greenwood Publishing.

- Radmard, S. (2017). *Exploration of the Factors Effecting Higher Education Demands of International Students in Turkish Universities*. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(1), 67-77.
- Rientes, B., Beusaert, S., Grohnert, T., Niemantsverdriet, S. ve Kommers, P. (2012). *Understanding Academic Performance of International Students: The Role of Ethnicity*. *Academic and Social Integration, High Education*, (63), 685-700.
- Sam, D.L. (2006). *Acculturation: Conceptual Backround and Core Components*. In *The Cambridge Handbook of Acculturation Psychology*, 2nd edition (Eds DL Sam, JW Berry). Cambridge University Press, Cambridge, 11-26.
- Savaşan, F., Yardımcıoğlu, F. ve Beşel, F. (2015). *Yabancı Uyruklu Lisans ve Lisansüstü Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Problemleri: Sakarya Üniversitesi Örneği*. Researchgate.
- Sencer, M. ve Sencer, Y. (1978). *Toplumsal Araştırmalarda Yönetimbilim*. Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara. No: 172.
- Sezgin, A. A. ve Yolcu, T. (2016). *Göç İle Gelen Uluslararası Öğrencilerin Sosyal Uyum ve Toplumsal Kabul Süreci*. *Humanitas*, 4(7), 417-436.
- Steger, M. (2004). *Küreselleşme*. Çev: Abdullah Ersoy. Dost Kitabevi Yayınları, Ankara.
- Şahin, C. (2001). *Yurt Dışı Göçün Bireyin Psikolojik Sağlığı Üzerindeki Etkisi İlişkin Kuramsal Bir İnceleme*. Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21(2), 57-67.
- Şahin, M. ve Demirtaş H. (2014). *Üniversitelerde Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Akademik Başarı Düzeyleri, Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. *Milli Eğitim Dergisi*, (204), 88-114.
- Şentürk, İ. (2008). *Küreselleşmenin Türkiye'deki eğitim fakülteleri üzerine finansman boyutunda etkileri*. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 9(1), 19-34.
- T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2014). *Göç ve İhtisas Komisyonu Raporu*. Ankara: Yayın No:2858, ÖİK:712.
- Tekeli İ. (2010). *Tarihsel Bağlamı İçinde Türkiye'de Yükseköğretimin ve YÖK'ün Tarihi*. Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

- Tezcan, M. (1996). *Küreselleşmenin Eğitimsel Boyutu*. Türkiye 2. Eğitim Felsefesi Kongresi (23-26 Ekim). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Van, 187-195.
- Topçu, E, ve Büyükbeşe, T. (2020). *Göç Bağlamında Toplumsal Uyum Göstergeleri*. Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 12(1), 23-34.
- Toros, A. (2008). *Sorunlu Bölgelerde Göç*. Global Strateji Enstitüsü, Ankara.
- Türkiye’de Üniversite Öğrenci Sayıları Haritası (2017-2018). 15 Mart 2020 tarihinde <https://www.drdatastats.com/> adresinden erişildi.
- Türkiye’de Üniversite Öğrenci Sayıları Haritası (2017-2018). 12 Şubat 2020 tarihinde <https://www.drdatastats.com/turkiyede-universite-ogrenci-sayilari-2017-2018-2/> adresinden erişildi.
- Türkiye’deki Yabancı Uyruklu Öğrenci Haritası (2017-2018). 15 Mart 2020 tarihinde <https://www.memurlar.net/haber/> adresinden erişildi.
- Türkiye’deki Yabancı Uyruklu Öğrenci Haritası. 12 Şubat 2020 tarihinde <https://www.memurlar.net/haber/752966/turkiye-deki-yabanci-uyruklu-ogrenci-haritasi.html> adresinden erişildi.
- UNESCO. (2009). 15 Mart 2020 tarihinde <https://unesdoc.unesco.org/images/%200018/001832/183249e.pdf> adresinden erişildi.
- UNESCO. (2019). *Göç, Yerinden Edilme ve Eğitim: Duvarlar Yerine Köprüler İnşa Etmek*. Küresel Eğitim İzleme Raporu, Fransa.
- Ward, C. ve Kennedy, A. (1999). *The Measurement Of Sociocultural Adaptation*. Int J Intercult Relat, (23), 659-677.
- Ward, C., Okura, Y., Kennedy, A. ve Kojima, T. (1998). *The U-Curve On Trial: A Longitudinal Study Of Psychological and Sociocultural Adjustment During Cross Cultural Transition*. Int J Intercult Relat, (22), 227-291.
- Yay, G., Taştan, H. ve Oktayer, A. (2016). *Globalization, Economic Freedom and Wage Inequality: A Panel Data Analysis*. Panoeconomicus, 63(5), 581-601.
- Yıldırım, E. ve Köksal, H. (2017). *Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Gözüyle Türkiye*. Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 18(3), 297-323.

YÖK. (2017). *Yükseköğretimde Uluslararasılaşma, Yükseköğretimde Uluslararasılaşma Strateji Belgesi 2018-2022*. 10 Eylül 2020 tarihinde

[https://www.yok.gov.tr/Documents/AnaSayfa/Yuksekogretimde Uluslararasılaşma Strateji Belgesi 2018 2022.pdf](https://www.yok.gov.tr/Documents/AnaSayfa/Yuksekogretimde_Uluslararasılaşma_Strateji_Belgesi_2018_2022.pdf) adresinden erişildi.

YÖK. (2019). *Bilgi Yönetim Sistemi*. 9 Şubat 2020 tarihinde <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden erişildi.

YÖK. (2019). *Uyruğa Göre Öğrenci Sayıları Raporu*. 4 Şubat 2020 tarihinde <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden erişildi.



EKLER

Ek 1. Etik Kurul Kararı

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ETİK KURUL KARARI

Tarih:02.05.2019

No: 2019/45

Çalışmanın Türü:	Tübitak Projesi
Konu:	Anket Uygulama
Başlık:	"Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Türkiye'deki Eğitime Bakışları: Gaziantep İli Örneği"
Yürütücü / Danışman:	Doç. Dr. Emel TOPÇU / Doç. Dr. Tuba BÜYÜKBEŞE
Yazar:	Doç. Dr. Emel TOPÇU / Doç. Dr. Tuba BÜYÜKBEŞE
Karar:	Olumlu

[Redacted]
Prof. Dr. Şener BÜYÜKÖZTÜRK
Eğitim Fak./Etik Kurul Başkanı

[Redacted]
Prof. Dr. Omer ÖZKAN
Hukuk Fak. / Etik Kurul Üyesi

[Redacted]
Prof. Dr. Osman Tolga ARICAK
İİSB Fak. / Etik Kurul Üyesi

[Redacted]
Doç. Dr. Şaziye Senem BAŞGÜL
İİSB Fak. / Etik Kurul Üyesi

[Redacted]
Prof. Dr. Yaşar ÖZBAY
Eğitim Fak. / Etik Kurul Üyesi

[Redacted]
Prof. Dr. Mazlum ÇELİK
İİSB Fak. / Etik Kurul Üyesi

[Redacted]
Doç. Dr. Ahmet KESER
İİSB Fak. / Etik Kurul Üyesi



Ek 2. Gaziantep Üniversitesi İzin Belgesi



T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük



Sayı :87841438/605.01/E.15421
Konu :Anket İzni

19/07/2019

HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Havaalani Yolu Üzeri 8. Km Sahinbey/GAZİANTEP

İlgi :12/07/2019 tarihli, E.1907120019 sayılı ve "İzin Hk." konulu yazı

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Tezli Yüksek Lisans programı öğrencisi Aşlı BOYRAZ'ın "Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkiye'deki Üniversite Eğitimine Bakışları, Gaziantep Örneği" konulu anket çalışmasını Üniversitemiz yabancı uyruklu öğrencilerine uygulama talebi uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

e-İmzalıdır
Prof.Dr. Şehmus DEMİR
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Evrakı Doğrulamak İçin : <https://ebys.gantep.edu.tr/en/vision/Dogrula/NDB69U2>
Üniversite Bulvarı P.K. 27310 Şehitkamil / Gaziantep, TÜRKİYE Ayrıntılı bilgi için irtibat:
Tel : 0 (342) 360 12 00 Faks: 0 (342) 360 10 13
E-Posta: : bilgi@gantep.edu.tr Elektronik ağ: <http://www.gantep.edu.tr/>



Ek 3. Anket Formu

Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Türkiye'deki Eğitime Bakışları: Gaziantep İli Örneği Anketi

Sayın Katılımcı,

Bu anket, ilimizde yaşayan yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin eğitim hayatında karşılaştıkları sorunları belirlemek amacıyla yapılmaktadır. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Göç Nüfus, Eğitim ve İstihdam Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından yapılan bu çalışmada elde edilen veriler sadece Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Yüksek Lisans Öğrencimiz Aslı Boyraz tezinde ve bizim yapacağımız diğer bilimsel amaçlı çalışmalarda kullanılacak olup üçüncü şahıslarla asla paylaşılmayacaktır.

Anket sorularının doğru ve samimi cevaplanması, araştırmanın geçerliliği ve doğru sonuçlara ulaşılması açısından önem taşımaktadır. Değerli zamanınızı bu çalışmaya ayırdığınız için şimdiden teşekkür eder çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Doç. Dr. Emel Topçu Doç. Dr. Tuba Büyükbeşe
Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

1.BÖLÜM: DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

1. Cinsiyetiniz? Kadın Erkek
2. Yaşınız:
3. Medeni durumunuz? Evli Bekar
- 3.a) Çocuğunuz var mı? Evet Hayır
- 3.b) Cevabınız evet ise çocuk sayısı: 1 2 3 4 ve üzeri

2.BÖLÜM: GELİR DURUMU

1. Aylık geliriniz: TL
2. Aylık gideriniz: TL
3. Geliriniz Türkiye'de ihtiyaçlarınızı karşılamaya yeter mi? Yeterli Yetersiz Kısmen
4. Gelirinizi nereden sağlıyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)
- Çalışıyorum Ailem destek oluyor Türkiye'den burs alıyorum
- Kendi devletimden burs alıyorum Diğer belirtiniz
5. Okurken aynı zamanda çalışıyor musunuz? Evet Hayır

Cevabınız Evet ise:

- 5.1. Ne kadar zamandır çalışıyorsunuz? 1 yıldan az 1-2 yıl 3-5 yıl 6 yıl ve üzeri
- 5.2. Çalışmanız derslerinizi olumsuz etkiliyor mu? Evet Hayır Kısmen
- 5.3. Çalışmak zorunda olduğunuz için okula ara verdiniz mi? Evet dönem Hayır

5.4. Ailenizin işletmesinde mi çalışıyorsunuz? Evet Hayır

6. Kendi ülkenizde okusaydınız okurken çalışır mıydınız? Evet Hayır

3. BÖLÜM: GELDİĞİNİZ YER VE GELİŞ NEDENİ:

1. Nerelisiniz?

2. Geldiğiniz devletin bulunduğu bölge;

Orta Asya Orta Doğu Balkanlar Avrupa Afrika Amerika

Diğer (belirtiniz)

3. Hangi ülkeden geldiniz?

4. Kaç yıldır Türkiye’de bulunuyorsunuz?

Yeni geldim Bir yıldan az Bir yıldan fazla (lütfen belirtiniz)

5. Gaziantep’e gelmeden önce Türkiye’de başka yerde yaşadınız mı? Evet Hayır

6. Ülkenizden ayrılmanızın en önemli nedeni nedir? Savaş Ekonomik sorunlar Politik sorunlar

Düşük eğitim kalitesi Güvenlik sorunu Diğer (belirtiniz)

7. Türkiye’yi tercih etme nedeniniz nedir?

Ülkeme coğrafi olarak yakın Güvenli bir ülke olması Kültürel yakınlık

Burs imkanı Türkiye’nin gelişen siyasi ve ekonomik durumu

Üniversitelerin tanıtım reklamları İş imkanı Akrabalarımın bu ülkede olması

Arkadaş tavsiyesi Diğer (belirtiniz)

4. BÖLÜM: EĞİTİM:

1. Öğrenim görmekte olduğunuz yüksek öğretim programınız nedir?

Ön lisans Lisans Yüksek lisans Doktora

2. Öğrenim gördüğünüz alan nedir?

Sosyal Bilimler Fen Bilimleri Sağlık

3. Okuduğunuz bölüm/program nedir?

4. Okuduğunuz fakülte/abd:

5. Kaçınıcı sınıftasınız? 1 2 3 4 5 Hazırlık

6. Okuduğunuz programın (bölümün) eğitim dili nedir? Türkçe İngilizce Arapça

7. Okumayı istediğiniz alanda mı (bölümde) okuyorsunuz? Evet Hayır

8. Türkiye’de öğrenim görüyor olmak;

Kendi tercihimdi Ailemin isteği idi Belli nedenlerle benim için zorunlu (lütfen sebebini yazınız)

9. Üniversiteyi okumak için bu şehri seçme nedeniniz nedir?

Ailem bu şehirde yaşıyor Arkadaşlarım bu şehirde yaşıyor Kendi ülkeme yakın olması

Üniversitenin tanıtımı Üniversitenin imkanları

10. Üniversiteye Türkiye’de mi başladınız? Evet Hayır

11. Eğitim hayatınıza hiç ara verdiniz mi? Evet Hayır

11.a. Ara verdiyseniz ne kadar süre? 1 dönem 2 dönem 3 dönem 4 dönem
5 dönem 6 dönem 7 dönem 8 dönem veya daha fazla

11.b. Eğitime ara verme nedeniniz nedir? Ekonomik sorunlar Akademik başarısızlık

Dil engeli Çalışmak için ara verme Sağlık sorunları Savaş Diğer (belirtiniz)

12. Türkiye’de üniversiteye kayıt olma süreci ne kadar sürdü? 1 aydan az 1-3 ay 4-6 ay
7-9 ay 10-12 ay 1 yıldan fazla (belirtiniz)

13. Kayıt olma işlemlerini zor ya da kolay olarak değerlendirirseniz kaç puan verirsiniz?

1 Çok zor 2 Zor 3 Orta 4 Kolay 5 Çok kolay

14. Kayıt olma sürecinde en çok hangi işlemde zorlandınız?

Diplomam yoktu Akreditasyon Dil bilmemek Adımların tam olarak belirli olmaması
Bürokratik engeller

15. Bu süreçte herhangi bir yer kurumdan yardım aldınız mı?

Yakınlarımdan Daha önce burada okumaya gelen aynı ülkeden öğrencilerden

Kendi ülkemizin konsolosluğundan Türk derneklerinden Diğer Türk öğrencilerden

16. Ders başarı durumunuzu nasıl buluyorsunuz? Başarılı Orta düzey Başarısız

17. Seçme şansınız olsa başka bir ülkede okumak ister miydiniz? Evet Hayır

18. Hangi ülkede?

19. Ülkemizde eğitim almaya devam ediyor olmak ister miydiniz? Evet Hayır

20. Şimdi seçme şansınız olsa yine Türkiye’de okumak ister miydiniz? Evet Hayır

21. Sizce Türkiye’de eğitim almak mı, kendi ülkenizde eğitim almak mı sizin için daha avantajlı?

Türkiye’de Kendi ülkemde

22. Türkiye’de eğitimin seviyesini puanlarsanız kaç puan verirsiniz?

1 Çok düşük 2 Düşük 3 Orta 4 Yüksek 5 Çok yüksek

23. Öğretim üyelerinin alanlarında yeterliliklerini nasıl değerlendirirsiniz?

1 Çok düşük 2 Düşük 3 Orta 4 Yüksek 5 Çok Yüksek

24. Öğretim materyallerini yeterli buluyor musunuz? Evet Kısmen Hayır

25. Müfredatın okuduğunuz bölüme uygun olarak uluslar arası standartlarda olduğunu düşünüyor musunuz? Evet Kısmen Hayır

5. BÖLÜM: AİLE VE YAŞAM ALANI:

1. Kaldığınız yer:

Devlet yurdu Özel yurt Ailenizle evde Arkadaşlarınızla evde Diğer (belirtiniz)

1.a. Birlikte yaşadığınız kişi sayısı (ailesi ile birlikte yaşayanlar için): 2 3 4 5

6 7 8 ve üzeri

2. Kimlerle beraber yaşıyorsunuz? (Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz)

Anne Baba Eş Çocuk Kardeş Akraba Arkadaş Yalnız

3. Bu şehirde okuyan başka akrabanız (aile üyesi de olabilir) var mı? Evet Hayır

Varsa yakınlık derecesi

4. Ailenizle yaşamıyorsanız, yaşadığınız yerde yabancı uyruklu öğrenci var mı? Evet Hayır

5. Kaldığınız yerin fiziki koşullarından memnun musunuz?

Memnunum Kısmen memnunum Memnun değilim

6. Ailenizin eğitim durumu nedir?

Anne Baba

Okur-yazar değil Okur-yazar değil

İlkokul mezunu İlkokul mezunu

Ortaokul mezunu Ortaokul mezunu

Lise mezunu Lise mezunu

Üniversite mezunu Üniversite mezunu

7. Anneniz çalışıyor mu? Evet Hayır

7.a. Çalışıyorsa mesleği:

8. Babanız çalışıyor mu? Evet Hayır

8.a. Çalışıyorsa mesleği:

6. BÖLÜM: DİL VE İLETİŞİM:

1. Ana diliniz hariç kaç dil biliyorsunuz? 1 2 3 4 ve üzeri

2. Bildiğiniz diller (isimlerini yazınız):

3. Türkçeyi nasıl öğrendiniz?

Türkiye'ye gelmeden önce ülkemde kursa gittim Türk dizilerinden öğrendim

Türkiye'de kursa gittim Türkiye'de hayatın içinde öğrendim

4. Yeterli düzeyde Türkçe biliyor musunuz? Evet Kısmen Hayır

5. Türkçe okuma, yazma, anlama, konuşma düzeyiniz nedir? Yeterli Kısmen yeterli Yetersiz

6. Üniversitenizdeki öğretim elemanlarıyla iletişiminizi nasıl değerlendirirsiniz? İyi Orta Kötü

7. Sınıfınızdaki Türk öğrencilerle iletişiminizi nasıl değerlendirirsiniz? İyi Orta Kötü

8. Sınıfınızdaki diğer yabancı uyruklu öğrencilerle iletişiminizi nasıl değerlendirirsiniz?

İyi Orta Kötü

9. Başka bir devletten geldiğiniz için kızlar/erkeklerin sizlerle yakın arkadaşlık kurmaktan çekindiğini düşündüğünüz oluyor mu? Evet Bazen Hayır

10. Daha çok hangi devlet vatandaşları ile arkadaşlık yapmak istersiniz?

Kendi devletimden Türkiye'den Kendi bölgemden Fark etmez

11. Türkiye ile kendi ülkeniz arasındaki en önemli farklılıklar sizce nelerdir?

Kültürel farklılık Eğitim farkı Dil farklılıkları Dini farklılıklar

İnsanların yaklaşım/davranış farklılıkları Ekonomik farklılıklar Temizlik anlayışları

İklim özellikleri Başka(belirtiniz)

12. Türkiye'de bulunduğunuz süre içerisinde en çok zorlandığınız konu nedir?

Yurt yaşantısı Kültürel farklılık Yalnızlık Türkçe konuşma

Arkadaş ilişkileri İlgi alanıma uygun faaliyetlerin olmayışı

7. BÖLÜM: ÜNİVERSİTE HAYATI:

1. İlk geldiğinizde genel olarak ülke, şehir ve üniversite hakkında bilgilendirme yapıldı mı?

Evet Kısmen Hayır

2. Türk Yüksek Öğrenim sistemi ile ilgili genel bilginizi nasıl değerlendirirsiniz?

Yeterli Kısmen yeterli Yetersiz

3. Okuduğunuz üniversite ile ilgili genel bilginizi nasıl değerlendirirsiniz?

Yeterli Kısmen yeterli Yetersiz

4. Kaç fakülte ve yüksek okul olduğunu biliyor musunuz? Evet Hayır

5. Öğrenci sayısını biliyor musunuz? Evet Hayır

6. Okuduğunuz fakültede kaç bölüm olduğunu biliyor musunuz? Evet Hayır

7. Okuduğunuz fakültede kaç öğrenci olduğunu biliyor musunuz? Evet Hayır

8. Hangi dillerde eğitim yapıldığını biliyor musunuz? Evet Hayır

9. Okuduğunuz üniversitenin Türkiye'deki üniversite sıralamasındaki yerini biliyor musunuz?

Evet Hayır

11. Eğitim hayatınızla, okulunuzla veya derslerinizle ilgili problemle karşılaştığınızda rahatlıkla bu problemleri çözebiliyor musunuz? Evet Kısmen Hayır

12. Problemle karşılaşırsanız öncelikle kimlerden yardım istiyorsunuz?

Kendi devletimden arkadaşlarımdan Öğretim elemanlarımdan Türk arkadaşlarımdan

Yurt görevlilerinden Öğrenci temsilcilerimizden Okul yönetiminden

Danışman öğretim sorumlusundan Mediko sosyal'den Diğer(belirtiniz)

13. Kampüs içi etkinliklere katılıyor musunuz? Evet Ara sıra Hayır

14. Kendi ülkeniz dışında okumanın akademik başarınızı olumsuz etkilediğini düşünüyor musunuz?

Evet Kısmen Hayır

15. Akademik başarınızı artırmak için desteğe ihtiyaç duyuyor musunuz?

Evet Kısmen Hayır

15.a. Cevabınız evet ise; Bu konuda destek alıyor musunuz? Evet Hayır

15.a.a. Cevabınız evet ise; Nereden ne desteği alıyorsunuz veya aldınız?

16. Bulduğunuz ülkeye uyum sağlamak için desteğe ihtiyaç duyuyor musunuz?

Evet Kısmen Hayır

16.a. Bu konuda destek alıyor musunuz? Alıyorsanız nerden ne desteği alıyorsunuz veya aldınız?

Destek almadım Türk arkadaşlarımdan Diğer uluslar arası öğrencilerden

Akademik danışmanım ve öğretim elemanlarından STK'lardan Uzmanlardan (Sosyal hizmet uzmanı, psikolog, psikolojik danışman, psikiyatrist vb.)

GENEL DEĞERLENDİRME:

1. Bu ülkenin geleceğiniz için sunduğu fırsatlardan memnuniyet düzeyiniz: Yüksek İyi Orta Düşük

2. Bu ülkede yabancı öğrencilere yardım desteklerinden memnuniyet düzeyiniz: Yüksek İyi Orta Düşük

3. Üniversitedeki uluslar arası öğrencilerin yaşam kalitesinden memnuniyet düzeyiniz:

Yüksek İyi Orta Düşük

4. Üniversitedeki sosyal yaşam kalitesinden memnuniyet düzeyini: Yüksek İyi Orta Düşük

5. Üniversite dışında uluslar arası öğrenciler için sunulan hizmetlerden memnuniyet düzeyiniz:

Yüksek İyi Orta Düşük

6. Halen yaşamakta olduğunuz şehirde mutlu musunuz? Evet İdare eder Hayır

6.a. Cevabınız hayır ise; Gaziantep ilinde nelerden mutlu değilsiniz?

Ulaşım yetersiz Kent pahalı İnsani ilişkiler iyi değil Sosyal-kültürel imkanlar yetersiz

Bu kenti sevemedim Eğitim imkanı iyi değil

7. Türk ailelere misafir olmayı ister misiniz? İsterim Bazen iyi oluyor İstemem Asla İstemem

8. Türk öğrencilerden beklentileriniz nelerdir?

Arkadaş olmak Çevreyi birlikte gezmek Sorunlarımı paylaşabilmek Derslerimde yardımcı olmalarını isterim Beni rahatsız etmesinler yeter

9. Türkiye'de eğitim almaktan genel olarak memnuniyet düzeyiniz: Yüksek İyi Orta Düşük

10. Türkiye'de olmaktan genel olarak memnuniyet düzeyiniz: Yüksek İyi Orta Düşük

11. Bundan sonraki yaşamınızı Türkiye'de sürdürmek ister misiniz?

Kesinlikle evet Evet Karasızım İsterim ama Gaziantep değil Kesinlikle istemem

12. Anavatanınıza dönmeyi düşünüyor musunuz? Evet Hayır Belki

13. İleride başka bir ülkede yaşamak ister misiniz? Evet Hayır Belki

13.a. Cevabınız hayır ise hangi ülke?